

Masarykova univerzita v Brně
Ekonomicko-správní fakulta
Studijní obor: Regionální rozvoj a správa

Institucionální zabezpečení cestovního ruchu na území mikroregionu Vsetínsko

Institutional system in tourism within the microregion Vsetínsko

diplomová práce

Vedoucí diplomové práce:
Ing. Martin Šauer

Autor:
Bc. Zdeňka Jochcová

Brno, duben 2006

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Pro: **JOCHCOVÁ Zdeňka, Bc.**

Obor: regionální rozvoj a správa

Název tématu:

Institucionální zabezpečení cestovního ruchu na území mikroregionu Vsetínsko

Institutional system in Tourism within the microregion Vsetínsko

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Práce se bude zabývat problematikou organizace cestovního ruchu, přičemž důraz bude kladen na postavení mikroregionálních specifíků institucionálního zabezpečení cestovního ruchu.

Postup práce a použité metody:

Při tvorbě diplomové práce doporučuji postupovat v následujících krocích:

1. Definice problému
2. Stanovení cíle diplomové práce
3. Analýza teoretických východisek zkoumané problematiky
4. Analýza současného stavu institucionálního zabezpečení v daném území
5. Identifikace klíčových aktérů cestovního ruchu v území
6. Návrh funkcí, kompetencí, atd. jednotlivých aktérů a definování vzájemných vazeb

Při zpracování práce může autorka využít následující metody: deskriptivní pro popis současné situace, metody analyticko-syntetické pro analýzu dostupných informačních zdrojů a následnou syntézu získaných poznatků. Dále může autorka použít metody analogie, případně může také využít metod statistického zpracování dat.

Problémové oblasti:

regionální rozvoj, cestovní ruch, veřejná politika, teorie rozhodování

Rozsah grafických prací: dle potřeby

Rozsah průvodní zprávy: cca 60 – 70 stran

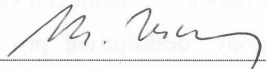
Seznam odborné literatury:

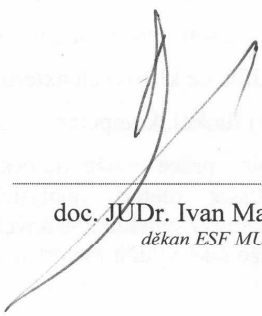
- Národní rozvojových plán
- Strategie regionálního rozvoje ČR
- Společný regionální operační program
- Koncepce státní politiky cestovního ruchu na období 2002 - 2007
- Program rozvoje Zlínského kraje
- Zákon č. 248/2000 o podpoře regionálního rozvoje
- Hall, C.M. - Jenkins J.M.: Tourism and public policy. London, Routledge, 1995.
- Hall, C.M. - Page, S.J.: The geography of tourism and recreation. London, Routledge, 1999.
- McIntosh, R.W. - Goelner, CH.R. - Ritchie, J.R.B.: Tourism: Principles, Practices, Philosophies. Wiley, New York, 1995.
- http://europa.eu.int/comm/enterprise/services/tourism/index_en.htm
- <http://www.kr-zlinsky.cz>
- www stránky MMR ČR, Czechtourism

Vedoucí diplomové práce: Ing. Martin Šauer

Datum zadání diplomové práce: 19. března 2004

Termín odevzdání diplomové práce: 22. dubna 2005

doc. RNDr. Milan Viturka, CSc.
*vedoucí katedry regionální ekonomie
a správy ESF MU*

doc. JUDr. Ivan Malý, CSc.
děkan ESF MU

V Brně dne 19. března 2004

Jméno a příjmení autora: Zdeňka Jochcová
Název diplomové práce: Institucionální zabezpečení cestovního ruchu na území mikroregionu Vsetínsko
Název práce v angličtině:
Katedra: regionálního rozvoje a správy
Vedoucí diplomové práce: Ing. Martin Šauer
Rok obhajoby: 2006

Anotace

Předmětem diplomové práce „Institucionální zabezpečení cestovního ruchu na území mikroregionu Vsetínsko“ je analýza dosavadní organizace cestovního ruchu na území okresu Vsetín, její zhodnocení a návrh vhodných opatření, která by přinesla větší efektivitu podpory cestovního ruchu. První část je zaměřena na politiku cestovního ruchu a obecné pojednání o moderních formách řízení cestovního ruchu. Ve druhé části je podrobeno území okresu Vsetín analýze z pohledu předpokladů pro rozvoj cestovního ruchu. Třetí část se věnuje institucionálnímu zajištění podpory cestovního ruchu v Rakousku. Čtvrtá část zkoumá konkrétní poměry v cestovním ruchu ve sledovaném území. V poslední části je navržen model optimální organizace cestovního ruchu na Vsetínsku.

Annotation

The objective of the submitted thesis: “Institutional provision of tourism within the microregion of Vsetínsko” is to analyze current organization of tourism within the territory of the rural district of Vsetín, its assessment and proposal of suitable actions, which can bring more effectiveness to tourism support. First part focuses on tourism policies and general information on modern forms of tourism regulations. In second part, the territory of the rural district of Vsetín is explored from the view of conditions for tourism development. In third part we pay attention to institutional providing of tourism in Austria. In fourth part we examine specific situation in tourism within the above mentioned territory. Last part describes proposal for an optimal model of tourism organization within the microregion of Vsetínsko.

Klíčová slova

Cestovní ruch, politika cestovního ruchu, destinace, destinační management, region, instituce.

Keywords

Tourism, tourism policy, destination, destination management, region, institution.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci *Institucionální zabezpečení cestovního ruchu na území mikroregionu Vsetínsko* vypracovala samostatně pod vedením Ing. Martina Šauera a uvedla v seznamu literatury všechny použité literární a odborné zdroje.

V Brně dne 10. dubna 2006

vlastnoruční podpis autora

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala Ing. Martinu Šauerovi za cenné připomínky a odborné rady, kterými přispěl k vypracování této diplomové práce.

OBSAH

ÚVOD.....	8
1 VÝCHODISKA PROBLEMATIKY ORGANIZACE CESTOVNÍHO RUCHU.....	11
1.1 CESTOVNÍ RUCH A JEHO DESTINACE	11
1.2 VZTAH REGIONÁLNÍ POLITIKY A POLITIKY CESTOVNÍHO RUCHU	12
1.3 DESTINAČNÍ MANAGEMENT	14
1.4 DESTINAČNÍ SPOLEČNOST.....	17
1.4.1 Činnost destinační společnosti.....	17
1.4.2 Právní forma destinační společnosti	18
1.4.3 Financování destinační společnosti	19
1.4.4 Zásady pro převádění do praxe	20
1.5 SHRNUÍ.....	21
2 CHARAKTERISTIKA OKRESU VSETÍN	22
2.1 VYMEZENÍ REGIONU	22
2.2 ZÁKLADNÍ ÚDAJE	25
2.3 NABÍDKA CESTOVNÍHO RUCHU V OKRESE VSETÍN.....	26
2.3.1 Přírodní potenciál.....	27
2.3.2 Kulturně – historický potenciál.....	28
2.3.3 Kulturně – společenské akce.....	29
2.3.4 Suprastruktura cestovního ruchu	29
2.3.5 Infrastruktura cestovního ruchu.....	33
2.3.6 Všeobecná infrastruktura	35
2.4 POPTÁVKA CESTOVNÍHO RUCHU V OKRESE VSETÍN.....	36
2.5 SHRNUÍ.....	38
3 INSTITUCIONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ CESTOVNÍHO RUCHU V ZAHRANIČÍ.....	40
3.1 POJETÍ POLITIKY CESTOVNÍHO RUCHU V ZAHRANIČÍ.....	40
3.2 RAKOUSKO	41
3.2.1 Ústavní úprava cestovního ruchu.....	41
3.2.2 Zemský zákon o cestovním ruchu v Dolním Rakousku.....	42
3.2.3 Tvorba finančních zdrojů v Tyrolsku.....	44
3.2.4 Model horizontální spolupráce – Dovolena na vesnici v Rakousku	46
3.3 SHRNUÍ.....	46
4 ANALÝZA ORGANIZAČNÍ STRUKTURY CESTOVNÍHO RUCHU NA VSETÍNSKU	47
4.1 VZTAH NÁRODNÍCH A REGIONÁLNÍCH AKTÉRŮ CESTOVNÍHO RUCHU	47
4.2 VEŘEJNĚ – PRÁVNÍ AKTÉŘI CESTOVNÍHO RUCHU NA VSETÍNSKU.....	49
4.2.1 Kraj.....	49
4.2.2 Obec.....	52
4.2.3 Dobrovolná sdružení obcí – mikroregiony	56
4.2.4 Chráněná krajinná oblast Beskydy.....	59
4.3 SOUKROMĚ – PRÁVNÍ AKTÉŘI CESTOVNÍHO RUCHU NA VSETÍNSKU	59
4.3.1 Valašské království s. r. o.	59
4.3.2 Destinační Management Moravskoslezský o. p. s.	62
4.3.3 Podnikatelé v cestovním ruchu	62
4.4 OSTATNÍ AKTÉŘI V CESTOVNÍM RUCHU NA VSETÍNSKU	63
4.4.1 Turistická informační centra	63
4.4.2 Regionální agentura cestovního ruchu Beskydy – Valašsko.....	66
4.4.3 Regionální rozvojová agentura Východní Moravy.....	67
4.4.4 Euroregion Bílé – Biele Karpaty.....	68
4.4.5 Klub českých turistů.....	68
4.5 SHRNUÍ - SWOT ANALÝZA	68
5 NÁVRH ORGANIZAČNÍ STRUKTURY.....	71
5.1 LOKÁLNÍ ÚROVEŇ	72
5.1.1 Nositelé.....	72
5.1.2 Aktivita	72

5.1.3	<i>Financování</i>	73
5.2	SUBREGIONÁLNÍ ÚROVEŇ	73
5.2.1	<i>Nositel - Destinační management Valašska o. p. s.</i>	75
5.2.2	<i>Aktivty</i>	77
5.2.3	<i>Financování</i>	78
5.3	REGIONÁLNÍ ÚROVEŇ	78
5.3.1	<i>Nositel - Výbor pro rozvoj cestovního ruchu Zlínského kraje</i>	78
5.3.2	<i>Aktivty</i>	79
5.3.3	<i>Financování</i>	79
5.4	SHRNUTÍ.....	79
ZÁVĚR		81
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A DALŠÍCH PRAMENŮ		84
SEZNAM TABULEK.....		92
SEZNAM OBRÁZKŮ		92
SEZNAM GRAFŮ		92
SEZNAM PŘÍLOH.....		93
SEZNAM ZKRATEK.....		94

ÚVOD

Cestovní ruch představuje významný a v posledních desetiletích prudce se rozvíjející fenomén. Podstatným způsobem se podílí na tvorbě hrubého domácího produktu, pozitivně ovlivňuje platební bilanci státu a investiční aktivity a tvoří příjmy státního i místních rozpočtů.

Je schopen řešit spoustu problémů v regionech. Přesunem zaměstnanců do terciální sféry snižuje míru nezaměstnanosti, rozvíjí malé a střední podnikání a má za následek zkvalitnění celkové infrastruktury v regionech, a to nejen pro turisty, ale také pro místní obyvatelstvo.

V odvětví cestovního ruchu však v poslední době sílí konkurenční boj, který sebou nese také rostoucí nároky klientů. V této situaci je nutné nalézat nové prostředky, jak si udržet a získat zákazníky. Zejména v turisticky vyspělých zemích (např. Rakousko, Švýcarsko) reagují jednotliví poskytovatelé služeb cestovního ruchu snahami o sjednocení a organizaci s cílem zajistit efektivnější řízení nabídky a poptávky v příslušné turistické destinaci.

Území okresu Vsetín patřilo odedávna k těm chudším v rámci republiky, a to zejména kvůli svému umístění v horské oblasti. Rozpad zemědělských podniků a likvidace ztrátových průmyslových činností po roce 1989 hospodářské problémy regionu ještě prohloubily. Tyto příčiny způsobily akutní nedostatek pracovních příležitostí.¹

Při této situaci je nutné hledat jiné vhodné možnosti rozvoje. Jednu z těchto možností by mohl představovat právě cestovní ruch. Výše příjmů a ostatních užitků plynoucích z cestovního ruchu je závislá na způsobu a kvalitě jeho řízení a organizace. Tato diplomová práce si klade za cíl analyzovat dosavadní institucionální zabezpečení cestovního ruchu v okrese Vsetín, zhodnotit jeho úroveň a navrhnout vhodná opatření, která by přinesla větší efektivitu jeho podpory.

K dosažení takto vytyčeného cíle bude třeba v první řadě získat dostatečný přehled jednak o postavení politiky cestovního ruchu ve vztahu k regionální politice, jednak o moderních

¹ Nezaměstnanost v okrese Vsetín činí 10,9% (k 31. 3. 2006), <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes>

formách a trendech v řízení destinace. Tyto moderní formy jsou známy pod pojmem destinační management.

Zkušenosti ze zahraničí ukazují, že management destinací v užším pojetí (charakterizován silnými vazbami mezi spolupracujícími subjekty) je aplikovatelný pouze v turisticky exponovaných oblastech, kde cestovní ruch hraje významnou roli v místní ekonomice. Proto je ve druhé části práce okres Vsetín podroben analýze z pohledu předpokladů pro rozvoj cestovního ruchu.

V zemích, které jsou obecně považovány za vyspělé turistické destinace, probíhá budování destinačního managementu již od 50. let 20. století. Je zřejmé, že není možno vytvořit kvalitní a akceschopný destinační management v České republice prostou aplikací zahraničních modelů, přesto se jeví jako výhodné z nich načerpat minimálně zkušenosti a inspiraci. Z tohoto důvodu je do práce začleněna také kapitola věnující se úpravě cestovního ruchu na několika úrovních v Rakousku.

Prakticky všechny programové dokumenty vzniklé v ČR v posledních letech konstatují, že jednu z výrazných slabých stránek v rozvoji cestovního ruchu jak na celostátní, regionální, ale také lokální úrovni představuje špatné fungování či dokonce neexistence jeho organizačních struktur.² K této problematice se váže čtvrtá kapitola. Jejím cílem bude poskytnout solidní základ pro orientaci ve vztazích mezi jednotlivými nositeli politiky cestovního ruchu přímo ve sledovaném regionu. Pro větší přehlednost budou tito aktéři rozděleni na instituce veřejně – právní, soukromě – právní a ostatní instituce. S ohledem na plánovaný rozsah práce a její zaměření bude pominuta činnost celonárodních aktérů politiky cestovního ruchu, zmíněny budou pouze jejich vazby na regiony.

Tyto získané poznatky se stanou odrazovým můstkem pro závěrečnou část, kterou bude představovat návrh optimálního modelu organizace cestovního ruchu na sledovaném území. Výsledkem práce by neměl být návrh vybudování zcela nových struktur, ale spíše modifikace a úpravy stávající organizace, což předpokládá respektování existujících institucí, jejich vazeb a dostupných finančních zdrojů.

² Vystoupil, J. Možnosti veřejné podpory malého a středního podnikání v cestovním ruchu (Pilotní příklad Jihomoravský kraj), 2002

Těžištěm metod, jež budou použity při zpracování této diplomové práce, bude nepochybně analýza odborné literatury a dostupných informačních zdrojů a následná syntéza takto získaných poznatků. Ke zjištění poměrů v cestovním ruchu na Vsetínsku bude využito metody řízeného rozhovoru s pracovníky v cestovním ruchu jak na straně veřejného tak i soukromého sektoru.

1 VÝCHODISKA PROBLEMATIKY ORGANIZACE CESTOVNÍHO RUCHU

Tato kapitola si klade za cíl nejprve uvést do problematiky cestovního ruchu z pohledu jeho vztahu k regionální politice a následně poukázat na moderní formy řízení cestovního ruchu. To vše je podmíněno vyjasněním základních pojmů, proto textu předchází definice cestovního ruchu a destinace cestovního ruchu.

1.1 Cestovní ruch a jeho destinace

Cestovní ruch je v současné době pokládán za neodmyslitelnou součást moderní společnosti, jeho význam roste společně s objemem volného času. Ekonomický přínos cestovního ruchu je neoddiskutovatelný, avšak tento konkrétní přínos spolu s potřebami a očekáváními se v jednotlivých regionech liší. Současně se zostřuje konkurence a klienti zvyšují své nároky. To vše nutí hledat poskytovatele služeb nové prostředky k lepšímu uspokojení potřeb klientů a tím také ke své prosperitě. V této situaci se jeví jako klíčová efektivita samotného způsobu řízení cestovního ruchu.

Pojem cestovní ruch (CR) lze definovat jako komplexní společenský jev, který zahrnuje více aktivit a procesů. Jsou to nejen aktivity samotných návštěvníků, ale také aktivity budování a provozování zařízení se službami pro tyto návštěvníky, dále aktivity spojené s využíváním, rozvojem a ochranou zdrojů pro cestovní ruch a konečně politické a veřejně - správní aktivity. Cestovní ruch tedy ovlivňuje návštěvníky, poskytovatele služeb, tranzitní destinace a destinace, v nichž je cestovní ruch realizován.³ Právě posledně jmenované aktivity – politické a veřejně - správní mají nejužší vztah k této diplomové práci.

Za destinaci cestovního ruchu se v širším pojetí pokládá cílová oblast v regionu, která je typická významnou nabídkou atraktivit cestovního ruchu a infrastruktury cestovního ruchu.⁴ V užším pojetí je destinace cestovního ruchu definována jako jeden produkt cestovního ruchu, který je složen z mnoha dílčích produktů (služeb), komponentů. Produktem destinace rozumíme vše, co region nabízí svým obyvatelům, návštěvníkům, podnikatelům a

³ Pásková, M., Zelenka, J. Cestovní ruch – výkladový slovník, 2002

⁴ Termíny, definice v CR. Ministerstvo životního prostředí. www.env.cz

potencionálním investorům a co slouží k uspokojování jejich individuálních i kolektivních potřeb.⁵

Nabízejí se ovšem také další možnosti chápání pojmu destinace cestovního ruchu, někteří autoři jej definují např. jako organismus bojující o životní prostor (darwinistické pojetí), nebo administrativně vymezená územní jednotka (obec, kraj), účelově zaměřená územní jednotka (sdružení obcí), apod.

Je možné dokonce vyzorovat určitý vývoj vysvětlení tohoto pojmu v čase. V minulosti převažovalo chápání destinace CR jako homogenního regionu, který se vymezuje zejména z fyzicko – geografických hledisek. I když toto pojetí do jisté míry převažuje dodnes, v současné době se jeví jako vhodnější pojetí destinace CR jakožto územního celku, který se vyznačuje společným postupem při využívání potencionálu, sdílenou kapacitou, společným životním cyklem CR a společnými procesy CR. Území destinačního regionu se zde skládá ze dvou částí, a to z destinačního jádra a destinačního zázemí. Rozhodujícím kritériem pro vymezení destinačního území je právě intenzita kontaktů mezi jádrem a zázemím.⁶ Poslední definice také nejvíce odpovídá postavení této diplomové práce.

Již zmiňovaná stále ostřejší konkurence turistických regionů klade vysoké nároky na efektivitu organizace cestovního ruchu, což mimo jiné znamená, přemýšlet a jednat komplexně a ne pouze řešit právě vzniklý problém. Toto však lze pouze za předpokladu kvalitní spolupráce všech zúčastněných subjektů. Především v turisticky vyspělých zemích (Rakousko, Švýcarsko) jsou zřejmé snahy o sjednocení a organizaci poskytovatelů služeb. Právě tyto snahy jsou známy pod pojmem destinační management. Pojem destinační management je často definován jako nejvyzrálejší forma řízení cestovního ruchu.⁷

1.2 Vztah regionální politiky a politiky cestovního ruchu

Regionální politika je chápána jako koncepční činnost státu, regionálních a místních orgánů, jejímž cílem je přispívat k vyváženému a harmonickému rozvoji jednotlivých regionů ČR, ke snižování rozdílů mezi úrovněmi rozvoje jednotlivých regionů a ke zlepšení regionální

⁵ Vajčnerová, I., Kysilková, B., Ryglová, K. Úloha image v destinačním managementu – konkrétní aplikace v Olomouckém kraji

⁶ Kiráľová, A. Vytváření organizací cestovního ruchu (OCR) v turistických regionech. www.czechtourism.cz

⁷ Srb, J. Řízení turistické destinace a trvale udržitelný rozvoj cestovního ruchu, 2003

hospodářské struktury.⁸ Politika cestovního ruchu je považována za součást regionální politiky, cestovní ruch jako stále významnější faktor regionálního rozvoje má bezesporu šanci napomoci dosáhnutí cílů regionální politiky, avšak vzájemný vztah regionální politiky a politiky cestovního ruchu v konkrétním regionu je předurčen strukturou místní ekonomiky.

Proto rozlišuje teorie „jádro – periferie“ různé typy rolí cestovního ruchu v regionu. Cestovní ruch může být odvětvím:⁹

- *hnacím (polarizujícím)* – CR má bezprostřední vliv na ekonomický a sociální rozvoj regionu, ovlivňuje i jiné ekonomické aktivity, díky němu se rozvíjí návazná a podpůrná odvětví. Region je hojně navštěvován i zahraničními turisty;
- *hnaným (indikovaným)* – má zprostředkovaný vliv na ekonomiku regionu, rozvoj pouze stimuluje;
- *neutrálním* – CR představuje doplněk pro socio – ekonomický rozvoj.

Na druhou stranu je ovšem dlužno poznamenat, že tvrzení o dosahování cílů regionální politiky prostřednictvím cestovního ruchu vycházejí z předpokladu, že nerovnoměrnost rozvoje CR má opačnou orientaci než nerovnoměrnost obecného ekonomického rozvoje. Pramenem tohoto východiska je fakt, že CR se rozvíjel zejména v oblastech, které jsou nejméně poškozeny socio - ekonomickým rozvojem. Tento předpoklad bezezbytku platil v minulosti, kdy bylo téměř možné dát rovnítko mezi pojmy cestovní ruch a rekreace. V dnešní době však vzrůstá význam i jiných forem CR (např. kongresová turistika), které se rozvíjejí především v jádrových oblastech.¹⁰

Politika cestovního ruchu je řízena či ovlivňována celou řadou skupin či společenství, jejichž činnost bude v následujícím textu detailně popsána. Tato společenství je možné rozdělit na:¹¹

- veřejně – právní instituce (Evropská unie, stát, obce),
- soukromě – právní instituce (profesní svazy, zájmová sdružení, mezinárodní organizace),
- dobrovolné zájmové skupiny a akční sdružení (místní hoteliéři apod.).

⁸ Zásady regionální politiky vlády, přijaté usnesením vlády ČR č. 235 ze dne 8. 4. 1998.

⁹ Királková, A. Vytváření organizací cestovního ruchu (OCR) v turistických regionech. www.czechtourism.cz

¹⁰ Királková, A. Vytváření organizací cestovního ruchu (OCR) v turistických regionech. www.czechtourism.cz

¹¹ Němčanský, M. Odvětví cestovního ruchu – vybrané kapitoly, 1999

Při zasahování do politiky cestovního ruchu používají tyto skupiny nejrůznější nástroje. Lze je členit na:¹²

- ekonomické (dotace, daňové zvýhodnění),
- legislativní (zákony, nařízení),
- informační (ovlivňování veřejného mínění),
- institucionální a administrativní (institucionální zajištění),
- nástroje strategického plánování (strategické a programové dokumenty),
- výzkum a vývoj (rozvoj poznatků),
- vzdělávání a osvěta,
- mezinárodní spolupráce.

Používání výše uvedených nástrojů a vůbec celé ovlivňování politiky cestovního ruchu by mělo být prováděno koordinovaně. Důvodem je jednak fakt, že CR je ovlivňován větším počtem veřejných politik (např. zahraniční, dopravní, politikou životního prostředí, prostorovým plánováním), jednak vlastní povaha služeb v CR. Z pohledu návštěvníka jsou služby cestovního ruchu poskytované subjekty i orgány veřejné správy komplementární a navzájem se značně podmiňují. Role veřejného sektoru je v této problematice stěžejní. V rámci své regionální politiky, potažmo politiky cestovního ruchu, by měl veřejný sektor vytvářet podmínky pro komplexní rozvoj regionu a měl by zajišťovat především neziskové služby (které jsou z ekonomického hlediska nezajímavé pro podnikatelské subjekty), kam spadá mimo jiné také ochrana zdrojů, které činí daný region výjimečným.

1.3 Destinační management

Trh cestovního ruchu se dynamicky vyvíjí, v poslední době došlo k mnohým změnám jak na straně struktury nabídky, tak i poptávky hostů. V tomto světle se jeví tradiční struktury organizace CR jako nevyhovující. Konkrétní důvody shrnuli Bieger a Laesser, a to následovně:¹³

- přílišná orientace dovnitř a málo na trh,
- struktury jsou utvářeny příliš politicky a málo podnikatelsky,
- nedostatečná zaměřenost na tvrdé prodejní nástroje,

¹² Vystoupil, J., Šauer, M. Základy cestovního ruchu, 2005

¹³ Bieger, T., Laesser, Ch. Neue Strukturen im Tourismus – Der Weg der Schweiz, 1998

- orientace spíše na funkci „náhradníka“ (výpomoc z nouze) v oblasti infrastruktury nabídky než na inteligentní přesahující management spolupráce a management nabídky destinace.

Jak již bylo naznačeno, klíčovým principem destinačního managementu je řízení cestovního ruchu v turistické destinaci prostřednictvím spolupráce poskytovatelů služeb. Touto problematikou se v literatuře blíže zabýval Srb¹⁴, jeho myšlenky shrnuje následující text.

Řízení cestovního ruchu předpokládá vytvoření strategicky řízené jednotky (destinace), přičemž musí být definovány nejen potřeby návštěvníků, ale také vztahy mezi kooperujícími subjekty a dohodnut obsah a forma spolupráce. Aby toto bylo úspěšné, je nezbytné naučit se plánovat a využívat principy managementu. Na rozdíl od tradičního podnikového řízení je však často nutné přimět ke spolupráci i subjekty, které mohou být v rámci destinace vůči sobě v konkurenčním vztahu.

Celou problematiku komplikuje také fakt, že se na území určité destinace setkává několik trhů, které mají často protichůdné zájmy. Jsou to trhy:¹⁵

- rezidentů a pracujících,
- návštěvníků (turistů, příbuzných, přátel, podnikatelů, vědců apod.),
- podnikatelských subjektů,
- exportní (cestovní ruch lze pokládat za exportní trh, tzv. neviditelný export).

Přes tyto protichůdné zájmy se vyplatí nalézt společné cíle a pokusit se o spolupráci. Ta se může uskutečňovat buď mezi podnikatelskými subjekty, veřejnoprávními subjekty nebo nejmodernější formou, kterou představuje veřejně soukromé partnerství (PPP – public – private partnership).

Zkušenosti vyspělejších destinací ukazují, že podnikatelská spolupráce převládá na úrovni národní a nadnárodní, zatímco působení veřejnoprávních subjektů je markantnější na úrovni lokální a regionální.

¹⁴ Srb, J. Řízení turistické destinace a trvale udržitelný rozvoj cestovního ruchu, 2003

¹⁵ Hesková, M., Tichá, L. Destinační management na příkladu vybraných mikroregionů ČR

Aby bylo řízení turistické destinace efektivní a stabilní, musí být spolupráce účastníků založena na jejich vzájemné výhodnosti a užitku. Vzhledem k různorodosti zapojených subjektů je nutné identifikovat jejich zájmy. Podnikatelé sledují primárně výši zisku, veřejnoprávní instituce by měly naplňovat tzv. veřejný zájem, jehož přesné vymezení je minimálně často diskutabilní. Mezi jejich činnosti patří především ochrana památek, řešení konfliktů vznikajících nedodržením norem a sociální záležitosti. Předpokladem účinné spolupráce je atmosféra vzájemné důvěry, znalost společných zájmů, omezený počet subjektů a nepříliš komplikované cíle.

Této důvěry nelze dosáhnout během krátké doby, nejenom z tohoto důvodu není tedy možná prostá aplikace zahraničních modelů destinačního managementu do řízení cestovního ruchu v České republice. Pro dokonalejší pochopení problematiky destinačního managementu je však poznání vývoje a současného stavu destinačního managementu ve vyspělejších zemích nezbytnou podmínkou.

V těchto turisticky vyspělých zemích (Rakousko, Švýcarsko) se obvykle vyčleňují tři etapy vývoje organizace cestovního ruchu v poválečném období:

- *budovací fáze (50. a 60. léta)* - v tomto období je dovolená chápána jako zotavení z práce, poptávka převyšuje nabídku, s čímž souvisí nedostatečné ubytovací kapacity. Poskytovatelé mají monopol, hlavními konkurenty jsou pouze sousední státy. Spolupráci představují tzv. reklamní spolky, které se omezují pouze na společné prospekty míst, propagační a marketingové akce a společnou účast na veletrzích.
- *růstová fáze (70. a 80. léta)* – dochází ke změně vnímání dovolené, lidé při ní vyžadují již určitou změnu a prožitek. Obrací se poměr nabídky a poptávky, nabídka již převyšuje poptávku, což sebou přináší rostoucí požadavky na marketing. Utváří se první regionální turistické organizace, které razí princip neutrality vůči členům, místně orientovanou strategii a široké začlenění rozličných zájmů.
- *koncentrační fáze (90. léta 20. st.)* – v této fázi určuje způsob dovolené životní filozofii. Hosté jsou globálně orientovaní, mají rozmanité konzumní chování, proto vyžadují komplexní nabídku a pohodlné řetězce služeb. Přesto, že poptávka stále roste, o zákazníka se vede stálý boj. Typ spolupráce se nazývá destinační management – dochází k řízení a koordinaci na úrovni regionů (např. výstavba infrastruktury). Důraz je kladen na kvalitu a značku, vytvářejí se regionální rezervační systémy.

Podle názorů odborníků¹⁶ se nyní Česká republika nachází zhruba ve fázi, kterou si vyspělé země prodělaly před 20 – 30 lety.

1.4 Destinační společnost

V zájmu výše zmiňované úspěšné kooperace a koordinace aktivit CR by měla destinace cestovního ruchu vytvořit společnost – organizaci cestovního ruchu. Na vytvoření takovéto společnosti neexistuje univerzální návod, organizační struktura i spektrum aktivit jsou ovlivněny mnoha faktory, vždy záleží na konkrétních vnitřních podmínkách destinace. V této podkapitole jsou nastíněny pouze obecnější aspekty tří okruhů, a to funkce společnosti, právní formy a možnosti financování.

1.4.1 Činnost destinační společnosti

Dříve než je samotná destinační společnost založena, měly by být ujasněny nezbytné předpoklady a požadavky jejího fungování. Mezi ty patří:¹⁷

- nezávislost na politických hranicích,
- zaměření na jednu destinaci (z pohledu hosta),
- kompletní nabídka CR,
- existence značky,
- kvalifikovaný personál,
- existence styčných bodů, které mohou pomoci vytvořit značku (známé pamětihodnosti, speciální zemědělské produkty),
- fungující rezervační a prodejní centrály.

Realizace konkrétních aktivit by měla být založena na dohodě místních aktérů a musí vycházet z reálně dostupných finančních zdrojů, rozloze regionu, postavení destinační společnosti a stupni vývoje organizace CR. Mezi nejčastěji definované aktivity destinačních společností jak u nás, tak i v zahraničí náleží:¹⁸

- koordinace řízení cestovního ruchu v destinaci (tvorba koncepcí, strategií, realizace výzkumu trhu apod.),
- optimalizace vlivů cestovního ruchu na destinaci,
- zvyšování dlouhodobé prosperity místních obyvatel,

¹⁶ Srb, J. Řízení turistické destinace a trvale udržitelný rozvoj cestovního ruchu, 2003

¹⁷ Bieger, T., Laesser, Ch. Neue Strukturen im Tourismus – Der Weg der Schweiz, 1998

¹⁸ Királ'ová, A. Marketing destinace cestovního ruchu, 2003

- maximalizace uspokojení návštěvníků,
- vytváření souborného produktu, produktových řad a jejich komponentů včetně podpory prodeje produktu,
- tvorba cenových strategií,
- komunikace s návštěvníky a partnery,
- zavádění moderních technologií do praxe.

Že je možné aktivity destinační společnosti rozdělit i jinak, případně některé z nich upřednostnit, dokládají následující dva příklady.

Autoři studie „Řízení turistické destinace a trvale udržitelný rozvoj cestovního ruchu“¹⁹ ve svém modelovém území turistického regionu Český Ráj doporučují zaměřit se na řešení tří hlavních problémů, a to:

- informační systém cestovního ruchu,
- produkty šetrných forem cestovního ruchu,
- ochrana krajiny v kontextu rozvoje cestovního ruchu.

Jiné rozdělení činností při řízení cestovního ruchu nabízí Királ'ová²⁰, a sice:

- *návštěvnícký management* – usměrňování toku návštěvníků, ovlivňování jejich chování, cenová politika, budování TIC, výchovné vzdělávací akce, zpracování etických kodexů apod;
- *model limitů přijatelné změny* – stanovení únosného zatížení území;
- *spektrum rekreačních příležitostí* – lokalizační předpoklady (geografické, přírodní, kulturně – historické, ostatní), realizační předpoklady (supra a infrastruktura CR, dostupnost a ostatní infrastruktura), a selektivní předpoklady (demografické, sociální a ekonomické charakteristiky návštěvníků).

1.4.2 Právní forma destinační společnosti²¹

Autoři již zmiňované studie²² definovali pět potencionálně možných právních forem destinační společnosti. Lze je rozdělit do tří základních kategorií:

¹⁹ Srb, J. Řízení turistické destinace a trvale udržitelný rozvoj cestovního ruchu, 2003

²⁰ Királ'ová, A. Vytváření organizací cestovního ruchu (OCR) v turistických regionech

²¹ Právním formám destinační společnosti je věnován prostor také v závěrečné kapitole a příloze č. 3.

²² Srb, J. Řízení turistické destinace a trvale udržitelný rozvoj cestovního ruchu, 2003

- *veřejné* - příspěvková organizace, řídicí instituce jako integrální součást dobrovolného svazku obcí;
- *komerční* - společnost s ručením omezeným;
- *smíšené* - sdružení právnických osob, obecně prospěšná společnost.

Výhody a nevýhody jednotlivých variant lze stručně shrnout následovně:

- *sdružení právnických osob* – tuto právní formu má většina společenství, které byly zřízeny za účelem řízení turistického ruchu (na území okresu Vsetín mezi ně patří Regionální agentura cestovního ruchu Beskydy a Valašsko). Výrazným pozitivem je možnost sdružení právnických osob jak z veřejného, tak i privátního sektoru;
- *příspěvková organizace* – může ji zřídit pouze jedna obec, jeden kraj nebo stát. Nevýhodou je vyloučení privátního sektoru;
- *řídicí instituce jako integrální část dobrovolného svazku obcí* – jejím zřízením nevzniká nový subjekt, protože svazek obcí může být zaměstnavatelem a může zřídit např. turistickou kancelář. Výhodou je jednoduché založení, nevýhodou opět vyloučení privátního sektoru;
- *obecně prospěšná společnost* – tato forma umožňuje propojení veřejnoprávních a komerčních subjektů a získat finanční zdroje z dotačních titulů určených pro neziskový sektor. Na druhou stranu je zde zkomplikováno financování ze strany obcí;
- *společnost s ručením omezeným* – tento subjekt je komerční, zaměřený na zisk. Je doporučována spíše pro vyzrálé formy destinačního managementu.

1.4.3 Financování destinační společnosti

Na výkon své činnosti potřebuje destinační společnost stabilní příjem finančních prostředků. Možnosti využití jednotlivých finančních zdrojů závisí mimo jiné na zvolené právní formě.

Mezi nejvýznamnější by měly patřit tyto:

- příspěvky od obcí,
- členské příspěvky (od členů sdružení – fyzických a právnických osob),
- příjmy z vlastní komerční činnosti,
- místní poplatky,
- fondy EU,
- státní fondy a programy,
- fondy a programy krajů,
- sponzoring, individuální dárcovství,

- granty,
- záruční, příspěvkové a úvěrové programy a fondy.

Např. v konceptu návrhu nové struktury švýcarského turismu jsou definovány čtyři hlavní úkoly destinační společnosti včetně jejich financování. Jedná se o:²³

- *plánování* - z něj profitují všichni obyvatelé regionu, proto se doporučuje financování z daňových prostředků;
- *marketing* - zde se jedná o užitek především poskytovatelů turistických služeb. Financování by mělo být provedeno dle výše výnosu z turismu – tzv. daně z turismu;
- *tvorba nabídky CR* - je navrhováno financování prostřednictvím místních poplatků za přenocování, lázeňský pobyt apod;
- *zastoupení zájmů* - jde se jeví nejvýhodnější financování z členských poplatků destinační společnosti.

1.4.4 Zásady pro převádění do praxe

Zavádění těchto nových konceptů do praxe je složitý proces, blíže se mu věnují např. Bieger a Laesser.²⁴ Doporučují utváření destinačních struktur jednak sestupně (zhora dolů, top-down), a to prostřednictvím předložené vize a nových pracovních postupů, jednak vzestupně (zdola nahoru, bottom-up) spojováním jednotlivých míst do destinací a realizací odpovídající spolupráce.

Dobu zavádění odhadují tito autoři přibližně na 2 – 5 let. Zde je nutné si uvědomit, že vycházejí z podmínek švýcarských destinací, které se vyvíjí již od 50. let 20. století. Doba zavádění závisí ve velké míře na fázi, ve které se destinace nachází. Proto lze předpokládat, že v ČR bude tento proces trvat poněkud déle.

Obecně platí, že je žádoucí zavedení co nejrychlejší, samozřejmě nikoliv na úkor kvality. Uspíšit tento proces mohou silní partneři na straně poskytovatelů služeb, zastřešující turistické organizace či přímo tlak trhu nebo koncepty regionálního rozvoje.

²³ Bieger, T., Laesser, Ch. Neue Strukturen im Tourismus – Der Weg der Schweiz, 1998

²⁴ Bieger, T., Laesser, Ch. Neue Strukturen im Tourismus – Der Weg der Schweiz, 1998

Ke snadnější aplikaci destinačního managementu do praxe může dále napomoci uvědomění si motivů jednotlivých účastníků. V předchozím textu byla často zdůrazňována jedna podmínka úspěšnosti, a tou bylo zapojení soukromých podnikatelů. Žádný soukromý podnikatel však neučiní potřebné kroky jen kvůli tomu, že tento model organizace cestovního ruchu je zrovna v módě či je propagován odbornými kruhy. Podnikatel musí být přesvědčen, že účast na řízení mu přinese naplnění jeho individuálního zájmu, čímž je především dosažení či zvýšení zisku nebo expanze jeho firmy a to v pokud možno co nejkratší době.

Proto musí být v praxi preferovány stabilní a jednoduché organizace s viditelným efektem. Účastníci musí být přesvědčeni o tom, že projekt přinese konkurenční výhodu celé destinaci, což je žádoucí také pro ně samotné. Podnikatelé si ještě plně neuvědomují, že turisté si primárně nevybírají konkrétní hotel či obec, ale region. Komparativní výhody, kterými zapůsobí na zákazníky, se mohou opírat např. o spolehlivost, kvalitu (např. úslušnější personál v malých hotelech), pěkný design, nižší ceny, doplňkové služby za jednu cenu nebo pružnost podniku.²⁵

Podnikatelé mnohem pečlivěji než subjekty veřejné správy váží veškeré své kroky. Porovnávají užitek s transakčními náklady, které vznikají při vytváření a formalizaci vztahů. Míra ochoty ke spolupráci je tím vyšší, čím vyšší je předpokládaný užitek z ní a čím nižší jsou transakční náklady. Transakční náklady rostou spolu s počtem členů a jejich cílů a klesají s odpovídající kvalifikací a společnou důvěrou.

1.5 Shrnutí

Cestovní ruch v sobě zahrnuje více aktivit a procesů, mezi kterými mají významné postavení aktivity politické a veřejně – správní. Politika cestovního ruchu je součástí regionální politiky, avšak její konkrétní postavení v regionu je dáno strukturou místní ekonomiky. Politika cestovního ruchu je ovlivňována vícero aktéry, kteří používají nejrůznější nástroje. V současné situaci, kdy se zostřuje konkurence na trhu CR, se jeví jako klíčová efektivita samotného způsobu řízení CR. Moderní formu tohoto řízení představuje destinační management, který spočívá ve sjednocení a spolupráci poskytovatelů služeb. K realizaci destinačního managementu se obvykle zakládá destinační společnost.

²⁵ Srb, J.: Řízení turistické destinace a trvale udržitelný rozvoj cestovního ruchu, 2003

2 CHARAKTERISTIKA OKRESU VSETÍN

V této práci je často zdůrazňován destinační management jako třetí generace v organizaci cestovního ruchu, který se vyznačuje silnými vazbami mezi spolupracujícími subjekty a dlouhodobě budovanými vazbami. Pro tuto formu řízení cestovního ruchu je doporučováno strategické řízení a fungování na podobných manažerských principech jako mají podnikatelské subjekty. Je zřejmé, že management destinací v tomto úzkém pojetí je aplikovatelný pouze v turisticky exponovaných oblastech, kde cestovní ruch hraje významnou roli v místním hospodářství.

Proto si tato kapitola klade za cíl analyzovat vytyčené území především z hlediska nabídky pro cestovní ruch a na základě toho rozhodnout, zda je (případně které jeho části) vůbec území Vsetínska vhodnou základnou pro budování intenzivnějších institucionálních struktur CR.

2.1 Vymezení regionu

Tato práce zkoumá kvalitu institucionálního zabezpečení na území mikroregionu Vsetínsko. Obecně lze pojem mikroregion charakterizovat jako územní celek, v jehož rámci jsou relativně uzavřeny nejintenzivnější regionální procesy, tj. především dojížděka za prací a za základními druhy služeb.²⁶

Sledované území plně koresponduje s územím okresu Vsetín. Správní jednotku představoval okres Vsetín do konce roku 2002, po provedené reformě veřejné správy je již pouze jednotkou územní a statistickou.²⁷

Vymezování regionů pro potřeby cestovního ruchu provádí řada institucí podle různých kritérií. Následující text poskytne přehled o postavení okresu Vsetín v odvětví CR podle pojetí Zlínského kraje, České centrály cestovního ruchu a Rajonizace cestovního ruchu.

²⁶ Kolektiv autorů. Úvod do regionálních věd a veřejné správy, 2004

²⁷ Řada informačních a rezervačních systémů cestovního ruchu vychází však nadále z okresního členění, např. www.trasovnik.cz.

Zlínský kraj

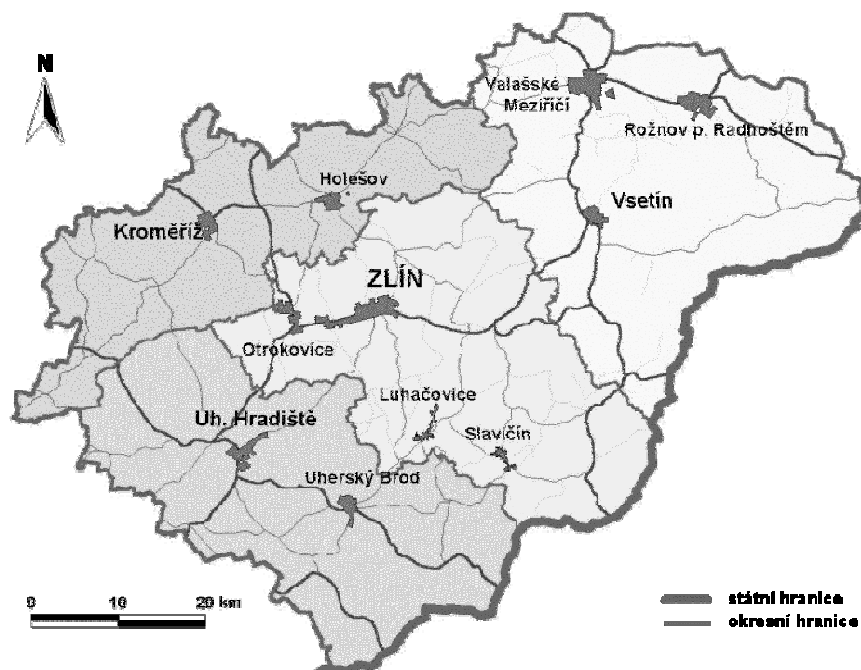
Pro potřeby Programu rozvoje CR ve Zlínském kraji (obrázek č. 1) byla provedena kategorizace území z hlediska možností pro CR, kde byla zvolena dvě kritéria, a to administrativní a marketingové. A právě dle prvního kritéria byl Zlínský kraj rozčleněn do čtyř okresů, které částečně odpovídají i folklórně etnickému pohledu a každý z těchto regionů má své přirozené společenské centrum (Valašsko – Vsetín, Haná – Kroměříž, Slovácko – Uherské Hradiště, Zlín).²⁸

Druhé kritérium, marketingové, by mělo v co největší míře respektovat vnímání regionu návštěvníky a turisty. Jedná se o zavedené značky, které mohou být využity pro rozvoj image v národním i mezinárodním prostředí. Takto vymezené subregiony nemají jednoznačně vymezené pevné hranice. Rozčlenění Zlínského kraje je následující:

- Beskydy a Valašsko – celý okres Vsetín a část okresu Zlín,
- Haná – okres Kroměříž a část okresu Zlín,
- Slovácko – okres Uherské Hradiště a část okresu Zlín,
- Zlínsko – zbylá část okresu Vsetín.

²⁸ Program Rozvoje cestovního ruchu ve Zlínském kraji

Obrázek č. 1: Zlínský kraj

Pramen: Program rozvoje cestovního ruchu ve Zlínském kraji.

Dostupný na: http://www.kr-zlinsky.cz/vismo/450019/swot_analyza_mktg_strategie.doc

Česká centrála cestovního ruchu

Odlišné je členění České centrály cestovního ruchu, která v letech 1998 – 1999 rozdělila území České republiky do patnácti tzv. turistických regionů. Okres Vsetín zde spadá do regionu Severní Morava a Slezsko. Na potřeby domácích turistů se odvolává druhé, podrobnější členění této organizace, a sice do 43 tzv. turistických oblastí. Okres Vsetín spadá společně s částmi okresů Nový Jičín a Frýdek – Místek do oblasti č. 38 – Beskydy – Valašsko.

Rajonizace cestovního ruchu ČSR

Poslední členění pochází z roku 1981, kdy byla vypracována Rajonizace cestovního ruchu ČSR. Území okresu spadá z větší části (téměř 4/5) do oblasti č. 46 Valašsko a zbytek²⁹ do

²⁹ obce Zašová, Zubří, Rožnov pod Radhoštěm, Dolní Bečva, Prostřední Bečva a Horní Bečva.

oblasti č. 47 Beskydy. Obě náleží do oblastí cestovního ruchu I. kategorie (disponují nejkvalitnějšími podmínkami pro rozvoj cestovního ruchu).

2.2 Základní údaje

Vsetínský okres se nachází na moravsko-slovenském pomezí ve střední části Moravy. Spolu s okresy Zlín, Uherské Hradiště a Kroměříž vytváří Zlínský kraj, který vznikl 1. ledna 2000.³⁰ Zlínský a Olomoucký kraj tvoří územní jednotku NUTS 2 Střední Morava.³¹ Okres Vsetín je součástí Euroregionu Bílé – Biele Karpaty.

Na severu sousedí s okresem Nový Jičín, na severovýchodě s okresem Frýdek – Místek. Oba tyto okresy náleží k Moravskoslezskému kraji. Na východě a jihovýchodě hraničí se Slovenskou republikou, a to s okresy Čadca (Žilinský kraj) a Povážská Bystrica a Púchov (Trenčianský kraj). Jihozápadně od okresu Vsetín se rozprostírá okres Zlín a západně okres Kroměříž (oba Zlínský kraj). Poslední sousedící okres je Přerov, který náleží ke kraji Olomouckému.

Okres Vsetín je největším okresem kraje, jeho celková výměra činí 114 320 ha, což představuje 28,8 % území kraje. V rámci České republiky mu patří 29. příčka, zaujímá 1,45 % její rozlohy. Žije zde celkem 145 875 osob (k 30. 6. 2005), což představuje 1,43 % všech obyvatel ČR. Hustota zalidnění činí 128 obyvatel na 1 km² (republikový průměr je 129 obyvatel na 1 km²). Je tvořen 59 obcemi a 6 městy.

³⁰ Na základě ústavního zákona Parlamentu ČR č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních správních celků.

³¹ Zkratka NUTS je odvozena z francouzštiny (La Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques), slouží pro statistické účely Evropské unie.

Obrázek č. 2: Česká republika dle okresů

Pramen: Sčítání lidu, domů a bytů 2001. Dostupné na: <http://www.czso.cz/sldb/sldb2001.nsf/index>

2.3 Nabídka cestovního ruchu v okrese Vsetín

Nabídka cestovního ruchu se vyznačuje silnou vázaností na místo jakož i poměrně vysokou kapitálovou náročností ve vztahu k zařízením cestovního ruchu.³² To souvisí s rozdělením nabídky destinace cestovního ruchu na primární (přírodní, kulturně – historický potenciál a kulturně – společenské akce) a sekundární (suprastruktura, infrastruktura a všeobecná infrastruktura cestovního ruchu).

Nejen podle již citované Rajonizace cestovního ruchu v ČSR z roku 1981, ale také podle aktuálnější studie Hodnocení potenciálu cestovního ruchu na území ČR³³ disponuje sledované území velmi kvalitními předpoklady pro rozvoj celostátního i mezinárodního cestovního ruchu.

Jak bylo již zmíněno, dle Rajonizace cestovního ruchu v ČSR z roku 1981, která vyhodnocuje podmínky pro rozvoj a realizaci cestovního ruchu, patří sledované území mezi oblasti cestovního ruchu I. kategorie. Ty soustřeďují v obvodu svého teritoria nejvyšší

³² Němčanský, M. Odvětví cestovního ruchu – vybrané kapitoly 1. díl, 1999

³³ Bína, J. Hodnocení potenciálu cestovního ruchu v obcích České republiky, 2002

podmínky a poklady a jejich funkce v cestovním ruchu je celostátního i mezinárodního významu.³⁴

2.3.1 Přírodní potenciál

Reliéf okresu je značně členitý. Procházejí jím horská pásma Moravskoslezských Beskyd (nejvyšší kóta je Čertův mlýn s 1206 m. n. v.), Vsetínských vrchů a Javorníků. Do okresu zasahují z jihozápadu také výběžky Vizovických vrchů a ze západu Hostýnských vrchů. Do severozápadní části zasahuje okraj Hranického krasu, severní část tvoří Veřovické vrchy.

Základem vodní soustavy celého okresu je řeka Bečva. Má dvě „zdrojnice“³⁵, a sice Vsetínskou Bečvu a Rožnovskou Bečvu, které se stékají ve Valašském Meziříčí. Významným přítokem Vsetínské Bečvy je říčka Senice. Bečva se vlévá do řeky Moravy, díky ní patří Vsetínsko do úmoří Černého moře.

Po klimatické stránce spadá území okresu do oblasti mírně teplé, vlhké se studenou zimou. Průměrná roční teplota se pohybuje v údolích kolem 8 – 9 °C, na hřebenech jen okolo 5 °C, pro srovnání dlouhodobá průměrná teplota vzduchu v ČR je 8,4 °C. Atmosférické srážky se pohybují kolem 900 mm ročně, přičemž s rostoucí nadmořskou výškou se tato hodnota zvyšuje. Dlouhodobý průměrný úhrn srážek v České republice činí 680 mm, okres Vsetín je tedy srážkově nadprůměrný.

Vyšší polohy okresu jsou převážně pokryty lesními komplexy. Lesnatost je velmi vysoká, činí 53,7 %, z okresů ČR je tato hodnota vyšší pouze v okrese Jablonec nad Nisou. Výměra zemědělské půdy činí 40 792 ha, což představuje 35,6 % plochy regionu. Z ní činí výměra orné půdy pouze 40,7 %. Sledovaný okres jako jediný v ČR má větší rozlohu luk a pastvin než rozlohu orné půdy.

V regionu neexistují žádná významnější naleziště surovin a nerostného bohatství. Výjimku tvoří těžba cihlářských surovin v Hrachovci a těžba stavebního kamene, říčních štěrků a štěrkopísků. Větší zásoby černého uhlí byly objeveny v okolí Frenštátu pod Radhoštěm, který však spadá již pod okres Frýdek – Místek. Zdejší těžba je však snad nereálná vzhledem k poloze na pokraji CHKO Beskydy.

³⁴ Hrala, V. Geografie cestovního ruchu, 1997

³⁵ Vsetínská Bečva je považována za tok vyššího řádu než Bečva Rožnovská, proto je není možno považovat za zdrojnice v pravém slova smyslu.

Životní prostředí v okrese patří k nejméně poškozeným. Na území okrese nezasahuje žádný z národních parků³⁶, zato jsou zde chráněná území několika kategorií:

- Chráněná krajinná oblast Beskydy (zabírá bezmála polovinu oblasti),
- národní přírodní rezervace (3),
- národní přírodní památka (1),
- přírodní rezervace (6),
- přírodní památky (35).

Největším zdrojem znečišťujících látek jsou podniky chemického a sklářského průmyslu a podniky, které zásobují teplem a energiemi – DEZA Valašské Meziříčí, Energoaqua a. s. Rožnov pod Radhoštěm, Zbrojovka Vsetín a. s., STV Glass a. s. Valašské Meziříčí, Slévárna Vsetín, s. r. o., CS Cabot, spol. s r. o. Valašské Meziříčí, Osvětlovací sklo Lares, spol. s r. o. Valašské Meziříčí a Zásobování teplem a. s. Vsetín.³⁷ Na podporu čistoty vod je v současné době realizován projekt Čistá řeka Bečva, který řeší problematiku čištění odpadních vod v obcích Zlínského kraje.³⁸

2.3.2 Kulturně – historický potenciál

Označení Valašsko, které je s okresem Vsetín velmi úzce spjato, má svůj původ v Rumunsku, odkud Valaši od 14. století migrovali a přinesli salašnickou tradici pastevectví koz a ovcí.

Na území je značné množství památek lidové roubené architektury. Nejvíce lidových staveb lze vidět ve Valašském muzeu v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm, které je unikátní rekonstrukcí celého historického prostředí včetně pěstování tradičních plodin. Soubory lidové architektury je možno spatřit na Pustevnách, ve Velkých Karlovicích, v Novém Hrozenkově a Karolince. Na úpatích hor se zachovalo i několik vzácných staveb kostelů, například kaple na Radhošti, kostel sv. Trojice ve Valašském Meziříčí nebo evangelický kostel ve Velké Lhotě, kde působil farář a spisovatel Jan Karafiát.

Zámecké objekty dominují řadě měst i obcí. Nejzachovalejší z nich je klasicistně upravený původně renesanční zámek ve Vsetíně, barokně přestavený zámek Žerotínů ve Valašském

³⁶ Národní parky v ČR: Krkonošský národní park, Národní park Podyjí, Národní park Šumava, Národní park České Švýcarsko.

³⁷ Program rozvoje územního obvodu Zlínského kraje, 2002

³⁸ Jde o významný projekt, je spolufinancován Evropskou unií (program ISPA), Státním fondem životního prostředí a Sdružením obcí mikroregionu Vsetínsko.

Meziříčí, dále zámky v Hošťálkové, Kelči, Choryni, Liptále a Brankách. Na území okresu Vsetín neleží žádná památka zapsaná do Seznamu světového dědictví organizace UNESCO.

2.3.3 Kulturně – společenské akce

K rozsáhlému kulturnímu dědictví patří různé formy folkloru. Některé ze starých obyčejů jsou oblíbené i v dnešní době, např. masopust (fašanky) se slaví téměř v každé obci, někde dokonce chodí průvody v maskách (Valašská Polanka, Lužná). Největší letní slavností jsou dožínky (každý druhý rok ve Valašské Polance), v zimě je možno shlédnout obchůzky Lucek (13. prosince) a mikulášské průvody (6. prosince). Ukázka zvyků na Valašsku je zařazena do celoročního programu Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm. Dlouhou tradici (v roce 2006 se bude konat již 37. ročník) má také jeden z nejvýznamnějších kulturních podniků - Mezinárodní folklorní festival Liptálské slavnosti.

2.3.4 Suprastruktura cestovního ruchu

Pojem suprastruktura cestovního ruchu označuje zejména ubytovací a hostinská zařízení.³⁹ Ubytovací kapacity tvoří lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních (HUZ) a lůžka v objektech individuální rekreace (OIR). Mezi objekty individuální rekreace se řadí nejčastěji chaty, zahradní domky, nevyužité byty, chalupy apod., které jsou ve vlastnictví účastníka CR nebo jeho přátel či příbuzných. Hromadná ubytovací zařízení musí disponovat na rozdíl od OIR větším počtem poskytovaných míst než je obvyklé pro jednu rodinnou jednotku.

Tabulka č. 1 nabízí přehled o ubytovacích kapacitách v jednotlivých okresech Zlínského kraje.

Tabulka č. 1: Ubytovací kapacity ve Zlínském kraji v roce 2003⁴⁰

Okres	Počet lůžek v HUZ	Počet lůžek v OIR	Počet lůžek celkem
Vsetín	8868	21412	30280
Kroměříž	2870	12992	15862
Uherské Hradiště	3900	12424	16324
Zlín	9615	12632	22247
Celkem	25253	59460	84713

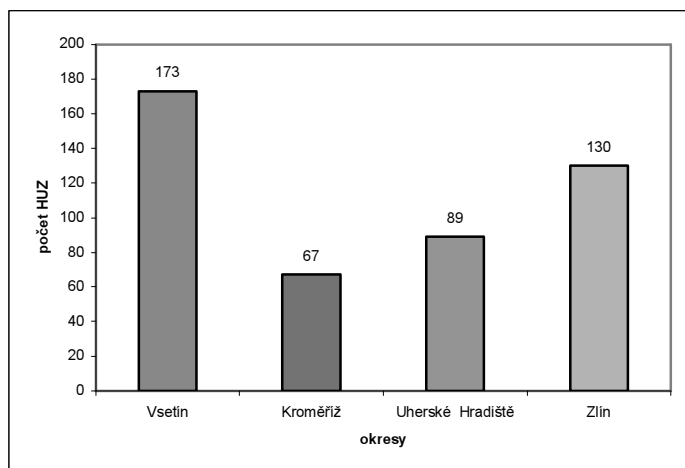
Pramen: ČSÚ, vlastní zpracování

³⁹ Na základě: Kiráľová, A. Marketing destinace cestovního ruchu, 2003. Ale existuje i jiné členění, např. dle Výkladového slovníku cestovního ruchu patří do suprastruktury kromě ubytovacích a stravovacích kapacit dále cyklistické stezky, turistická informační centra, lyžařské vleky, sjezdovky a naučné stezky.

⁴⁰ Kapacita představuje počet lůžek. HUZ = hromadná ubytovací zařízení, OIR = objekty individuální rekreace.

Okres Vsetín vede jak v počtu hromadných ubytovacích zařízení (graf č. 1), tak výrazně v počtu lůžek v objektech individuální rekreace. Pouze v ukazateli počet lůžek v HUZ jej předběhl zlínský okres, z čehož plyne, že v okrese Zlín je sice menší počet HUZ, zato jsou však větší – disponují větší kapacitou.

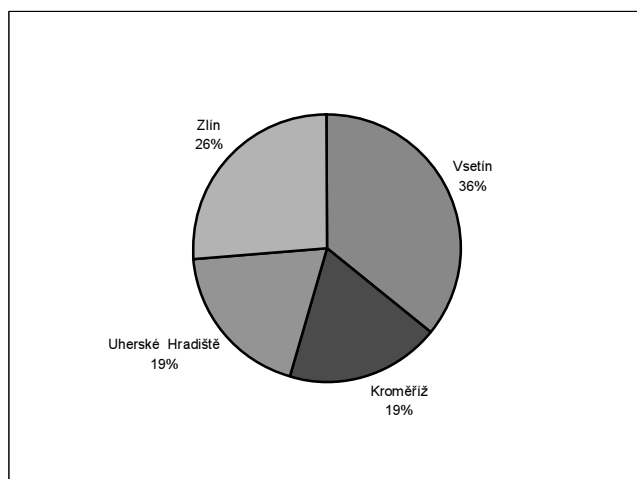
Graf č. 1: Hromadná ubytovací zařízení ve Zlínském kraji podle okresů v roce 2003

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Počet všech lůžek, které jsou turistům v okrese Vsetín nabízeny, činí 30 280, což bezmála 36% všech lůžek ve Zlínském kraji (graf č. 2).

Graf č. 2: Rozložení celkového počtu lůžek ve Zlínském kraji podle okresů v roce 2003

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Tabulka č. 2 nabízí porovnání počtu ubytovacích kapacit a počtu obyvatel. Okres Vsetín je druhým nejlidnatějším okresem Zlínského kraje, žije zde téměř 150 000 obyvatel. Pouze v něm překračuje počet HUZ na 1000 obyvatel hodnotu 1 (1,18). Na 1000 rezidentů v okrese

případně 207,22 všech lůžek. Ostatní okresy nedosáhly ani hodnoty 150 lůžek na 1000 obyvatel.

Tabulka č. 2: Ubytovací kapacity ve Zlínském kraji vzhledem k počtu obyvatel v roce 2003

Okres	Počet obyvatel	Hrom.ubyt.zařízení na 1000 obyvatel	Lůžka HUZ na 1000 obyvatel	Lůžka OIR na 1000 obyvatel	Lůžka celkem na 1000 obyv.
Vsetín	146 127	1,18	60,69	146,53	207,22
Kroměříž	107 883	0,62	26,60	120,43	147,03
Uherské Hradiště	144 010	0,62	27,08	86,27	113,35
Zlín	193 846	0,67	49,60	65,17	114,77

Pramen: ČSÚ, vlastní zpracování

Vzájemný vztah celkového počtu lůžek určených pro turisty a rozlohy představuje ukazatel míry zatíženosti území rekreačním využíváním (tabulka č. 3). I v této kategorii dosahuje v rámci Zlínského kraje okres Vsetín nejvyšších hodnot (26,49 lůžek na 100 ha).

Tabulka č. 3: Ubytovací kapacity ve Zlínském kraji vzhledem k rozloze v roce 2003

Okres	Rozloha (ha)	Počet HUZ na 100 ha	Počet lůžek v HUZ na 100 ha	Počet lůžek v OIR na 100 ha	Lůžka celkem na 100 ha
Vsetín	114309	0,15	7,76	18,73	26,49
Kroměříž	79921	0,08	3,59	16,26	19,85
Uherské Hradiště	99137	0,09	3,93	12,53	16,47
Zlín	103019	0,13	9,33	12,26	21,60

Pramen: ČSÚ, vlastní zpracování

Největší celkovou ubytovací kapacitu nabízí Horní Bečva, Rožnov pod Radhoštěm, Velké Karlovice, Prostřední Bečva, Vsetín, Hutisko – Solanec, Dolní Bečva, Valašské Meziříčí, Bystřička a Valašská Bystřice (tabulka č. 4).

Tabulka č. 4: Obce podle celkové ubytovací kapacity (počet lůžek) v roce 2003

	Obec	Ubytovací kapacita (počet lůžek)
1.	Horní Bečva	3557
2.	Rožnov pod Radhoštěm	3071
3.	Velké Karlovice	2853
4.	Prostřední Bečva	1873
5.	Vsetín	1652
6.	Hutisko – Solanec	1536
7.	Dolní Bečva	1507
8.	Valašské Meziříčí	1357
9.	Bystřička	1240
10.	Valašská Bystřice	1024

Pramen: ČSÚ, vlastní zpracování

Pokud by byly obce posuzovány podle funkce zatížení, tedy počtu celkových lůžek na 100 ha (tabulka č.5), 1. místo by obsadila Bystřička (zčásti kvůli své malé rozloze). Výše zmíněné obce se umístily také vysoko, do první desítky se však dostaly i obce, kde ubytovací kapacita není velká, ale mají malou rozlohu, která výsledný ukazatel ovlivnila. To je příklad Jarcové,

Velké Lhoty, Oznice a Janové. Je-li odhlédnuto od těchto zavádějících údajů, je jasné, že turisticky nejvíce exponovaná je severní a severovýchodní část okresu. Kompletní údaje o celkové ubytovací kapacitě jednotlivých obcí nabízí příloha č. 2.

Tabulka č. 5: Obce podle funkce zatížení v roce 2003

	Obec	Rozloha (ha)	Ubytovací kapacita (počet lůžek)	Lůžka celkem na 100 ha
1.	Bystřička	951	1240	130,39
2.	Horní Bečva	4241	3557	83,87
3.	Jarcová	525	432	82,29
4.	Prostřední Bečva	2345	1873	79,87
5.	Rožnov p. R.	3947	3071	77,81
6.	Velká Lhota	932	720	77,25
7.	Dolní Bečva	2005	1507	75,16
8.	Hutisko-Solanec	2992	1536	51,34
9.	Oznice	614	300	48,86
10.	Janová	922	330	35,79
	Okres Vsetín - průměr			26,49

Pramen: ČSÚ, vlastní zpracování

Pro hodnocení intenzity turistické aktivity v destinaci se používá tzv. turistická funkce (též Defertova funkce). Je poměrem počtu navštěvujících a navštěvované populace a je vyjádřena vzorcem $T(f) = N \times 100 / P^{41}$; kde

N = počet stálých lůžek

P = počet rezidentů (stálých obyvatel)

Předpokládá se přímá úměra mezi růstem turistické funkce a růstem nevraživosti rezidentů vůči návštěvníkům destinace, proto se často nazývá iritačním indexem (irridexem).⁴²

Tabulka č. 6: Hodnoty turistické funkce v okrese Vsetín

Hodnota irridexu	Charakter destinace ⁴³	Rozloha (ha)	Poměr (%)
0 - 4	Téměř bez turistické aktivity	4763	4,17
4 - 10	Nevýrazná turistická aktivita	26 582	23,25
10 - 40	Významná, ale nepřevažující	46 258	40,47
40 - 100	Převážně turistická	18 325	16,03
100 - 500	Významná	18 381	16,08
500 a více	Hyperturistická	0	0

Pramen: ČSÚ, vlastní zpracování

Podle tabulky č. 6 je zřejmé, že na většině území okresu Vsetín (přes 40%) je turistická aktivita významná, ale nepřevažující, 16% území je převážně turistického charakteru a dalších 16% území je turisticky významných (např. Velké Karlovice, Prostřední Bečva,

⁴¹ Pásková, M., Zelenka, J. Cestovní ruch – výkladový slovník, 2002

⁴² Királková, A. Marketing destinace cestovního ruchu, 2003

⁴³ Királková, A. Marketing destinace cestovního ruchu, 2003

Bystřička, Horní Bečva, Velká Lhota – vykazuje vůbec nejvyšší údaj). Ani jedné obci nevyšel údaj, který patří již do kategorie hyperturistické destinace. To je ovšem pozitivní zjištění, protože pokud překročí počet návštěvníků tuto hranici, místní obyvatelé mohou pociťovat vůči nim apatii, podrážděnost a nepřátelství. Iritační index je ale nutno brát s jistou rezervou, protože nebere v potaz míru využití lůžkové kapacity a sezónnost. Na druhou stranu patří iritační index mezi základní ukazatele při zjišťování únosné kapacity.⁴⁴ Bohužel zatím stojí průzkumy rezidentů na pokraji zájmu příslušných institucí. Šetření rezidentů turisticky exponovaných lokalit jsou naprosto ojedinělými, nesystematickými a nárazovými aktivitami hrstky destinací, a to zpravidla v rámci nějaké výzkumné či studentské práce.⁴⁵

2.3.5 Infrastruktura cestovního ruchu

Infrastruktura cestovního ruchu zahrnuje dopravní infrastrukturu, doprovodnou infrastrukturu (např. sportovní zařízení a kulturně – společenská zařízení) a organizace v CR (především cestovní kanceláře a turistická informační centra).

Dopravní infrastruktura

Celé území regionu je vhodnou rekreační a turistickou oblastí. Většinu turistických cest lze využít i v zimních měsících. Mezi nejoblíbenější hřebenové túry na běžkách patří přejezdy hřebenovek Javorníků, Vsetínských vrchů a Hostýnských vrchů.

Rozvoj cyklistiky je součástí dopravní politiky České republiky. Výhodou Vsetínska není pouze poměrně hustá síť cyklotras a cyklostezek, ale také jeho členitost, pro kterou představuje vhodnou lokalitu pro všechny druhy cyklistiky. Celková délka cyklotras činí v okrese 351 km, hustota je 0,307 km cyklotras na km² (Česká republika disponuje 11 883 km cyklotras, průměrná hustota je oproti Vsetínsku mnohem menší – pouze 0,151 km na km²).⁴⁶ Nevýhodou je absence služeb při cyklotrasách a v jejich okolí. Významnější roli by mohla hrát cyklistika také jako regulátor automobilové dopravy.

Doprovodná infrastruktura

Vzhledem k příznivým klimatickým i orografickým podmínkám se v regionu nachází řada lyžařských středisek, mezi nejznámější patří Soláň, Pustevny, Velké Karlovice, Horní Bečva.

⁴⁴ Únosnou kapacitu tvoří fyzicky únosná kapacita, ekologicky únosná kapacita, socio – kulturně únosná kapacita a psychologicky únosná kapacita. (Pásková).

⁴⁵ Pásková, M. Regulace cestovního ruchu jakožto výzva pro strategické plánování komunit, 2002

Většina lyžařských areálů je soustředěna ve východní části okresu. Z předchozích analýz ubytovacích kapacit vyplývá, že největší nabídka volných lůžek se nachází rovněž ve východní až severovýchodní části okresu Vsetín. To není samozřejmě dílem náhody, tato vazba poukazuje na zaměřenost regionu.

Vsetínský okres nabízí podmínky i pro vodní turistiku, horolezectví a golf (Rožnov pod Radhoštěm, Velké Karlovice). Slabou stránkou je omezený počet vodních ploch a slabá alternativní nabídka sportů, která by zmírnila mimosezónní výkyvy a povětrnostní vlivy.

Tabulka č. 7: Nejvýznamnější lyžařské areály

Lyžařský areál	Počet vleků
Pustevny	10
Velké Karlovice	10
Horní Bečva	7
Nový Hrozenkov	4
Solán	4
Vsetín	3

Zdroj: Turistický průvodce Valašsko, vlastní zpracování

Protože patří okres Vsetín mezi nejhornatější okresy u nás, není možné opomenout služby horské služby. Ta provádí především záchranné a pátrací akce v terénu, poskytuje první pomoc a vytváří podmínky pro bezpečnost návštěvníků hor. Své pobočky má na Pustevnách, Radhošti, Soláni a na Kohútce.

Další složkou infrastruktury cestovního ruchu, která slouží k uspokojování potřeb návštěvníků, jsou kulturně – společenská zařízení. V okrese Vsetín se jedná především o: Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm, Okresní vlastivědné muzeum Vsetín, Muzeum ve Valašském Meziříčí, Karlovské muzeum ve Velkých Karlovicích a Památník Antonína Strnadla v Novém Hrozenkově. Hvězdárny jsou ve Vsetíně a Valašském Meziříčí. Region disponuje množstvím kin, divadel a diskoték.

Cestovní kanceláře a turistická informační centra

Na organizovaném cestovním ruchu se podílejí různé cestovní kanceláře a agentury tím, že zprostředkovávají nabídku jiných zařízení a zabezpečují služby návštěvníkům destinace. Na Vsetínsku působí několik cestovních kanceláří, avšak pouze o cestovní kanceláři Vsacan Tour lze tvrdit, že hraje významnější roli v incentivním cestovním ruchu.

⁴⁶ KČT, www.kct.cz

Neméně důležitým prvkem infrastruktury cestovního ruchu jsou turistická informační centra. Dostatek informací o možnostech trávení volného času a turistické nabídky patří mezi podstatné faktory, které ovlivňují návštěvnost daného regionu. Větší prostor bude dán turistickým informačním centrům v příštích kapitolách, na tomto místě je uveden pouze jejich výčet. Turistická informační centra jsou zřízena v těchto obcích: Vsetín, Rožnov pod Radhoštěm, Velké Karlovice, Francova Lhota (všechny jsou členem cechovní organizace ATIC), dále Valašské Meziříčí, Valašská Bystřice a Horní Lideč.

2.3.6 Všeobecná infrastruktura

Všeobecná infrastruktura zahrnuje dopravu a dopravní dostupnost, půjčovny automobilů, obchodní síť a síť služeb, technické sítě, zásobování vodou, elektřinou, plynem a likvidaci odpadů.⁴⁷ Vzhledem k tomu, že hlavním cílem diplomové práce není poskytnout přehled o turistické nabídce okresu Vsetín, bude pozornost soustředěna pouze na dopravu a dopravní dostupnost.

Kvalitní dopravní obslužnost patří mezi nejdůležitější podmínky rozvoje cestovního ruchu v každém regionu. Vybavení technickou infrastrukturou ve Zlínském kraji je do značné míry spjata s jeho geografickou polohou a hornatým reliéfem. V této kategorii patří Zlínský kraj společně s Jihočeským krajem do skupiny nejvíce postižených regionů. Kraj není doposud napojen na dálniční ani silniční síť pro motorová vozidla.

Dopravu v okrese Vsetín charakterizuje především velice špatné propojení dvou nejvýznamnějších středisek – Vsetína a Valašského Meziříčí. Současný stav a kapacita vozovky již stávajícím potřebám nevyhovují a do budoucna vytvářejí bariéru dalšího rozvoje.⁴⁸ Všechny obce jsou dostupné po silnicích s bezprašnou úpravou povrchu, ale jejich hustota je velmi nízká – okres Vsetín zaujímá až 74. místo v hustotě silniční sítě v republice. Nejvýznamnější tahy tvoří silnice E 442 Plzeň – Žilina – Tatry, Opava – Nový Jičín – Vsetín – Dubnica nad Váhom, Vsetín – Púchov a Rožnov pod Radhoštěm – Ostrava – Bohumín. Přes Horní Lideč vede spojení mezi Zlínem a Považskou Bystricí.

⁴⁷ Királ'ová, A. Marketing destinace cestovního ruchu, 2003

⁴⁸ Zmíněno i např. v Územním plánu velkého územního celku Beskydy (schválen Úsnesením vlády č. 298 dne 25. 3. 2002).

Veřejná osobní doprava má velký význam, protože Zlínský kraj zaujímá 2. místo (téměř 50%) v podílu pracujícího obyvatelstva dojíždějícího za prací do jiné obce. Hustotou železničních tratí se Zlínský kraj řadí na poslední místo s hodnotou 0,0089 km na km².

Tabulka č. 8: Hraniční přechody se Slovenskou republikou

Hraniční přechod	Druh	Provozní doba
Horní Bečva – Makov	silniční	nepřetržitě
Velké Karlovice – Makov	silniční	nepřetržitě
Střelná – Lysá pod Makytou	silniční	nepřetržitě
Horní Lideč – Lúky pod Makytou	železniční	nepřetržitě

Pramen: Hraniční přechody. Dostupné na: <http://www.e-slovensko.cz/tur-info/24/hranicni-prechody>

Do okresu Vsetín, ba vůbec do celého Zlínského kraje není provozována pravidelná letecká doprava, v kraji jsou však dvě veřejné (Holešov, Kunovice) a dvě neveřejné (Kroměříž, Otrokovice) letiště. Letiště v Kunovicích má od roku 1993 statut mezinárodního veřejného letiště.

2.4 Poptávka cestovního ruchu v okrese Vsetín

Poptávka v cestovním ruchu znamená množství daného produktu cestovního ruchu, který kupující nebo skupina kupujících hodlá koupit za danou cenu na daném trhu a v daném čase.⁴⁹ Rozhodování kupujícího v CR ovlivňuje především jeho životní úroveň, kvalita životního prostředí a v neposlední řadě i úroveň předkládané nabídky.⁵⁰

⁴⁹ Pásková, M., Zelenka, J. Cestovní ruch – výkladový slovník, 2002

⁵⁰ Šíp, J., Vystoupil, J. Metodika analýzy hodnoty území venkovského prostoru v intencích trvale udržitelného rozvoje cestovního ruchu jako základní nástroj nové rajonizace CR

Tabulka č. 9: Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v roce 2003 (dle počtu příjezdů)

	Okres	Průměrný počet aktivních ubytovacích zařízení	Počet příjezdů	
			celkem	z toho cizinci
1.	Praha ⁵¹	442	3 024 650	2 648 943
2.	Trutnov	577	593 649	203 636
3.	Brno-město	75	388 507	175 755
4.	Semily	296	309 068	117 091
5.	Karlovy Vary	187	291 228	197 461
6.	Český Krumlov	167	253 822	86 244
7.	Frýdek-Míst.	170	236 861	31 040
8.	Cheb	147	213 286	141 899
9.	Klatovy	204	208 263	53 496
10.	Zlín	97	207 824	31 977
13.	Vsetín	130	182 277	24 621
	Celkem Česká republika	6174	11 346 482	5 075 756
	Průměr	67,85	124 687	55 778

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Tabulka č. 9 ukazuje počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních podle počtu příjezdů. Okres Vsetín obsadil 13. příčku s hodnotou 182 277 příjezdů, což tvoří 1,6% všech příjezdů v České republice. Průměrný počet příjezdů na okres činí v ČR 124 687, okres Vsetín vykazuje tedy mírně nadprůměrnou hodnotu. Zajímavé je porovnat, které okresy Vsetínsko v počtu celkových příjezdů předběhly. Patří mezi ně např. Frýdek – Místek, Klatovy, Zlín, Jablonec nad Nisou a Břeclav. Je zřejmé, že zde stále existuje prostor pro činnosti, které mohou přilákat turisty na Vsetínsko.

Problematický je podíl cizinců na celkových příjezdech do okresu Vsetín, který činí pouze 13,5 %. Průměrně je podíl domácích návštěvníků a cizinců v ČR téměř vyrovnaný (44,73% zahraničních turistů).

Nabízí se srovnání se sousedním okresem Frýdek – Místek, který se orientuje na podobný druh turistiky (zimní rekreace, horská turistika apod.), avšak také vykazuje podobně neuspokojivý poměr cizinců a domácích návštěvníků (13,1% cizinců).

⁵¹ zahrnuty pražské obvody 1 - 15

Tabulka č. 10: Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v roce 2003 (dle počtu přenocování)

	Okres	Průměrný počet aktivních ubytovacích zařízení	Počet přenocování	
			celkem	z toho cizinci
1.	Praha ⁵²	442	8 424 567	7 547 539
2.	Trutnov	577	2 598 089	854 662
3.	Karlovy Vary	187	1 891 551	1 295 608
4.	Cheb	147	1 810 021	1 086 992
5.	Semily	296	1 173 167	523 871
6.	Zlín	97	992 030	146 591
7.	Český Krumlov	167	815 452	290 180
8.	Jindřichův Hradec	101	797 619	84 579
9.	Klatovy	204	797 016	210 495
10.	Brno-město	75	780 128	340 332
13.	Vsetín	130	606 774	80 167
	Celkem Česká republika	6174	70 520 195	31 118 668
	Průměr	67,85	774 947	341 963

Pramen: ČSÚ, vlastní zpracování

Co se týká počtu přenocování v roce 2003 (tabulka č. 10), je na tom okres Vsetín stejně, umístil se na 13. místě z 91 okresů. Celkový počet přenocování činil v okrese 606 774, což je 0,86% všech uskutečněných přenocování v ČR. Cizinci se na přenocování v okrese podíleli pouze ze 13, 21%, v rámci celé ČR to bylo 44, 13%. Z čehož vyplývá, že o okres Vsetín mají zájem především domácí turisté.

2.5 Shrnutí

Tato kapitola se věnovala analýze vytyčeného území z pohledu předpokladů pro rozvoj cestovního ruchu. Její výsledky ukazují, že okres Vsetín disponuje výhodnými podmínkami pro odvětví cestovního ruchu. Tyto podmínky však nejsou rozmístěny v území rovnoměrně.

Největší význam má přírodní potenciál sledované destinace, a to zejména v oblasti Vsetínských vrchů, Beskyd a Javorníků. Z toho vyplývají její hlavní funkce, kterými jsou pěší turistika, cykloturistika a zimní sporty. Nejvýhodnější podmínky pro tento typ turistiky se nachází v severní a severovýchodní části okresu. Analýza potvrdila, že v těchto místech je současně nejvyšší koncentrace ubytovacích kapacit. Časová využitelnost území je převážně celoroční s většími podíly mezi květnem (letní sezóna) a prosincem a březnem (zimní sezóna).⁵³

⁵² zahrnuto všech 15 pražských obvodů

⁵³ Program rozvoje cestovního ruchu Zlínského kraje

Mezi území s přírodními pozoruhodnostmi se řadí celá oblast CHKO Beskydy, avšak za nejvýznamnější střediska lze považovat Velké Karlovice, Nový Hrozenkov, Bystřičku, Hutisko – Solanec a Rožnov pod Radhoštěm.⁵⁴

Kromě cykloturistiky, pěší turistiky a zimních sportů nabízí destinace výhodné podmínky pro myslivost a sportovní rybolov. Významné jsou rovněž přírodní pozoruhodnosti a kulturně – společenské akce. Mezi místa s kulturními památkami 1. kategorie spadá Rožnov pod Radhoštěm, 2. kategorie Kelč, Valašské Meziříčí, Velké Karlovice a Vsetín.⁵⁵

Mezi faktory, které ohrožují rozvoj cestovního ruchu ve sledované destinaci, patří zejména znečištění ovzduší (z ostravské aglomerace a okolí Valašského Meziříčí). Přísné dodržování příslušného režimu sebou nese i existence CHKO Beskydy.

⁵⁴ Rajonizace cestovního ruchu ČR

⁵⁵ Rajonizace cestovního ruchu ČR

3 INSTITUCIONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ CESTOVNÍHO RUCHU V ZAHRANIČÍ

Z důvodu stále ostřejší konkurence stoupají nároky na efektivitu řízení turistických destinací. Vytváření kvalitního destinačního managementu je během na dlouhou trať, navíc pro něj neexistuje jediný univerzální návod. Efektivní organizační struktury jsou budovány na různých úrovních, rozdílné může být složení účastníků, kteří se na řízení podílejí a v neposlední řadě mohou být rozdílné také výsledné aktivity.

V České republice se problematika rozvoje regionů a řízení destinací začala rozvíjet teprve po roce 2000.⁵⁶ V zemích, které jsou obecně považovány za vyspělé turistické destinace, probíhalo budování destinačního managementu v několika fázích, které byly přesněji rozebrány v teoretické části práce. Je zřejmé, že není možno vytvořit kvalitní a akceschopný destinační management v České republice prostou aplikací zahraničních modelů, přesto se jeví jako výhodné z nich načerpat zkušenosti a inspiraci.

Proto byla do této práce začleněna i tato kapitola věnující se institucionálnímu zajištění CR v zahraničí. Nejprve nastíní tři možné modely státní organizace CR a poté se již bude věnovat jedné ze zemí všeobecně považované za vyspělou turistickou destinaci, a sice Rakousku.

3.1 Pojetí politiky cestovního ruchu v zahraničí

Charakter politiky cestovního ruchu se v jednotlivých zemích liší. Existují v podstatě tři obecné přístupy, a to:⁵⁷

- *federální státy s tržní orientací* - naprostá většina kompetencí je převedena na jednotlivé spolkové země. Na centrální úrovni se vliv státu omezuje na jeden úřad, který se zabývá koordinací. Ten je obvykle přiřazen k ministerstvu dopravy nebo hospodářství. Aby se zefektivnil výkon politiky CR, vznikly v poslední době mnohá meziministerská koordinační centra a výbory. Zásahy státu nemají velký vliv na soukromou iniciativu a svépomoc. Státní propagace cestovního ruchu v zahraničí a do

⁵⁶ Vystoupil, J., Šauer, M. Základy cestovního ruchu, 2005

⁵⁷ Teutscher, H., Keller, P. Bundesverwaltung und Fremdenverkehr, 1971. In Němčanský, M. Odvětví cestovního ruchu

jisté míry i doma svěřena soukromě - právním nebo veřejně – právním organizacím, které jsou nejčastěji dotovány státem. Tento postup je uskutečňován především v Německu, Rakousku a Švýcarsku. V situaci, kdy je většina kompetencí v rukou jednotlivých zemí či kantonů, se utváří větší prostor pro decentralizaci organizací cestovního ruchu. Mnohé základní dokumenty jako např. Švýcarská koncepce cestovního ruchu, Program politiky cestovního ruchu německé spolkové vlády nebo Zásady rakouské politiky cestovního ruchu však naznačují, že i spolkové vlády budou muset v budoucnu hrát v cestovním ruchu aktivnější roli;

- *státy s centrálním plánováním a tržní orientací* - ústředním orgánem je často ministerstvo nebo státní sekretariát. Plán cestovního ruchu je závazným nástrojem. Mezi země s tímto zřízením náleží např. Francie, Itálie, Španělsko a Portugalsko;
- *státy s kolektivně organizovaným hospodářstvím a rozvojové země* - kompetentní orgán na základě závazných směrnic plánovacích institucí organizuje celé odvětví cestovního ruchu.

3.2 Rakousko

Jak již bylo několikrát uvedeno, Rakousko je považováno za vyspělou turistickou destinaci. V této části bude popsána jak ústavní úprava CR, tak i úprava organizace CR na regionální úrovni (zemský zákon o cestovním ruchu v Dolním Rakousku). Na příkladu jiné spolkové země (Tyrolska) bude pozornost zaměřena na tvorbu finančních zdrojů a kapitolu uzavře případová studie konkrétního modelu horizontální spolupráce.

3.2.1 Ústavní úprava cestovního ruchu⁵⁸

Řízení cestovního ruchu v Rakousku má dlouholetou tradici, která vyplývá z pocitu odpovědnosti státních a spolkových orgánů za toto odvětví. Dle ústavy nemá Rakousko jako stát v oblasti cestovního ruchu vyhrazeny žádné pravomoci, vystupuje pouze v roli koordinátora a podporovatele příjezdového cestovního ruchu. Asi před 50 lety se centrální vláda společně s několika spolkovými zeměmi a rakouskou hospodářskou komorou přičinila o vytvoření celorakouské Turistické propagační kanceláře, která byla v roce 2000 transformována na společnost s ručením omezeným.

Výhradní pravomoci v oblasti CR jsou svěřeny devíti spolkovým zemím, které jsou zároveň statistickými jednotkami úrovně NUTS 2. Zemské vlády mají zřízeny odbory zodpovědné za organizaci, rozvoj infrastruktury a monitorování cestovního ruchu na svých územích. Administrativní struktura CR v jednotlivých spolkových zemích vychází ze speciálních

zákonů upravujících podmínky činnosti a rozvoje CR, z čehož plyne, že je v různých zemích odlišná.

Území všech spolkových zemí⁵⁹ v Rakousku je rozděleno do takzvaných turistických regionů, které víceméně odpovídají územím NUTS 3. V těchto turistických regionech řídí organizaci CR Regionální turistické kanceláře, jež byly vytvořeny na základě sdružení více subregionálních institucí. Regionální turistické kanceláře se zabývají především propagací cestovního ruchu. Pouze v Korutanech, Štýrsku a Dolním Rakousku fungují tyto kanceláře jako veřejně – soukromé instituce, což umožňuje větší nezávislost a flexibilitu. Ale i v těchto případech dodávají většinu finančních prostředků stále spolkové vlády a tím si současně ponechávají jistou kontrolu. A právě na příkladu Dolního Rakouska bude v příští podkapitole demonstrován zákon o cestovním ruchu.

3.2.2 Zemský zákon o cestovním ruchu v Dolním Rakousku

Struktuře zemských zákonů o cestovním ruchu, které vydala vláda Dolního Rakouska v roce 1991, se věnuje blíže Vystoupil.⁶⁰ Následující text přinese stručné shrnutí jeho analýzy.

Vydávání zákonů o úpravě cestovního ruchu se řadí mezi významné nástroje politiky cestovního ruchu. Jejich účelem je nejen ochrana práv turistů, ale také podpora rozvoje turismu.

Členění obcí podle turistického významu

Na základě tohoto zákona jsou obce členěny do tří skupin podle svého turistického významu. Ten determinují ukazatele jako je počet přenocování, počet přenocování na 1 obyvatele (tzv. intenzita přenocování) a obrat z turismu (dán podílem celkového zdanitelného obratu všech ubytovacích a gastronomických zařízení v obci na 1 obyvatele).

V obcích I. a II. třídy (turisticky velmi významných) musí být zřízena tzv. turistická komise, mezi jejíž úkoly patří zejména poradenství a tvorba návrhů pro naplňování úkolů v rozvoji CR. Mezi členy komise patří zástupci gastronomických a ubytovacích zařízení, ubytování v soukromí, zaměstnanci místních turistických podniků, zástupci ze zemědělství a zástupci

⁵⁸ zpracováno dle: Srb, J. Řízení turistické destinace a trvale udržitelný rozvoj cestovního ruchu, 2003

⁵⁹ s výjimkou Vídně, která je současně NUTS 2 i NUTS 3 regionem

⁶⁰ Vystoupil, J. Státní a regionální politika cestovního ruchu – možnosti efektivnosti jeho veřejné podpory, 2001

místního turistického sdružení. Turisticky významné obce pak zakládají turistická sdružení a turistické regiony, mezi jejichž hlavní činnosti patří především poradenství obcím a podnikatelům, příprava turistické nabídky, reklama a zastupování území.

Turistická organizace (spolek)

Nejenže zemský zákon definuje pojmy turistický spolek a turistický region, on rovněž upravuje jejich fungování. U turistických spolků se úprava týká otázek organizace, členství, valného shromáždění, výkonu práv, voleb, úkolů, turistických komisí, rozpočtu a vedení hospodářství, ale také členů spolku, prodejních míst a jejich úkolů.

Turistický region

Co se týká turistických regionů, tam je podrobněji upravena organizace, právní forma, členství, zřízení a úkoly. Výčet činností by byl velice dlouhý, uvedeny jsou pouze ty nejdůležitější, mezi které se řadí: provádění opatření k podpoře turismu, vedení obchodních a informačních míst, realizace společných zájmů turistických spolků, zřizování a provoz nadlokálních turistických zařízení nebo účast v nich, zavádění turistických a marketingových konceptů, jakož i kooperace se zemským turistickým svazem při rozpracování dlouhodobých zemských turistických a marketingových koncepcí, reklama a podpora prodeje pro turismus, dále koordinace uvnitř regionu, poradenství a podpora turistických spolků při jejich činnosti.

Zemský svaz pro turismus

Dalším typem subjektu na podporu regionálního cestovního ruchu je zemský svaz pro turismus. Ten se vyznačuje činnostmi jako je např. zavádění opatření pro péči a podporu rozvoje turismu, plnění společných zájmů turistických spolků a turistických regionů, zpracování a realizace hlavních linií turistických a marketingových koncepcí, poradenství a podpora turistických spolků a regionů, koordinace druhu a rozsahu plnění úkolů turistických spolků a regionů. Každoročně vydává tzv. turistický přehled, což je ročenka o hospodářském významu a vývoji turismu v zemi. Podrobně jsou rovněž zákonem ošetřeny otázky orgánů, to znamená zemské rady pro turismus, prezidia a prezidenta.

Financování

Kromě rozdělení obcí podle turistického významu a definice tří typů organizací v ČR (turistický spolek, turistický region, zemský svaz pro turismus) se zemský zákon zabývá ještě činnostmi lázní a především finančním zajištěním podpory cestovního ruchu.

Spolková země (v tomto případě Dolní Rakousko) může přispívat turistickým sdružením, turistickým regionům nebo také samotným obcím. Podporu může získat projekt, který přispívá k realizaci cestovního ruchu v zemi a který by samotná organizace nebyla schopna sama financovat.

Obce dále vybírají místní a regionální taxy (poplatky). Každá osoba, která přenocuje v ubytovacích zařízeních na katastru obce, platí místní poplatek. Ten je určen k dalšímu rozvoji a podpoře turismu. Výše poplatku za osobu a den je odlišný pro obce v různých třídách (podle turistického významu). I v rámci katastru mohou být stanoveny rozdílné sazby, jejich výše je ovlivněna konkrétním umístěním či druhem ubytovacího zařízení. Od poplatku jsou osvobozeny některé skupiny obyvatel (tělesně postižení, děti, osoby plnící vojenskou službu apod).

Vedle místního poplatku je vybírán také regionální poplatek, který je příjmem zemského rozpočtu. Tyto prostředky slouží výhradně k podpoře turismu na zemské úrovni. Doplnkovým příjmem v obcích I. a II. třídy může být také výběr příspěvků od sponzorů.

3.2.3 Tvorba finančních zdrojů v Tyrolsku

Úpravě cestovního ruchu v Rakousku se věnuje Vitáková⁶¹, z jejího článku jsou v následujícím textu použity pasáže o financování.

Taktéž vytváření finančních prostředků na podporu cestovního ruchu vychází z úpravy ve zmiňovaných zemských zákonech. Na tomto místě bude přiblížen zákon z roku 1991 vydaný zemskou vládou v Tyrolsku. Základním zdrojem je povinný příspěvek, jehož výši determinuje především vzdálenost sídla podnikatele od turistické činnosti. Podnikatelé, jejichž ekonomická činnost se přímo nebo nepřímo vztahuje k cestovnímu ruchu, mají povinné členství ve svazu cestovního ruchu.

Svazy cestovního ruchu

Jsou to veřejně – právní spolky, které se rozkládají na území jedné nebo více obcí. Postavení svazu, jakožto i jeho jméno a sídlo určuje svým nařízením zemská vláda. Kromě povinných

⁶¹ Vitáková, M. Týmová práce i podpora – stát pouze koordinátorem, Veřejná správa, 2002

členů může být na základě usnesení přijat i člen dobrovolný. Neziskové organizace nemají povinné členství.

Výše příspěvku

Výše povinných příspěvků ve velké míře závisí na ekonomické participaci konkrétního subjektu na cestovním ruchu. Proto jsou hotely, penziony, lanovky apod. zatíženy vyššími příspěvky než parfumerie, lékaři, trafiky nebo supermarkety. Konkrétně tento tyrolský zákon uvádí 734 druhů povolání, která jsou rozdělena do 7 příspěvkových skupin. Výši příspěvku ovlivňuje rovněž umístění podle intenzity CR v příslušném místě, kterou určuje počet přenocování. Tentýž zákon rozděluje místa do tří tříd A – C.

Příspěvek se určuje sazbou v promile ze základu, který je tvořen stanovenou částí obratu podnikatele sníženou o zákonem stanovené tituly za uplynulé období. Rozpětí základů příspěvkových skupin je od 100 % takto upraveného obratu pro první skupinu až po 5 % obratu pro sedmou skupinu. Promilovou sazbu vypočítává zemský svaz cestovního ruchu na podkladě plánovaných příjmů.

Výši povinných příspěvků tedy určuje:

- příslušnost podnikatele do příspěvkové skupiny,
- umístění provozovny podle třídy,
- sazba, kterou určuje každoročně místní svaz pro cestovní ruch,
- zdanitelnost ročního základu – obratu každého provozu nebo individuálního podnikatele.

Vybraná částka plyne z větší části do rozpočtu místních svazů turistického ruchu (asi 90 %) a zbytek do fondu cestovního ruchu spolkové země.

Dalším zdrojem financování podpory cestovního ruchu jsou poplatky za pobyt. Jejich úprava v Tyrolsku se příliš neliší od úpravy v Dolním Rakousku, která byla nastíněna v minulé podkapitole.

3.2.4 Model horizontální spolupráce – Dovolená na vesnici v Rakousku

Dnešní sdružení „Dovolená na vesnici v Rakousku“ bylo založeno v roce 1990 pod názvem „Přirozené prázdninové vesnice Rakouska“ jako nabídková skupina s významnou podporou Österreich Werbung. Spolupráce začala spojením několika málo vesnic, které svěřily společný marketing profesionálnímu vedení. Tyto vesnice navíc ani nedisponovaly zrovna výhodnými podmínkami pro cestovní ruch, o to však překvapivější byl úspěch této akce. Přišlo velké množství dotazů, objevil se velký počet zájemců o přistoupení a vše doprovázela kvalitní mediální prezentace.

Činnost nabídkové skupiny vycházela mimo jiné z propůjčení podobného profilu všem členským vesnicím. Profesionálové radili zástupcům obcí, avšak za to vyžadovali dodržování skupinových principů a standardů. U 21 vesnic z celkového počtu 31 vesnic lze provést přímou objednávku. Konají se pravidelná setkání spojená s výměnou zkušeností, diskutuje se o trendech, tipech a novinkách na trhu. Dvakrát ročně jsou organizována školení zaměřená na další vzdělávání. Obce, které chtějí do projektu vstoupit, musí zaplatit vstupní poplatek (v roce 1997 činil 50 000 ATS), musí dodržovat požadované standardy a platit roční členské příspěvky (v roce 1997 to bylo 45 – 55 000 ATS).

3.3 Shrnutí

Rakousko je považováno za vyspělou turistickou destinaci, v řízení CR má již dlouhou tradici. Výhradní pravomoci v CR jsou svěřeny devíti spolkovým zemím, které mají speciální zákony upravující podmínky činnosti a rozvoje CR. V Rakousku je obvyklé členit obce do skupin podle jejich turistického významu. Turisticky významné obce zakládají turistická sdružení a turistické regiony, které zastupují dané území, poskytují poradenství, připravují nabídku a provádějí marketing. Dalším subjektem na podporu regionálního CR je zemský svaz pro turismus. Z úpravy v zemských zákonech vychází také možnosti financování podpory CR.

4 ANALÝZA ORGANIZAČNÍ STRUKTURY CESTOVNÍHO RUCHU NA VSETÍNSKU

Prakticky všechny programové dokumenty vzniklé v ČR v posledních letech konstatují, že jednu z výrazných slabých stránek v rozvoji cestovního ruchu jak na celostátní, regionální, ale také lokální úrovni, představuje špatné fungování či dokonce neexistence jeho organizačních struktur.⁶² Konkrétní důvody, proč je organizace cestovního ruchu žádoucí a jak by přibližně měla vypadat, byly nastíněny v první kapitole. Cílem této kapitoly je zjistit, na jaké úrovni je fungování institucionálního zabezpečení CR v okrese Vsetín, zda je opravdu tak nevyhovující, jak je často uváděno, a případně, k jakému vývoji došlo v poslední době. K tomu bude nezbytné popsat organizační strukturu a definovat, analyzovat a zhodnotit aktivity jednotlivých dotčených subjektů. Toho bude dosaženo především metodou analýzy webových stránek a odborných dokumentů jednotlivých subjektů, metodou řízeného rozhovoru s kompetentními pracovníky v CR a návštěvou turistických informačních center.

Nejprve bude stručně zmíněn vliv celostátní politiky CR na regiony, poté bude již pozornost zaměřena na aktéry, kteří se nacházejí na území Vsetínska a svou aktivitou ovlivňují místní CR. Tito nositelé jsou pro přehlednost rozčleněni na veřejně-právní instituce (kraj, obce, dobrovolná sdružení obcí, Chráněná krajinná oblast Beskydy), soukromě-právní instituce (Valašské království, Destinační Management Moravskoslezský, ostatní podnikatelé v CR) a ostatní instituce (turistická informační centra, Euroregion Bílé – Biele Karpaty, Regionální agentura cestovního ruchu Beskydy – Valašsko, Regionální rozvojová agentura Východní Moravy a KČT). Stručné shrnutí hlavních funkcí jednotlivých aktérů a jejich funkcí je k dispozici v přílohách č. 4 a č. 6.

4.1 Vztah národních a regionálních aktérů cestovního ruchu

Regionální politika, pod kterou problematika cestovního ruchu spadá, se uplatňuje v České republice na státní, krajské a obecní úrovni. Vzhledem k zaměření práce však zůstane státní úroveň poněkud stranou zájmu.

⁶² Vystoupil, J. Možnosti veřejné podpory malého a středního podnikání v cestovním ruchu (Pilotní příklad Jihomoravský kraj), 2002

Výkonnou moc zabezpečuje vláda prostřednictvím Ministerstva pro místní rozvoj (MMR). Jeho kompetence upravuje v tomto směru zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Na jeho základě vznikla řada programů a koncepčních a programových dokumentů.⁶³

V poslední době se objevují požadavky, aby MMR podporovalo systémové řízení turistických destinací.⁶⁴ Tato činnost by měla spočívat jednak v budování institucionálního rámce, který bude usnadňovat kooperaci v CR (např. vyřešení systémové podpory přirozených turistických regionů v zákonu o cestovním ruchu), jednak v podpoře kooperace a sdružování subjektů CR. V praxi by to mělo znamenat, že podpora bude podmíněna spoluprací více partnerů. Upřednostňovány tak budou společné projekty na úkor projektů individuálních žadatelů.

Mezi nejvýznamnější aktéry na celostátní úrovni v CR patří nepochybně Česká centrála cestovního ruchu (ČCCR). Jejím hlavním posláním je vytvářet turisticky atraktivní image ČR, zajišťovat její propagaci a rozvíjet strategii pro marketing produktů CR jak na zahraničním, tak i domácím trhu. Zabývá se marketingem, public relations, průzkumem trhu, komunikací, provozem národních zastoupení v cizině a udržováním kontaktů s mezinárodními institucemi.

V letech 1998 - 1999 vymezila ČCCR na území republiky 15 turistických regionů, které byly pracovníě nazvány marketingové. Již z tohoto pracovního názvu vyplývá, že byly vytvořeny pro účely marketingu, a to především pro propagaci v zahraničí. Tyto regiony jsou definovány jako oblasti, pro které je typický určitý druh turistiky, také proto většinou nekorespondují s územně – správním členěním státu. To je i případ sledovaného regionu Vsetínska – okres Vsetín jako jediný okres Zlínského kraje spadá do turistického regionu Severní Morava a Slezsko. V roce 2004 byla založena Asociace turistických regionů ČR (ATUR), jejímž cílem je prosazovat zájmy turistických regionů.

Po vzniku krajského uspořádání v roce 2003 se objevily kategorické požadavky na přizpůsobení turistických regionů hranicím krajů. Tyto požadavky však byly odmítnuty s odůvodněním, že by bylo neefektivní trhat přirozené hranice regionů (např. Šumavy, Krkonoš, Českého Ráje či právě Beskyd) na dvě až tři části a každou z nich rozvíjet a

⁶³ Jsou to především: Koncepce státní politiky cestovního ruchu ČR, Strategie regionálního rozvoje ČR, Národní rozvojový plán ČR, Státní program podpory cestovního ruchu, Program obnovy venkova, Sektorový operační plán cestovního ruchu a lázeňství, Společný regionální operační program regionů NUTS II.

⁶⁴ Srb, J. Řízení turistické destinace a trvale udržitelný rozvoj cestovního ruchu, 2003

propagovat jiným způsobem. Navíc ani v zahraničí nebývá často politické členění shodné s turistickým (např. Rakousko). Proto ČCCR usiluje o to, aby krajské samosprávy rozvíjely turistické regiony dle jednotného plánu.

Dříve zajišťovali komunikační vazby regionů s ČCCR tzv. koordinátoři, kteří se nejčastěji rekrutovali z pracovníků okresních úřadů. Po jejich zrušení se vynořila otázka, kdo bude zastupovat regiony nyní – zda to budou kraje, zástupci turistických subregionů apod. Podle představy ČCCR⁶⁵ z roku 2002 by měl v turistických regionech fungovat destinační management zabezpečován prostřednictvím destinační agentury a právě ta by se měla stát oním komunikačním partnerem ČCCR. Zda se tento záměr podařil a v jaké míře, by mělo být objasněno v této kapitole, kdy budou identifikováni jednotliví aktéři CR a analyzovány jejich profesionální vazby.

V budoucnu lze však očekávat postupné oslabování regionální podpory ČCCR, a to zejména kvůli plánované zvýšené orientaci na zahraniční trhy.⁶⁶

4.2 Veřejně – právní aktéři cestovního ruchu na Vsetínsku

První skupinu nositelů politiky cestovního ruchu na regionální úrovni představují veřejně – právní instituce. Tyto instituce nejčastěji uplatňují čtyři z nejvýznamnějších nástrojů CR (ekonomické, institucionální, administrativní a nástroje strategického plánování).⁶⁷ Následující text představí činnost kraje, obcí, dobrovolných sdružení obcí a Chráněné krajinné oblasti Beskydy.

4.2.1 Kraj

Následující text nejprve přiblíží obecnou úlohu krajů v cestovním ruchu danou zákony a poté se bude věnovat konkrétním poměrům ve Zlínském kraji.

Obecná role kraje v cestovním ruchu

Způsob institucionálního zabezpečení cestovního ruchu běžný v zemích Evropské unie, který spočívá v jeho podpoře na úrovni centrální, regionální a místní, byl v České republice dlouho tabu. Důvodem byla neexistence vyšších samosprávných celků. To se změnilo provedením

⁶⁵ Zpracováno na základě: Křížová, L. Vznik krajů postavil náš systém do trochu jiného světla. Rozhovor s Petrem Kratochvílem, vedoucím odboru regionalistiky ČCCR. Veřejná správa, 2002

⁶⁶ Srb, J. Řízení turistické destinace a trvale udržitelný rozvoj cestovního ruchu, 2003

⁶⁷ Vystoupil, J., Šauer, M. Základy cestovního ruchu, 2005

reformy veřejné správy, díky níž byly k 1. 1. 2001⁶⁸ konstituovány nové vyšší územně správní celky, a sice kraje.⁶⁹

Krajské úrovni podpory cestovního ruchu se věnují především dvě právní normy. Jedná se o zákon č. 129/2000 Sb., o krajích a zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje.

Zákon č. 129/2000 Sb. definuje kraj jako územní společenství občanů, kterému náleží právo na samosprávu. Tuto samosprávu vykonává v rozsahu stanoveném zákonem a v souladu s potřebami kraje. Kraj je veřejnoprávní korporací, to znamená, že vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících. Kraj pečuje o všestranný rozvoj svého území a potřeby svých občanů, má vlastní majetek a hospodaří s ním samostatně. Kraj je spravován zastupitelstvem, dalšími orgány jsou rada, hejtman a krajský úřad.

V následujícím textu jsou zmíněny ty z pravomocí kraje, které se mohou vztahovat k cestovnímu ruchu. K plnění svých úkolů v samostatné působnosti může zakládat a zřizovat právnické osoby a organizační složky. Při výkonu samostatné působnosti kraj spolupracuje s obcemi, avšak přitom nesmí zasahovat do jejich samostatné působnosti. Je také umožněna spolupráce mezi kraji navzájem, a to na základě smlouvy uzavřené k splnění konkrétního úkolu, zakládáním právnických osob podle zvláštního zákona. Kraj může spolupracovat s územními samosprávnými celky jiných států a vstupovat do regionálních seskupení se zahraničními partnery. Obsahem spolupráce mohou být jen činnosti patřící do jeho samostatné působnosti. Krajský úřad plní úkoly v samostatné působnosti uložené mu zastupitelstvem a napomáhá činnosti výborů a komisí.⁷⁰

Zákon č. 248/2000 ukládá kraji povinnost analyzovat a hodnotit úroveň rozvoje svého územního obvodu a jeho částí a schvalovat program rozvoje územního obvodu kraje. Kraj má právo podporovat rozvoj soukromého podnikání prospěšného pro kraj, vyčleňovat ze svého rozpočtu finanční prostředky k odstraňování nedostatků, spolupracovat s ústředními správními úřady (zejména při vypracování a realizaci strategie regionálního rozvoje) a s ostatními kraji.

⁶⁸ Uspořádání, kompetence a pravomoci územně samosprávných jednotek zakotvila Ústava ČR již 16. 12. 1992.

⁶⁹ Šauer, M. Institucionální podpora cestovního ruchu z hlediska kraje, 2003

⁷⁰ zákon č. 129/2000 Sb., o krajích

Zlínský kraj

Plánovaný rozsah práce nedovoluje podat výstižný popis a dokonalé hodnocení všech aktivit Zlínského kraje v oblasti cestovního ruchu. Proto zůstane stranou zájmu jak analýza financování a využívání jednotlivých grantových schémat tak i hodnocení dokumentů týkajících se CR a jejich srovnání s dokumenty jiných krajů. Pozornost bude soustředěna na existenci a kvalitu vazeb kraje s ostatními iniciátory a účastníky CR v regionu.

V Programu rozvoje cestovního ruchu ve Zlínském kraji je konstatováno, že současná organizace CR je nevyhovující. Konkrétně upozorňuje na absenci organizace CR na celokrajské úrovni, nízkou úroveň kooperace a komunikace mezi klíčovými subjekty v kraji a na spíše převládající rivalitu mezi stávajícími celky a konečně na nedostatečnou úroveň marketingu CR kraje a nekoordinovanost marketingových a propagačních aktivit.

V Akčním plánu programu rozvoje CR ZK je deklarován projekt Destinačního managementu Zlínského kraje. Jeho cílem je zpracování široce akceptovatelného návrhu systému řízení CR ve Zlínském kraji. Hlavními aktivitami by mělo být vypracování návrhu systému, jeho projednání v jednotlivých subregionech (mikroregionech) se zástupci veřejných i soukromých institucí a na základě toho zpracování konečné verze destinačního managementu v kraji.

Vytvoření projektu se plánovalo na období 2003 – 2004 a jeho realizace na léta 2004 – 2006. V současné době (březen 2006) však ještě není hotov ani projekt, dokonce nebyla zatím ani vytvořena skupina, která se měla tímto zabývat.

Cestovnímu ruchu se věnuje Odbor strategického rozvoje prostřednictvím svého Oddělení cestovního ruchu, které má jednu vedoucí a jednu referentku. Aktivitu spojené s čerpáním dotačních titulů, které také často souvisí s CR zajišťuje Oddělení grantových schémat (5 pracovníků) v rámci Ekonomického odboru.

Slabou stránkou personálního obsazení v Oddělení cestovního ruchu je značná fluktuace jeho pracovníků, což výrazně ohrožuje kontinuitu veškerých jeho aktivit.

K podpoře koordinace aktivit v regionálním CR byla uspořádána setkání jednotlivých aktérů v CR. Zúčastnili se zástupci měst, obcí, informačních center, KČT, hotelů, cestovních

kanceláři, restaurací a jiných podnikatelských subjektů, avšak tato setkání podle slov organizátorů i účastníků nepřinesla očekávané výstupy, proto od nich Krajský úřad upustil.

V této práci je často poukazováno na fakt, že sledované území okresu Vsetín spadá administrativně pod Zlínský kraj, ale současně náleží k marketingovému turistickému regionu Severní Morava a Slezsko. Tato situace byla všemi dotazovanými odborníky (viz seznam uskutečněných rozhovorů v příloze) považována za velmi nešťastnou, výjimkou nebyli ani pracovníci krajského úřadu, kterým tento stav značně ztěžuje práci. Přesto určitá vazba s Destinačním Managementem Moravskoslezským a také regionálními koordinátory ČCCR existuje. Naposledy to bylo například při monitoringu CR, který vykonávala ČCCR. Kraj při něm hrál roli dohlázeatele a v případě, že by některé obce nespolupracovaly, zasáhl by.

Kraj spolupracuje s Valašským královstvím (inzeruje v jeho novinách, podporuje jeho akce, podílí se na mediální propagaci atp.) a Regionální agenturou cestovního ruchu Beskydy – Valašsko. S touto agenturou je spolupráce ztížena díky skutečnosti, že její sídlo není na území Zlínského kraje (je v Novém Jičíně) a také její zájmové území spadá do Zlínského kraje jen okrajově.

4.2.2 Obec

Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů. Je to veřejnoprávní korporace, která má vlastní majetek a vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající. Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů.

Zákon o podpoře regionálního rozvoje deklaruje spolupráci obce s krajem, na jehož území s nachází, při přípravě a realizaci programu územního rozvoje kraje. Obce mají právo – stejně jako kraj - podporovat podnikatelské aktivity⁷¹ a sdružovat své prostředky se sousedními obcemi a dalšími právníckými osobami při zajišťování rozvojových programů. Obce a města mohou ovlivňovat cestovní ruch na svém území mimo jiné územním plánováním.

Často je kritizována absence organizace a podpora cestovního ruchu právě na nejnižší úrovni.⁷² Dle těchto názorů se podpora CR těší zájmu a pozornosti od vlády až po kraje. Dále

⁷¹ zákon č. 248/2000 Sb. uvádí jako příklad této podpory technickou a investiční přípravu pro investory

⁷² Křížová, L. Efekt nemůžeme očekávat hned – Co se v uplynulých letech udělalo pro rozvoj cestovního ruchu? Rozhovor se Zdeňkem Zerzáněm, předsedou Komise cestovního ruchu při SMO ČR. Veřejná správa, 2001

je údajně vakuum. Po zrušení okresních úřadů, které financovaly aktivity cestovního ruchu, se vytratila i jejich organizační pomoc, čímž se měla krize ještě prohloubit. Kraj je podle těchto názorů příliš velký na to, aby kvalitně obsáhl problematiku CR na svém území. A obec má být zase příliš malá na to, aby tuto oblast dokázala zvládnout sama a především financovat. Tím vzniká mezi obcí a krajem velmi citelná mezera, kterou je potřeba vyplnit.

Při zjišťování, zda skutečně současná situace v zabezpečování CR na obecní úrovni je tak nevyhovující, bylo osloveno několik pracovníků⁷³ odpovědných za CR ve všech obcích s rozšířenou působností (Vsetín, Valašské Meziříčí, Rožnov pod Radhoštěm). Následující text nabízí stručnou analýzu činností a problémů v oblasti CR v těchto městech a dále příklad Velkých Karlovic, které jsou všeobecně na Valašsku považovány za lokalitu s nejrozvinutějším CR.

Podpora CR v menších obcích se často omezuje pouze na vydání propagačního materiálu, proto je i této problematice věnován na závěr určitý prostor.

Rožnov pod Radhoštěm

Rožnov pod Radhoštěm je z pohledu cestovního ruchu nejvýznamnější lokalitou v celém sledovaném území, což dokládá 2. místo v celkovém počtu ubytovacích kapacit (tabulka č. 4), existence celosvětově vyhledávaného Valašského muzea v přírodě a konečně také tradice bývalého lázeňského města. Sledované problematice se věnuje jeden pracovník, který je odpovědný za cestovní ruch, propagaci a mezinárodní spolupráci a spadá do Odboru kanceláře starosty.

Město velmi úzce spolupracuje s Valašským královstvím, které pro něj spravuje informační centrum (více v části o informačních centrech). S ČCCR nemá město žádné vztahy, pouze sporadické se společností Destinační management Moravskoslezský o. p. s., která má za úkol provádět činnosti destinačního managementu v Českou centrálou cestovního ruchu definovaném turistickém regionu Severní Moravy a Slezsko.

Vzájemná spolupráce s krajem je na ucházející úrovni, i když je zde vnímána geografická odlehlost od Zlína, která dle názorů příslušných pracovníků způsobuje preferenci bližších lokalit (Kroměříže, Baťova kanálu apod.) na úkor Valašska.

⁷³ viz příloha

Vsetín

Ve Vsetíně je nejmarkantnější rozdíl v organizačním zabezpečení CR nyní a před reformou veřejné správy. To je dáno tím, že Vsetín byl sídlem okresního úřadu, kde cestovní ruch zabezpečovalo samostatné oddělení cestovního ruchu, které spadalo pod odbor regionálního rozvoje. Jeho kompetence se vztahovaly na všechny obce okresu Vsetín, jeho pracovníci měli detailní přehled o všech aktivitách, aktérech a problémech CR v regionu. Nyní se cestovním ruchem zabývá pouze jedna pracovnice Odboru školství a kultury Městského úřadu Vsetín. Při srovnání penza aktivit uskutečňovaných před reformou VS a nyní je zřejmé, že v současné době je vnímán cestovní ruch pouze jako okrajová záležitost.

Zákon obcím třetího typu neukládá konkrétní povinnost rozvíjet CR na svém území, natož na území obcí, které pod tuto obec přísluší. Tuto situaci se snaží napravit činnost mikroregionů, ta je však z pohledu moderního řízení cestovního ruchu nedostatečná.

Valašské Meziříčí

Ve srovnání s ostatními městy je zde oblast cestovního ruchu nejvíce zanedbána, příčinu lze spatřit mimo jiné v tom, že pro tuto oblast není určen žádný pracovník městského úřadu. Okrajově jsou aktivity spojené s CR vykonávány Odborem školství, kultury a sportu a mikroregionem Valašskomeziříčsko – kelečsko. Vedením města není CR považován za nosné odvětví, což zdůvodňují menším potencionálem CR ve srovnání s okolními lokalitami. Zlepšení této situace si město slibuje od založení Agentury pro rozvoj Mikroregionu Valašskomeziříčsko – kelečsko o. p. s. (blíže viz část o mikroregionech).

Parciálně město spolupracuje s Regionální agenturou cestovního ruchu Beskydy - Valašsko, Valašským královstvím i Krajským úřadem Zlínského kraje. Vztahy s ČCCR ani Destinačním managementem Moravskoslezským nejsou navázány. Na rozdíl od Vsetína zdejší kompetentní úředníci nespátřují příliš velkou negativní změnu v organizaci CR od provedení reformy veřejné správy. Tvrdí, že i předtím bylo Valašské Meziříčí na okraji zájmu Okresního úřadu Vsetín.

Velké Karlovice

Podle mínění odborníků na CR v regionu (viz seznam uskutečněných rozhovorů v příloze) se mezi nejvíce angažované obce v turistickém ruchu řadí Velké Karlovice.⁷⁴ Tradice turismu v této obci sahá daleko před rok 1989, avšak následující text se věnuje současnému řízení CR.

V části práce o podnikatelích v CR na Vsetínsku je poukázáno na vznikající počátky vzájemné spolupráce jednak konkurenčních podnikatelských subjektů, jednak zástupců obcí, podnikatelů a místních obyvatel. Jako velmi přínosná se jeví metodická pomoc místního obecního úřadu a jeho informačního centra rezidentům, kteří se rozhodli ubytovávat turisty v soukromí. Jiný příklad představuje zapojení nezaměstnaných do spolupráce s hoteliéry ve Velkých Karlovicích.⁷⁵

Skutečnost, že ve Velkých Karlovicích si uvědomují význam CR pro místní ekonomiku, dokládá i pohled do Akčního plánu rozvoje cestovního ruchu Zlínského kraje. Z celkem 53 plánovaných projektů v celém Zlínském kraji bylo 12 (téměř 23%) podaných samotnou obcí Velké Karlovice či jejími podnikateli. Další 4 projekty byly podány buď mikroregionem Vsetínsko nebo Hornovsacká dráha, kterých jsou Velké Karlovice členy.

Propagační materiály jako často jediná aktivita obcí

Tato práce si neklade za cíl hodnotit marketingové aktivity jednotlivých subjektů ve sledovaném území, avšak vzhledem ke skutečnosti, že vydávání propagačních materiálů je mnohdy jedinou aktivitou obcí v CR, nemůže zůstat tato problematika stranou zájmu úplně.

Již na první pohled zarazí turistu u většiny prospektů nízká kvalita použitých fotografií (zrnitost, nedostatečná barevnost). Velká část materiálů určených k propagaci má spíše charakter informací pro rezidenty nebo je vydávána zcela účelově, např. v rámci výročí obce, kdy se jedná spíše o almanach, z pohledu propagace nabídky CR tedy zcela nepoužitelný.

⁷⁴ Kontrastní situace nastává při srovnání Velkých Karlovic a sousední Karolinky. Karolinka má dokonce status města a je obcí s pověřeným obecním úřadem, má také téměř stejně kvalitní přírodní a kulturně – historický potenciál, turistický ruch zde však není vidět téměř žádný. Na druhou stranu je ovšem nutno přiznat, že ještě donedávna zde byla dominantní sklářská výroba, která byla však bohužel v loňském roce zrušena.

⁷⁵ Například zapojení pracovníků v lesnictví, kteří v létě přibližují svými koňmi dřevo z hor a v zimě bývali nezaměstnaní. Nyní jim hotely a obec zprostředkovávají projížďky na saních, o které mají turisté mimořádný zájem.

V naprosté většině chybí cizojazyčné mutace. Výjimku tvoří materiály Rožnova p. R., které jsou vydávány až v pěti jazycích (kromě češtiny je to angličtina, němčina, polština a francouzština).

Příčinou ale i možným důsledkem těchto nedostatků je zřejmě to, že propagační materiály jsou vydávány zcela nekoordinovaně každou obcí zvlášť, tedy nejen že chybí jakékoliv jednotící grafické prvky, ale především jsou s tím spojeny daleko vyšší náklady, které silně omezují další možnosti prezentace nabídky CR regionu.

4.2.3 Dobrovolná sdružení obcí – mikroregiony

Mikroregion je dobrovolné sdružení obcí s různým typem právní subjektivity. Cílem je společný rozvoj území, jenž je vymezen společným katastrálním územím jednotlivých členských obcí.⁷⁶ V rámci rozvoje CR umožňují mikroregiony efektivnější koordinaci rozvoje infrastruktury CR, návštěvnického managementu, regulace a marketingu CR.⁷⁷

Zakládání mikroregionů je nutné pro společné prosazování zájmů venkovských obcí a je považováno za pozitivní trend.⁷⁸ Důvody pro jejich vznik jsou různé. V minulosti byly zakládány především monotematicky zaměřené mikroregiony, jejich vznik byl často iniciován vypsáním dotačního titulu a po splnění daného účelu nepokračovaly v další spolupráci. Některé mikroregiony postavily na základech spolupráce založené na jednorázovém úkolu další spolupráci a celý svůj komplexní rozvoj. Trend v posledních letech ukazuje, že monofunkční regiony se vyskytují ve stále menší míře.

Ve vsetínském okrese existuje pět mikroregionů. Jsou jimi Mikroregion Vsetínsko, Mikroregion Rožnovsko, Mikroregion Valašskomeziříčsko – kelečsko, Mikroregion Hornovsacká dráha a Mikroregion Hornolidečsko. Pro úplnost je nutno dodat, že tři obce z okresu Vsetín (Študlov, Lačnov, Loučka) spadají do Mikroregionu Jižní Valašsko. Seznam obcí v jednotlivých mikroregionech je uveden v příloze č. 1.

Mikroregion Vsetínsko (Sdružení obcí Mikroregionu Vsetínsko)

⁷⁶ Daněk, J. Mikroregion Hornolidečsko

⁷⁷ Pásková, M., Zelenka, J. Cestovní ruch – výkladový slovník, 2002

⁷⁸ Čerpáno ze studie Monitoring mikroregionů a rozvojových dokumentů mikroregionů (Ústav územního rozvoje Brno).

V době založení sdružoval tento mikroregion obce v okolí města Vsetína, avšak v současné době do něj spadají téměř všechny obce okresu Vsetín. To je dáno tím, že mikroregion získal významné prostředky z Evropské unie na projekt Čistá Bečva⁷⁹, proto musely být připojeny další obce.

Projekt Čistá Bečva je velmi administrativně a organizačně náročný, proto byly téměř všechny ostatní plánované aktivity mikroregiony pozastaveny nebo převedeny na mikroregion Hornovsacká dráha. Výjimku tvoří pouze projekt Standardy propagace cestovního ruchu Valašska, který zpracoval Destinační management Moravskoslezský o. p. s. s finanční pomocí Ministerstva pro místní rozvoj.

Mikroregion Valašskomeziříčsko – kelečsko

Neuspokojivé výsledky při čerpání dotačních titulů a nekoncepční řízení mikroregionu vedlo Městský úřad Valašského Meziříčí k založení Agentury pro rozvoj Mikroregionu Valašskomeziříčsko – kelečsko o. p. s. Proces zakládání v současné době probíhá. Podle důvodové zprávy by měla agentura především: administrovat grantové schémata města, posuzovat žádosti o granty, kontrolovat vyúčtování přidělených dotací, poskytovat služby místním neziskovým organizacím, zpracovávat projekty a žádosti o dotace domácích i zahraničních zdrojů, prosazovat princip PPP⁸⁰ atp. Vznik Agentury je spojen také s řešením současné nevyhovující situace týkající se turistických informačních center ve městě. Jediným zakladatelem je město Valašské Meziříčí.

Mikroregion Hornovsacká dráha

Tento mikroregion byl založen původně za účelem podpory a udržení zájmu o veřejnou dopravu. V současné době se zabývá širším spektrem aktivit, čehož je důvodem i to, že „velký“ mikroregion Vsetínsko je pohlcen pracemi na projektu Čistá Bečva. V letošním roce (2006) byla zřízena funkce koordinátora, která je vykonávána na základě smlouvy s osobou samostatně výdělečně činnou.

*Mikroregion Hornolidečsko*⁸¹

⁷⁹ Postupné připojování dalších obcí vedlo ke stavu, kdy řada obcí je členem zároveň dvou mikroregionů. Pro přehlednost je proto tento mikroregion Vsetínsko v dalším textu často označován jako „velký“.

⁸⁰ Public Privat Partnership – partnerství veřejného a soukromého sektoru.

⁸¹ Daněk, J. Mikroregion Hornolidečsko

Sdružení obcí Hornolidečska (SOH) bylo oficiálně založeno za účelem plynofikace regionu. Po úspěšném dokončení tohoto úkolu se již činnost SOH soustředila na rozvoj turistiky a propagaci regionu.

Sdružení obcí Hornolidečska zpracovává interaktivní mapu regionu, zúčastňuje se veletrhu CR, připravuje naučné DVD o regionu a koná další aktivity. Čemu by však měla být věnována zvýšená pozornost, je založení tzv. Místní akční skupiny Hornolidečska (MAS). Zástupci obcí si uvědomili, že není možné rozvíjet region bez účasti podnikatelů, kteří provozují svou živnost v jeho katastru. Toto Místní akční sdružení Hornolidečska je dobrovolným sdružením právnických osob skládající se z členských obcí SOH, neziskového sektoru a podnikatelů. MAS vede profesionální manažer. Toto seskupení vzniklo v rámci podpory programu LEADER ČR a LEADER + a Ministerstva zemědělství ČR. SOH spolupracuje s RRA Východní Moravy, a to výhradně při zpracovávání žádostí o dotace.

Vznik místního akčního sdružení vhodně ilustruje vznik tzv. bottom – up (zdola nahoru) spolupráce. Bez toho, aniž by obcím kdokoli nařizoval sdružování a spolupráci, samy poznaly, že takto mohou svých cílů dosáhnout mnohem snadněji. Spolupráce nejdříve byla monotematická (plynofikace), poté však byly společné aktivity pestřejší. Pořád se však jednalo pouze o horizontální spolupráci, tzn. zapojení subjektů na stejné úrovni – obcí. Až vytvořením Místního akčního sdružení dostává spolupráce nový kýžený rozměr.

Mikroregion Rožnovsko

Mikroregion Rožnovsko sdružuje obce v okolí města Rožnov pod Radhoštěm, tedy v severovýchodní části okresu. Jak vyplynulo z analýzy nabídky cestovního ruchu ve druhé kapitole, je toto území z hlediska CR v rámci okresu nejvýznamnější.

Gros aktivit Sdružení Mikroregionu Rožnovsko v CR spočívá zejména ve společné propagaci (především na veletrzích CR), vydávání map a propagačních materiálů.

Mikroregion má svého zástupce v pracovní skupině, která vznikla kvůli projektu Společná prezentace regionů Zlínského kraje. Účastní se řady veletrhů⁸², při jejichž účasti spolupracuje s Valašským královstvím, Regionální agenturou cestovního ruchu Beskydy – Valašsko, Moravskoslezským a Zlínským krajem.

RRA Východní Moravy zpracovala pro Mikroregion Rožnovsko projekt Příprava Rožnovska na LEADER. Plán činnosti Sdružení Mikroregionu Rožnovska na rok 2006 neuvádí žádné formy spolupráce s Destinačním Managementem Moravskoslezským.

4.2.4 Chráněná krajinná oblast Beskydy

CHKO Beskydy je se svou rozlohou 1 160 km² největší chráněnou krajinnou oblastí v České republice. Vyhlášena byla již v roce 1973⁸³. Rozléhá se na území dvou krajů – Moravskoslezského a Zlínského, konkrétně okresů Nový Jičín, Frýdek – Místek a Vsetín. Sídlo správy je v Rožnově pod Radhoštěm. Mezi hlavní funkce CHKO Beskydy patří především ochrana krajiny, jejího vzhledu, přírodních zdrojů a vytváření vyváženého životního prostředí. Už proto by měla hrát významnou roli při řízení cestovního ruchu na Vsetínsku, a to zejména při prosazování šetrných forem turistiky.

4.3 Soukromě – právní aktéři cestovního ruchu na Vsetínsku

Druhou skupinu nositelů politiky CR na Vsetínsku představují tzv. soukromě-právní subjekty. Do této skupiny se obvykle řadí profesní svazy, zájmová sdružení a podnikatelská sdružení. Aktivita těchto skupin je v současné době poměrně nízká, avšak do budoucna se očekává výrazné zvýšení jejich vlivu na politiku CR i řízení destinací.⁸⁴ Tato subkapitola se věnuje blíže činnosti dvou společností, a to Valašského království a Destinačního Managementu Moravskoslezského. Krátce bude zmíněna obecná problematika podnikatelů v CR na Valašsku.

4.3.1 Valašské království s. r. o.

Na území sledovaného regionu se vztahuje působnost subjektu, který by rozhodně v této práci neměl zůstat opomenut. Dokonce bývá některými odbornými kruhy považován za modelový projekt regionálního marketingu orientovaného na rozvoj cestovního ruchu, na který by měla být zpracována rozsáhlejší vědecká studie.⁸⁵ Jedná se o společnost Valašské království s. r. o.

⁸² např. GO a REGION TOUR Brno, SlovakiaTour, Veletrh Regiony Olomouc, Holiday World Praha, Veletrhy Dovolená a Region Ostrava.

⁸³ 5. března 1973 výnosem MK ČSR č. j. 5373/1973.

⁸⁴ Vystoupil, J., Šauer, M. Základy cestovního ruchu, 2005

⁸⁵ Rumpel, P. Projekt Valašské království. Veřejná správa, 2001

Vznik

Hlavním cílem vzniku Agentury Namaste byla komplexní propagace regionu Valašsko a Beskydy založená na aplikaci modelů, které se osvědčily na Novém Zélandu, Yukonu v Kanadě a v Austrálii. Při definování území vycházel zakladatel T. Harabiš z archivu Valašského muzea v přírodě a vědomí sounáležitosti obyvatel. Tímto pojetím vymazává administrativní hranice regionu (geograficky se Valašské království rozkládá na území dvou krajů). Později bylo území rozšířeno na základě zájmu jednotlivých měst a obcí, které chtěly být součástí království. V současné době se rozkládá v okresech Frýdek – Místek, Nový Jičín (Moravskoslezský kraj), Vsetín, Zlín, Kroměříž (Zlínský kraj) a částečně v okrese Přerov (Olomoucký kraj).

Aktivita

Prvním krokem byl projekt Valašsko jde do světa, jehož záměrem bylo formou recese uvést Valašsko do povědomí veřejnosti. Byly vydány Valašské pasy, které jsou jak suvenýrem, prostředkem k různým slevám, tak i jednoduchým průvodcem celým regionem. V současnosti vlastní Valašský pas téměř 70 000 lidí na celém světě.

Druhý krok představoval projekt Valašské království. Jeho hlavní myšlenkou bylo vytvořit image jakéhosi Valašského království, které by mělo stejné prvky jako měla království v historii (svého krále, prapor, znak apod.), tento image propagovat a přilákat na něj turisty.

Mezi další aktivity se řadí vydání Průvodce Valašským královstvím, map VK, cizojazyčných průvodců, provozování webových stránek, pořádání soutěží (Putování s Valašským pasem, Valašský fták, Holubí pošta) a prodej produktových balíčků (více služeb ČR pohromadě). Mezi nově nabízené služby patří zpracování a realizace projektů cestovního ruchu. Pracovníci VK zmapují zájemci možnosti podnikání v ČR, vyhotoví analýzu, připraví kompletní projekt a zajistí vhodnou prezentaci a podporu prodeje.

Princip partnerství (ve smyslu zapojení co možná nejvíce partnerů do procesu vytváření cestovního ruchu), který byl proklamován v teoretické části práce, naplňuje VK tzv. Imigračním programem Valašského království. Spočívá ve vytvoření sítě „konzulátů“ a „imigračních úřadů“ nejen v České republice, ale po celém světě.⁸⁶ Tento program sleduje zejména tři cíle: upoutat na region pozornost a motivovat turisty k návštěvě, zapojit do

rozvoje VK subjekty, které jeho image a pověst spoluvytvářejí, a to podle svých představ a možností a konečně rozvíjet kvalitu celé informační a prodejní sítě.

Projekt Valašské království klade důraz na návratnost nebo alespoň efektivní zhodnocení vynaložených prostředků. Vytváří konkrétní zpětnou vazbu, podle které lze přesně změřit účinnost. Každému subjektu, který se do projektu zapojí, je totiž zhotoven tzv. Jurovalšár. Ten může získat každý, kdo si zakoupí Valašský pas a na daném místě udělá majiteli určitou tržbu. Kolik Jurovalšárů majitel zařízení vydá, tolik návštěvníků ho navštívilo přes projekt Valašské království.

Valašské království se snaží zapojit i města a obce – ta by měla vytvářet prostor pro realizaci projektu, podílet se na financování, spolupracovat při vytváření tras. Filozofií projektu je pracovat s každým zúčastněným městem či obcí individuálně, dle místních podmínek a ochoty úřadů spolupracovat.

Hotely, restaurace a turistické služby měly by se podílet se na spolufinancování, být hlavními prodejci pasů, průvodců, map a ostatních produktů. Většina zařízení držiteli pasu poskytuje určitou výhodu nebo slevu na své služby. Jsou v podstatě hlavními nositeli kulturní úrovně regionu, proto je snaha zapojit je např. do Trasy Valašské pohostinnosti, Valašské gastrotrasy atd.

Sponzoři svou finanční podporou přispívají k plynulosti a realizaci projektu. Z jejich peněz je financována zejména propagace a medializace VK, příprava tématických poznávacích tras.⁸⁶ Sponzoři se mohou na projektu podílet také poskytnutím svých výrobků jako cen pro účastníky soutěží.

Velmi podstatným aspektem při hodnocení projektu VK je způsob jeho financování. Podle mého názoru je jistě výraznou výhodou, že projekt je (na rozdíl od většiny podobných projektů v ČR) financován z prostředků získaných od komerčních subjektů a prodejem konkrétních produktů.

⁸⁶ VK má zastoupení v USA, Švédsku, Slovensku, Skotsku, Saúdské Arábii, Novém Zélandu, Kanadě, Indii, Indonésii a Austrálii.

⁸⁷ Např. Dadákova kávová trasa, Radegastova pivní trasa atp.

Valašské království se stalo inspirací pro další podobné projekty (např. Těšínské knížectví, Pradědova říše v Jeseníkách, Krakovské knížectví v Polsku či Matúšovo kráľovstvo na Slovensku).

4.3.2 Destinační Management Moravskoslezský o. p. s.

Společnost Enterprise plc, s. r. o. je českou dceřinnou společností britské firmy Enterprise plc. V roce 2003 tato společnost vyhrála výběrové řízení na vytvoření a realizaci destinačního managementu pro turistický region Severní Morava a Slezsko.⁸⁸ Tento turistický region pokrývá území nejen celého Moravskoslezského kraje, ale taky části krajů Olomouckého a Zlínského. Proklamuje následující aktivity: vývoj produktových balíčků CR, propagace, marketing, monitoring trhu, organizace destinačního managementu v regionu a financování činnosti destinačního managementu. Ředitel této společnosti je současně regionálním koordinátorem ČCCR pro Severní Moravu a Slezsko.

Sice by měla tato společnost zajišťovat činnosti destinačního managementu a rozvoje CR na celém území okresu Vsetín, ale podle pracovníků v CR se soustřeďuje především na Jeseníky, okolí Ostravy a Beskydy a na Vsetínsku pouze na pár významných lokalit (Rožnov p. R., Horní Bečva, Velké Karlovice) a zbylé území nemá snahu více zapojit. Na druhou stranu je nutno vzít v úvahu, že společnost se touto činností zabývá teprve druhým rokem, proto nemohou být její aktivity ještě dokonale zakotveny.

4.3.3 Podnikatelé v cestovním ruchu

Odvětví pohostinství a ubytování⁸⁹ patří mezi typická odvětví s vysokým zastoupením malých a středních podniků.⁹⁰ Nejinak je tomu na Vsetínsku. Míra spolupráce mezi těmito podniky je však nízká, i když se začínají pomalu objevovat sporadické pokusy o kooperaci. Tou je například spolupráce podnikatelů v CR ve Velkých Karlovicích.⁹¹

⁸⁸ pro tento účel byla založena společnost Destinační Management Moravskoslezský o. p. s., jediným zakladatelem je Enterprise plc, s. r. o.

⁸⁹ zkráceně nazývané termínem Eurostatu HORECA

⁹⁰ Maryáš, J. Regionální difference podnikatelské aktivity fyzických osob v pohostinství a ubytování, 2002

⁹¹ Místní hotely vydávají společné propagační materiály, posílají si navzájem za úplatek turisty na různé atrakce, kterými jejich hotel nedisponuje, zprostředkovávají turistům zimní projížďky na speciálních saních apod. V nedávné době založili podnikatelé a umělci na Soláni sdružení, které lobuje za založení informačního centra v této lokalitě. Míra koordinace aktivit je vůbec ve Velkých Karlovicích mnohem větší než je tomu kdekoli jinde.

Přesto ale převažují případy absolutní odtrženosti podnikatelů od okolí. To lze ilustrovat na příkladu lyžařských sjezdovek v Horní Bečvě. V tomto údolí existuje několik sjezdovek a lyžařských areálů, kde každý disponuje buď zasněžovacím zařízením, rolbou či jiným nákladným majetkem. Tito majitelé však nejsou schopni se domluvit ani na půjčování těchto zařízení, natož pak na sladění otevíracích dob či společné propagaci.

Na sledovaném území nepůsobí žádné profesní sdružení podnikatelů v CR. Toto sdružení by určitě usnadnilo komunikaci s ostatními iniciátory a aktéry CR, bohužel žádnou aktivitu v tomto ohledu nevyvíjí ani Hospodářská komora Vsetín.

4.4 Ostatní aktéři v cestovním ruchu na Vsetínsku

Poslední sledovanou skupinu aktérů v CR na Vsetínsku tvoří instituce, které nelze zcela spolehlivě zařadit ani do veřejně – právních, ani do soukromě – právních subjektů. Následující text se věnuje těmto subjektům: turistickým informačním centrům, Regionální agentuře cestovního ruchu Beskydy – Valašsko, Regionální rozvojové agentuře Východní Moravy, Euroregionu Bílé – Biele Karpaty a Klubu českých turistů.

4.4.1 Turistická informační centra

Turistická informační centra (TIC) byla již krátce zmíněna v části o nabídce cestovního ruchu na Vsetínsku. Tím, že poskytují informační servis a jiné služby spojené se zajištěním cestovního ruchu, se stávají účinným nástrojem rozvoje CR v regionu. Doplnkovou činností může být např. prodej vstupenek, upomínkových předmětů, průvodcovské služby, směnárna, kopírování, tvorba a organizování turistických produktů atp.

Na území okresu Vsetín se nachází osm turistických informačních center. Jejich lokalizace dle mého názoru dostatečně koresponduje s atraktivitou jednotlivých turistických oblastí. Na tomto místě se pokusím alespoň stručně zhodnotit jejich nabídku a kvalitu poskytovaných služeb.

Vsetín

Vsetínské informační centrum je současně podatelnou Městského úřadu Vsetín. To sebou nese mimořádnou výhodu v technickém i personálním zázemí, které město centru poskytuje.

Na druhou stranu musí jeho pracovníci poskytovat spoustu informací, které jsou úzce svázány s činností úřadu. Má dva pracovníky, kteří se však domluví pouze anglicky.

Rožnov pod Radhoštěm

Mezi nejaktivnější TIC se řadí bezesporu centrum v Rožnově pod Radhoštěm. Jeho zřizovatelem je společnost Valašské království s. r. o., jejíž činnost je v této práci podrobněji rozebrána. Podle dokumentu Rozvoj cestovního ruchu Zlínského kraje poskytuje ročně nejvíce produktů (200 – 300). Mezi služby, které ostatní TIC nenabízejí, patří např. vystavení karty ISIC, rybářské povolenky, prodej letenek vyhlídkových letů či příprava a prodej balíčků zážitků pro kolektivy. Má dva pracovníky, kteří se dohovoří anglicky a německy. Mezi jeho slabé stránky patří pouze lokace – nesídlí v centru města, ale asi kilometr dál před areálem Valašského muzea v přírodě, kde je domluven symbolický nájem. Město Rožnov p. R. má s Valašským královstvím s. r. o. uzavřenu smlouvu o provozu tohoto IC, mezi oběma institucemi panují dobré vztahy, kompetentní pracovníci MěÚ Rožnov p. R. jsou s úrovní služeb IC VK spokojeni, argumentují mimo jiné i úsporou nákladů. Ale přesto není tento stav ideálně ošetřen po právní stránce. MěÚ potřebuje často IC úkolovat a ve smlouvě není možno definovat všechny možné vzniklé situace.

Velké Karlovice

TIC ve Velkých Karlovicích si zakládá na tom, že slouží nejen turistům, ale také rezidentům. Od roku 2002 se rozhodnutím obecního zastupitelstva rozšířilo o dva další subjekty, a sice o kino a muzeum. Pro rezidenty nabízí katalogy různých cestovních kanceláří na strávení jejich vlastní dovolené, a co osobně považují za velmi přínosné, je poskytování metodické pomoci při zřizování nových ubytovacích kapacit, především ubytování v soukromí. Dále se zabývá třeba výstavnictvím, pořádáním besed, kulturních programů, přednášek, pořádá předtaneční kurzy atp. Jako jediné TIC v okrese je schopno zajistit své služby i o víkendu. To se děje spoluprací s hotelem Lanterna. Zaměstnanci centra také disponují jedinečnými jazykovými znalostmi – angličtinou, němčinou, ruštinou a polštinou.

Valašské Meziříčí

Zřizovateli TIC mohou být nejrůznější subjekty. To potvrzuje případ Valašského Meziříčí, kde tuto funkci plní centrum Českých drah (ČD centrum). Kromě svých standardních služeb spojených s přepravou cestujících poskytuje informace o ubytování v regionu, prodává

upomínkové předměty, kopíruje a směňuje peníze. Má pouze jednoho zaměstnance, který ovládá angličtinu, němčinu a polštinu.

Ve Valašském Meziříčí ovšem operuje ještě jedno informační centrum, jehož název zní Informační centrum mládeže a města Valašské Meziříčí. Provozuje jej Dům dětí a mládeže a slouží především jako studovna. Mimoto poskytuje informace, kopíruje, skenuje a prodává drobný informační materiál.

Situace ve Valašském Meziříčí je však dle mého názoru nevyhovující. Infocentrum Českých drah není typické informační centrum, neposkytuje plný sortiment příslušných služeb. Navíc sídlí v areálu ČD, který je poměrně hodně vzdálen od centra města. Proto je těžko dosažitelné pro turisty, kteří přijedou do Valašského Meziříčí jiným dopravním prostředkem. Informační centrum mládeže také nesídlí v centru města, nýbrž na Křížkovského ulici. Vzhledem k tomu, že jej provozuje Dům dětí a mládeže, není zde dostatečné personální zabezpečení – služby poskytuje pouze vyškolená mládež. Vyřešení tohoto nevyhovujícího stavu má být spojeno se vznikem Agentury pro rozvoj mikroregionu Valašskomeziříčska – kelečska o. p. s.

Francova Lhota

Netradiční služby pro rezidenty poskytuje TIC ve Francově Lhotě. Nabízí informace o pozemcích dle katastru nemovitostí, pomoc s kupními smlouvami, výuku na počítači a také informace o volných pracovních místech. Podle aktuálních webových stránek však není o informace o volných pracovních místech ani o zprostředkování ubytování žádný zájem.

Horní Lideč, Valašská Bystřice

Menší informační střediska (Horní Lideč, Valašská Bystřice) jsou účelně spojena s poskytováním dalších služeb kulturního charakteru. Toto spojení z nich činí místní kulturní a společenská centra.

Shrnutí úrovně informačních center

Mezi informačními centry v okrese (i celém Zlínském kraji) jsou navázány vztahy vzájemné spolupráce. Je deklarováno, že zájemce může v kterémkoliv centru obdržet informace o nabídce na jiném území kraje.⁹²

⁹² Rozvoj cestovního ruchu Zlínského kraje

Po návštěvě TIC v okrese Vsetín mohu jen potvrdit závěr odborného výzkumu⁹³, který říká, že kvalita poskytovaných služeb TIC je nejvíce ovlivňována lidským faktorem, zázemím (nejen ve smyslu technického vybavení, ale především intenzitou vzájemné spolupráce mezi zřizovatelem a provozovatelem) a finančními prostředky na provoz. Naopak příslušnost k cechovní organizaci turistických informačních center ATIC nehraje při hodnocení kvality až takovou zásadní roli.

Existují názory, které se přiklání k tomu, aby zřizovateli TIC byly pouze města či obce.⁹⁴ Po analýze činností TIC ve sledovaném regionu je však zřejmé, že kvalitní TIC je schopen vést i komerční subjekt. Důkazem toho je existence TIC v Rožnově pod Radhoštěm, jehož služby jsou na velmi vysoké úrovni. Jak už bylo v práci několikrát uvedeno, jeho zřizovatelem je Valašské království s. r. o.

Slabou stránkou téměř všech sledovaných TIC je nedostačující otevírací doba (především o víkendech). Výjimkou je ČD Centrum Valašské Meziříčí (kde se z povahy věci dá nepřetržitý provoz očekávat) a TIC ve Velkých Karlovicích, kde velmi sympaticky převedli o víkendech kompetence na pracovníky recepce hotelu Lanterna. To je vzorný příklad možného doplňování se veřejného a privátního sektoru při poskytování služeb CR. Velmi rozdílná je úroveň a obsahová struktura webových stránek. Některé TIC je nemají dokonce ani zřízeny (Valašská Bystřice).

Rezervy jsou také v oblasti zvyšování kvalifikace a jazykové zdatnosti pracovníků TIC. Vzhledem k tomu, že zaměstnanci jsou v přímém kontaktu s návštěvníky, měla by být využita tato příležitost ke zjišťování zpětné vazby. Ta by mohla být součástí periodicky zpracovávané zprávy o stavu cestovního ruchu v dané oblasti, která podá informace o aktuálních příležitostech, rizicích a problémech v místním CR. Pro budoucnost všech TIC je důležité, aby si uvědomila nutnost svého zapojení do vyšší organizační struktury, jejíž základními kameny by se měla stát.

4.4.2 Regionální agentura cestovního ruchu Beskydy – Valašsko

Tato agentura je nástupnickou agenturou sdružení Region Beskydy a Region Valašsko. Byla založena jako sdružení právnických osob s právní subjektivitou, z čehož pramení několik výhod. Mezi ty patří výhody daňové, nulové administrativní nároky na přijetí nového

⁹³ Holešinská, A. Kvalita poskytovaných služeb turistickými informačními centry, 2004

⁹⁴ Např. Jahodová, N. Infocentra vytvářejí image obcí, COT Business, 2003

společníka či vystoupení člena ze sdružení a v neposlední řadě také možnost zapojení subjektů jak z veřejného tak i privátního sektoru.

Agentura si klade za cíl stát se partnerem a hlavním koordinátorem organizace cestovního ruchu na všech úrovních. Jako své priority uvádí především zajištění komplexnější propagace území a garanci provozování společného informačního systému.⁹⁵

Agentura má 16 členů, z nich je 12 měst a obcí⁹⁶ a 4 komerční subjekty.⁹⁷ Financována je zejména z členských příspěvků a komerčních aktivit (např. 2 x ročně vydává inzertní noviny). Spolupracuje s Krajským úřadem Zlínského kraje (zejména v oblasti výstavnictví), Destinačním Managementem Moravskoslezským (partnerství v některých projektech), RRA VM (podpora internetového informačního systému Doménová koule). Spolupráce s mikroregiony a samotnými obcemi spočívá především v účasti na informačním systému Doménová koule. V současné době je tato propagace pro obce bezplatná, brzy se však počítá s jejím zpoplatněním. Propagace komerčních subjektů na tomto webu je zpoplatněna již nyní.

Sídlí v Novém Jičíně, svou činností zasahuje do území okresů Nový Jičín, Frýdek – Místek, Vsetín a částečně na území okresů Zlín, Kroměříž a Přerov. A právě lokace jejího sídla není podle názoru pracovníků v ČR v regionu nejvýhodnější. Nový Jičín leží jak na okraji Beskyd, tak také Valašska (navzdory názvu agentury). Tento fakt spolu s vytyčením zájmové oblasti znesnadňuje čerpání dotačních titulů z krajské úrovně.

4.4.3 Regionální rozvojová agentura Východní Moravy

Na sledovaném území působí Regionální rozvojová agentura Východní Moravy (RRA VM) se sídlem ve Zlíně, která jako své hlavní cíle uvádí podporu systematického rozvoje kraje a zvyšování životních standardů a prestiže kraje. RRA VM má právní statut zájmového sdružení právnických osob. Je členem České asociace rozvojových agentur (ČARA).

Tato agentura sice na svých webových stránkách proklamuje podporu prosazování regionálních zájmů a podporu realizace regionální politiky, avšak ve skutečnosti se nevěnuje žádným zastřešujícím či koordinačním aktivitám, gros její práce spočívá ve zpracování

⁹⁵ systém se nazývá Doménová koule

⁹⁶ Rožnov p. R., Horní Bečva, Valašské Meziříčí (okres Vsetín), Frenštát p. R., Nový Jičín, Kopřivnice, Hukvaldy, Hostašovice, Štamberk, Kunčice p. Ondřejníkem, Rusava a Trojanovice.

⁹⁷ TJ Rožnov p. R., Regionální muzeum Kopřivnice a 2 hotely.

strategických rozvojových plánů a přípravě a realizaci projektů pro veřejnou správu i soukromý sektor.

4.4.4 Euroregion Bílé – Biele Karpaty

Jedná se o sdružení právnických osob, veřejné správy a nevládních neziskových organizací. Sídlem části Region Bílé Karpaty je Zlín, slovenské části Trenčín. Mezi opatření, které se týkají cestovního ruchu, patří tvorba programů CR, informačního systému (cílem je propojit všechna TIC, vydávání společných propagačních materiálů, společná účast na veletrzích CR), dobudování cyklotras a zapojení místního obyvatelstva do CR (informování o přínosech, možnostech podnikání v CR, starost o celkový vzhled obcí atp.). Mezi členy z území okresu Vsetín patří Mikroregion Rožnovsko, Mikroregion Vsetínsko, Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská a Střední odborné učiliště sklářské Valašské Meziříčí a Sdružení měst a obcí Východní Moravy.

4.4.5 Klub českých turistů

Jedná se o zájmovou organizaci, která plní určité specifické funkce v oblasti cestovního ruchu (značení turistických tras, vydávání map, organizace výletů atd). Její členové disponují velmi detailní znalostí terénu. Dle mého názoru by taktéž měla být zapojena do řízení cestovního ruchu. Oblastní dělení KČT rozlišuje 14 oblastí, území Vsetínska spadá pod oblast KČT Valašsko – Chříby se sídlem v Napajedlech. Menší jednotky představují odbory, ty operují ve Francově Lhotě, Valašském Meziříčí, Hovězí, Valašské Bystřici, Vsetíně, Karolince, Halenkově, Velkých Karlovicích, Rožnově pod Radhoštěm a Novém Hrozenkově.

4.5 Shrnutí - SWOT analýza

Cílem této kapitoly byla identifikace jednotlivých aktérů CR na Vsetínsku a definování jejich vzájemných vazeb. Takto získané poznatky jsou shrnuty v následující SWOT analýze, která by měla sloužit jako odrazový můstek pro poslední kapitolu, tedy pro navržení optimální organizační struktury.

Silné stránky

- fungování 5 dobrovolných sdružení obcí (mikroregionů), tzn. již vytvořené vazby mezi obcemi,

- v mikroregionech vznikají místní akční sdružení, které zapojují i podnikatelský sektor (Rožnovsko, Hornolidečsko) nebo zaměstnávají specialistu OSVČ (Hornovsacká dráha, Hornolidečsko) či založily Agenturu pro rozvoj o. p. s. (Valašskomeziříčsko – kelečsko) s cílem zajistit efektivnější řízení mikroregionu,
- deklarovaná spolupráce všech mikroregionů,
- vznik Studie Standardy propagace cestovního ruchu Valaška (pro území „velkého“ mikroregionu Vsetínsko),
- existence Valašského království (úspěchy v marketingu, propagace pojmu Valaško),
- začínající spolupráce konkurenčních podnikatelů (např. ve Velkých Karlovicích),
- existence RA CR Beskydy – Valaško (informační systém, propagace),
- vyhovující umístění a počet TIC, jejich vzájemná spolupráce.

Slabé stránky

- nevyhovující organizační a marketingové zabezpečení na úrovni kraje,
- vysoká fluktuace pracovníků oddělení Krajského úřadu Zlínského kraje, jejich nedostatečný počet (2), slabá kontinuita jejich aktivit,
- chybějící legislativní zabezpečení podpory cestovního ruchu u obcí, hlavně u obcí III. typu,
- města nemají samostatné pracovníky pro oblast cestovního ruchu (často jen v rámci odboru kultury, školství a sportu),
- nedůvěra zástupců veřejné správy k soukromému sektoru,
- nízká efektivita spolupráce na úrovni obcí,
- díky projektu Čistá Bečva nemá „velký“ mikroregion Vsetínsko čas ani kapacity na projekty týkající se cestovního ruchu,
- nedostatečný monitoring ubytovacích kapacit, návštěvnosti apod.
- slabé povědomí o moderních formách řízení cestovního ruchu a nutnosti vzájemné spolupráce,
- neochota akceptovat cestovní ruch jako jeden z pilířů ekonomiky regionu
- obce nezvládají ani základní činnosti v podpoře CR (vydávání propagačních materiálů),
- zatím minimální spolupráce se společností Destinační management Moravskoslezský, o. p. s. a s tím související neexistence vazeb na ČCCR a celý národní systém organizace CR,

- příslušnost k marketingovému regionu Severní Morava a Slezsko a současně administrativní příslušnost ke Zlínskému kraji,
- absence profesních sdružení v cestovním ruchu,,
- rozdílná úroveň poskytovaných služeb TIC.

Hrozby

- pokud nebude v nejbližší době vytvořena fungující organizační struktura CR, region zůstane stranou zájmu na úkor jiných turistických destinací s komplexním managementem a marketingem,
- nevytvoření fungující organizační struktury,
- díky roztržitosti aktivit nedosáhne region na prostředky z domácích ani evropských zdrojů, v případě, že dosáhne, hrozí jejich neefektivní alokace.

Příležitosti

- vznik profesních a zájmových sdružení v CR,
- využívání lokálních iniciativ ze strany EU a státu,
- uvědomění si faktu, že služby CR mají komplementární charakter,
- fungující zastřešující organizace aktivit CR, kde budou zastoupeni všichni aktéři CR v regionu,
- realizace projektu na zřízení organizace pro destinační management (plánován Zlínským krajem).

5 NÁVRH ORGANIZAČNÍ STRUKTURY

Předchozí kapitola poskytla přehled o současných aktérech CR v regionu Vsetínsko, jejich vzájemných vazbách a problémech, kterým musí při své práci čelit. Potvrdilo se tak, že dosavadní organizační zabezpečení není rozhodně vyhovující. Přesto, že v regionu se na CR podílí poměrně velký počet různých institucí, které spolu i mnohdy spolupracují, není jejich fungování efektivní. Vzájemná důvěra mezi jednotlivými subjekty téměř neexistuje, jejich přístup je mnohdy konkurenční až rivalitní, což zákonitě vede k duplicitním činnostem.

Tato situace odpovídá zhruba začátku druhé etapy, kterou si prošly západní vyspělé destinace v 70. a 80. letech. Pokračování tohoto stavu by mohlo způsobit vážné omezení konkurenceschopnosti Vsetínska ve srovnání s jinými regiony.

Na druhou stranu analýza nabídky CR potvrdila, že sledované území disponuje příslušným potencionálem CR, je proto možné a účelné na něj aplikovat poznatky ze současných moderních forem řízení destinace.

Cílem této kapitoly tedy bude navrhnout optimální model organizace CR a to při současném respektování místních podmínek. To znamená, že nebude snaha „budovat něco nového“, ale spíše navrhnout modifikaci a úpravy stávající organizace. Bude nutno respektovat především existující instituce, jejich vazby a dostupné finanční zdroje. To vše je důležité pro úspěšnou aplikaci navrženého modelu na Vsetínsku.

Vzhledem k tomu, že chybí základní horizontální a vertikální propojení všech zainteresovaných aktérů, je nutné navrhnout vhodné struktury organizačního zabezpečení CR na více úrovních (lokální, subregionální, regionální). Jejich vymezení je možné ve dvou rovinách, a to:

- *věcné* – jednotlivé instituce, v tomto případě dobrovolná sdružení obcí, Destinační Management Valašska a Výbor pro podporu cestovního ruchu Zlínského kraje;
- *prostorové* – území jednotlivých mikroregionů, okres Vsetín a Zlínský kraj.

Vzhledem k zaměření práce bude největší prostor věnován úrovni subregionální. Schéma organizační struktury návrhu je k dispozici v příloze č. 7.

5.1 Lokální úroveň

Při vytváření organizační struktury CR na nejnižší úrovni je nutno vycházet z doposud vytvořených vazeb a kontaktů.

5.1.1 Nositelé

Na území okresu Vsetín působí čtyři menší dobrovolné svazky obcí (Hornovsacká dráha, Valašskomeziříčsko – kelečsko, Rožnovsko a Hornolidečsko), které zastřešuje „velký“ mikroregion Vsetínsko, jehož činnost spočívá v současné době pouze v projektu Čistá Bečva.

Vytváření zcela nových lokálních turistických sdružení by bylo neefektivní, mnohem účelnější se jeví využití dosavadních sdružení obcí. Problémem je však rozdílná kvalita fungování, intenzita vazeb mezi zúčastněnými obcemi a míra orientace na cestovní ruch.

5.1.2 Aktivita

Na nejnižší úrovni by měly být vykonávány činnosti zejména realizačního a kontrolního charakteru. Mezi ně by mělo patřit zejména:

- vzájemné informování,
- koordinace společných zájmů,
- sdružování finančních prostředků,
- údržba turistické dopravní infrastruktury,
- vytváření společné strategie,
- zachování identity mikroregionů,
- certifikace poskytovaných služeb v území.

Všem uvedeným sdružením obcí je možno doporučit zaměstnání alespoň jednoho odborného manažera výlučně pro oblast CR. Měl by být kontaktní osobou mezi podnikatelskou sférou a veřejnou správou, když už právní úprava neumožňuje oficiální začlenění podnikatelů do svazku obcí. Dále by měl manažer koordinovat místní turistická informační centra (při přípravě informací o turistické nabídce území, sledování zpětné vazby od turistů a vytváření statistiky), zajišťovat finanční prostředky na vybrané projekty a vůbec mít aktuální přehled o vyhlášených dotačních programech. Určitě by měli být osloveni místní významní podnikatele v CR a dohodnut vyhovující způsob jejich zapojení.

5.1.3 Financování

Způsob financování závisí na konkrétní formě organizace. Pokud by se jednalo i do budoucna o integrální část dobrovolného svazku obcí, neslo by to sebou vyloučení soukromého sektoru, a to zřejmě i z financování. Náklady by musely být nadále pokrývány především z příspěvků členských obcí. Vyloučeny však nejsou ani příležitostné zdroje jako např. granty, dotace, sponzorské a jiné příspěvky.

Pokud se v Mikroregionu Valašskomeziříčsko – kelečsko osvědčí nedávné založení Agentury pro rozvoj o. p. s., jistě se tímto krokem inspirují i ostatní mikroregiony. Při činnosti o. p. s. nejsou vyloučeny podnikatelské aktivity, které musí být ale prováděny v rámci tzv. doplňkové činnosti. Mezi kladné stránky patří jistá míra nezávislosti na zakladatelích (v tomto případě městě Valašské Meziříčí), možnost propojení veřejnoprávních a komerčních subjektů přímo v zakladatelské struktuře a možnost získání řady externích zdrojů z různých dotačních titulů určených pro neziskový sektor. Slabou stránkou je komplikovaná možnost financování ze strany obcí. V případě, že nebude zakladatelem pouze jedna obec, musí se finanční vztahy obecně prospěšné společnosti a obcemi v její zakladatelské struktuře řídit zákonem o zadávání veřejných zakázek).

Jako nezbytné se jeví zřízení alespoň samostatného oddělení CR ve městech Vsetín, Valašské Meziříčí a Rožnov pod Radhoštěm a současně navýšení prostředků určených pro podporu cestovního ruchu. Prosazení tohoto záměru by mohl usnadnit odborný seminář pro vedení měst o významu cestovního ruchu.

5.2 Subregionální úroveň

Při hledání nejvhodnějšího subjektu, který by měl zastřešovat, řídit a koordinovat (tzn. konat činnost destinačního managementu) CR v regionu bylo zvažováno pověření některé z dosavadních institucí. Následující text shrne ve stručnosti důvody, proč žádná z dosavadních zaběhnutých institucí není vhodná pro vykonávání činnosti destinačního managementu.

Zlínský kraj

Tato alternativa by znamenala, že řídicím i výkonným subjektem destinačního managementu by se stalo oddělení cestovního ruchu Krajského úřadu Zlínského kraje. Výhodou by bylo snadnější získávání finančních prostředků z rozpočtu kraje, to je však pouze jedna stránka mince. Druhou jsou složité a zdlouhavé rozhodovací procesy orgánů kraje a omezené rozhodovací pravomoci jejich pracovníků. Proto by tento systém nebyl dostatečně flexibilní,

což je jednou z nezbytných podmínek jeho efektivního fungování. Navíc krajská úroveň má podle zákona plnit jiný typ úloh než jsou typické destinační činnosti. Mezi obvyklé činnosti destinačního managementu patří např. vytváření, nabídka a prodej balíčků služeb pro turisty. Na tyto činnosti nemá kraj potřebné personální kapacity, navíc kvůli legislativnímu omezení nemůže realizovat ani jejich prodej. Jeho funkce by měla spočívat ve stanovení a realizaci systému podpory a koncepčních a strategických otázkách CR. Tento systém řízení není aplikován ani v žádných vyspělých zahraničních destinacích.

Valašské království s. r. o.

Tato organizace působí v CR už řadu let, má proto již značné zkušenosti. Vždy měla snahu zapojit jak podnikatele, tak i zástupce veřejné správy (řada obcí, měst a podnikatelů má s Valašským královstvím uzavřenu smlouvu o spolupráci). Společnost disponuje jistým technickým zázemím a kreativními lidskými zdroji. Navíc ve vyspělých západních destinacích je právní forma společnosti s ručením omezeným pro organizaci zabezpečující destinační management obvyklá. Přesto se nejeví svěření výkonu destinačního managementu společnosti Valašské království s. r. o. jako vhodné. Jednak je jediným vlastníkem a jednatelem fyzická osoba (T. Harabiš) a riziko, že by v důsledku převážily jeho soukromé zájmy nad zájmy veřejnými, je zde příliš velké. Dále není pravděpodobné, že by do vedení své firmy vpustil další zástupce či vůbec souhlasil s její transformací. V neposlední řadě má VK sice značné zkušenosti v místním CR, ale ty jsou spíše v rovině marketingu než v rovině řízení a managementu.

Destinační Management Moravskoslezský o. p. s.

Tato společnost by měla zajistit vazby regionu na ČCCR a tím na celý národní systém organizace CR. To je dáno tím, že její zájmová oblast plně odpovídá jednomu z patnácti marketingových regionů, které vymezila ČCCR. Tyto jsou definovány jako oblasti, pro které je typický určitý druh turistiky. Bohužel nikdo z oslovených pracovníků v CR nevidí prospěšnost takového řešení a s takto vymezeným regionem se příliš neztotožňuje. Společnost navíc komunikuje jen s několika málo vybranými institucemi v regionu. Určitě by měla do budoucí organizační struktury určitým způsobem zasahovat, nicméně ne v ní hrát dominantní roli.

Regionální agentura cestovního ruchu Beskydy – Valašsko

Je významným aktérem v problematice místního CR a tím, že se jedná o sdružení právnických osob, je možné i zapojení soukromého sektoru. Nevýhodou je lokace sídla v Novém Jičíně, který rozhodně není srdcem Valašska ani Beskyd a hlavně nespadá pod Zlínský kraj, přes který přitéká většina prostředků do CR.

Regionální rozvojová agentura Východní Moravy

Regionální rozvojové agentury mají často ambice tuto zastřešující roli vykonávat. Ne tak ovšem RRA VM, která se zabývá výlučně přípravou a poradenstvím při žádostech o dotační tituly.

5.2.1 Nositel - Destinační management Valašsko o. p. s.

Při ustanovování organizace destinačního managementu je asi nejobtížnější vymezit její zájmové území. Vymezování regionů pro potřeby CR provádí řada institucí, takto vymezená území se často překrývají a nekorespondují s administrativními a často ani fyzicko – geografickými hranicemi. Nejinak tomu je i v případě Vsetínska. Při volbě území, které by měla nově zřízená organizace destinačního managementu spravovat, byly zvažovány nejrůznější alternativy, nakonec padla volba na území, které víceméně odpovídá okresu Vsetín.

Zkušenosti ze zahraničí poukazují na to, že úspěšné řízení destinace je podmíněno vzájemnou důvěrou a vlastní iniciativou zapojených subjektů. V úvodní kapitole práce bylo poukázáno rovněž na to, že v současné době se jeví jako vhodnější nevymezovat destinaci podle fyzicko–geografických hledisek, ale spíše podle existence společných postupů při využívání potenciálu a společných procesů CR. A právě tyto důvody (důvěra, iniciativa a společné postupy) hovoří pro zřízení organizace CR pro poměrně malé zájmové území (okres Vsetín má 59 obcí, z toho 6 měst).

Na první pohled se může jevit logičtější varianta zřídit společnou organizaci destinačního managementu pro území Valašska a Beskyd. Beskydy hraničí s Valašskem na severu, dá se říct, že se částečně dokonce překrývají. Výhodou by byly úspory z rozsahu, silnější marketingová značka, na financování by se podílelo více obcí a také dva kraje – Zlínský a Moravskoslezský.

Po rozhovorech s pracovníky v CR na Vsetínsku bylo však od tohoto modelu upuštěno. Důvodem byla zjevná neochota spolupracovat s obcemi, které náleží okresům Nový Jičín a Frýdek – Místek, spadajícími pod Moravskoslezský kraj. Vazby s těmito obcemi nebyly doposud vůbec navázány, a to ani v rámci jednorázových projektů. Administrativní členění na okresy fungovalo tak dlouho, že v případě okresu Vsetín je již možno mluvit o komplexním regionu. Je tam zřejmá spádovost, dojíždka (centry jsou Vsetín, Valašské Meziříčí a Rožnov pod Radhoštěm), společné problémy a zájmy a konečně i stejné formy cestovního ruchu. Důkazem je existence čtyř mikroregionů, které prostorově zastřešuje „velký“ mikroregion Vsetínsko.

Organizace destinačního managementu pro Valašsko i Beskydy by byla možná pouze v případě, že by byla ochota spolupracovat jak na straně obcí, tak i Zlínského a Moravskoslezského kraje. To se nejeví jako příliš reálné ani v případě obcí (chybí tradice a ochota), ani v případě krajů. Kraje fungují již od roku 2001 a jejich spolupráce v CR je stále pouze okrajová (např. společné vydávání map).

Pojem Valašsko je poměrně známý (zásluhu na tom jistě nese i Valašské království), proto se jeví jako výhodné jej použít do názvu organizace destinačního managementu. Okres Vsetín samozřejmě nemá výlučná práva na tuto značku, proto není vyloučená ani participace okolních obcí, které cítí sounáležitost k Valašsku a byly by ochotny spolupracovat. Cílem není bezvýhradné dodržování administrativních či jiných hranic, na druhou stranu je pořád silně vnímána příslušnost k okresu Vsetín a mezi jeho obcemi fungují silné vazby. To dokládá například dohoda všech zdejších mikroregionů o spolupráci nebo fakt, že některé aktivity uskutečňuje „velký“ mikroregion Vsetínsko.

Takto navržené zájmové území pro nově zřízenou organizaci destinačního managementu není jistě v mnoha ohledech ideální, ale vzhledem k velmi silnému lokálnímu patriotismu se jeví jako nejsnáze realizovatelné.

Při návrhu konkrétního modelu je nutné respektovat zákonné limity volby právní formy a aktivity, které by měla instituce vykonávat. Teoretická východiska této problematiky byla již zpracována v úvodní kapitole práce, na tomto místě budou jen krátce připomenuta s akcentem na specifika Vsetínska.

5.2.2 Aktivita

Úlohou Destinačního Managementu Valašska by mělo být zajištění především řídicích a koncepčních činností. U těchto aktivit by se měly nejvíce projevit synergické efekty (např. efektivnější využívání prostředků, implementace inovací atp.). Tyto činnosti je možno shrnout následovně:

- definování vize, zpracování a naplňování strategie rozvoje CR,
- zpracovávání koncepčních materiálů a projektů,
- spolupráci se strategickými partnery (cestovní kanceláře, poradenské firmy, budoucí Výbor pro rozvoj cestovního ruchu Zlínského kraje, ČCCR, Euroregion Bílé – Biele Karpaty, Valašské království, RA CR Beskydy – Valašsko, apod.),
- koordinaci přípravy a tvorby programů a projektů,
- komunikaci a public relations,
- zajištění odbytu (reklama, podpora prodeje, prodej),
- zajištění standardizace a certifikace kvality služeb,
- doplňkové činnosti (např. obchodní činnost),
- vytváření nových produktů CR,
- sestavování kalendáře kulturních, sportovních a společenských akcí,
- fundraisingu rozvojových projektů,
- rozvoji lidských zdrojů,
- koordinaci činnosti a úkolování turistických informačních center.

Volbou optimální právní formy pro instituci s podobně vymezenými aktivitami se zabýval RNDr. Jan Srb ve studii Řízení turistické destinace a trvale udržitelný rozvoj cestovního ruchu, která řeší tuto problematiku v regionu Český ráj. Vzal v úvahu sedm kritérií⁹⁸ (možnost financování ze strany obcí, financování z veřejných zdrojů ČR a EU, autonomie řízení, zapojení podnikatelského sektoru, realizace neziskových aktivit, realizace komerčních aktivit a způsob založení), ke kterým přiřadil váhy od hodnoty 5 po hodnotu 25. V tomto hodnocení byly dle mého názoru postiženy všechny hlavní faktory, které mohou ovlivňovat efektivitu fungování řídicí instituce CR, avšak je nutno mít na paměti, že takovéto bodové hodnocení je vždy v určité míře zatíženo subjektivním pohledem. Přesto jej považuji za natolik expertní, že si jej dovoluji do své práce převzít. Z celkového hodnocení vyplývá, že jako nejvhodnější se jeví právní forma obecně prospěšné společnosti.

⁹⁸ Tabulka s hodnocením jednotlivých variant je k dispozici v příloze.

Co se týká členství, za orgány veřejné správy by byli členy zástupce kraje, obcí s rozšířenou působností (Vsetín, Valašské Meziříčí, Rožnov p. R.), obcí s významnou rolí v CR a mikroregionů.

Ideálními členy za privátní sféru by byli zástupci profesních sdružení, ty však v současné době nejsou zřízeny. Než se tomu tak stane, budou to muset být zástupci z významných podniků v CR (hotelů, cestovních kanceláří, lyžařských vleků, sportovních center atp.) a také Okresní hospodářské komory Vsetín.

Konkrétní organizační struktura by závisela na velikosti organizace a dohodě jejich členů. Obvykle se doporučuje zřídit funkci předsedy či představenstva, výkonného manažera, koordinátora. Vhodná je existence odborných komisí (např. pro infrastrukturu CR, produktovou nabídku, kvalitu služeb, rozvoj lidských zdrojů a marketing a komunikaci).

5.2.3 Financování

Financování Destinačního managementu Valašska se musí skládat ze dvou částí. Zásadní je stabilizující složka a startovací kapitál. Tu by měl zajistit jednak Zlínský kraj (prostřednictvím Výboru pro rozvoj CR), jednak členské příspěvky. Do této skupiny patří i příjmy z doplňkové a komerční činnosti. Materiální zajištění (kancelář + základní vybavení) by mohlo poskytnout město Vsetín, za což by mu byly sníženy ročně odváděné příspěvky. Předpokládá se, že by organizace předkládala rozpočet Výboru pro rozvoj CR.

Druhou složku financování by tvořily příležitostné zdroje, to znamená různé granty, dotace, sponzorské a jiné příspěvky. Postupem času by mělo docházet ke zvyšování příjmů ze strany členů sdružení a z doplňkové činnosti, popřípadě i z grantů a dotací. To by mělo vést ke snížení finanční závislosti na Zlínském kraji.

5.3 Regionální úroveň

Zlínský kraj by měl hrát v zavádění destinačního managementu v regionu bezpochyby důležitou roli.

5.3.1 Nositel - Výbor pro rozvoj cestovního ruchu Zlínského kraje

Už v roce 2003 byl totiž vytyčen v Akčním plánu Programu rozvoje CR ve Zlínském kraji cíl iniciovat vytvoření destinačního managementu.

Již bylo uvedeno, že činnosti spojené s řízením CR nemohou vykonávat pracovníci oddělení CR Krajského úřadu ZK (kvůli jejich slabé rozhodovací pravomoci) ani jiné dosavadní orgány kraje (kvůli zdoluhavým a složitým rozhodovacím procesům). Řešením by bylo konstituovat tzv. Výbor pro rozvoj cestovního ruchu Zlínského kraje (jde o pracovní název, může být ještě upřesněn), kde by byli zastoupeni jak pracovníci oddělení CR KÚ Zlínského kraje, tak i člen rady Zlínského kraje odpovědný za CR a především zástupci regionů a společnosti pověřené marketingem CR.

Různé pracovní komise, jejímiž členy byli jak krajští představitelé (ale pouze z oddělení CR, ne političtí zástupci), tak zástupci regionů, již byly zřizovány, avšak pouze účelově kvůli významným společným projektům (např. projekt Společná propagace turistických oblastí Zlínského kraje). To však bylo řešení nesystémové, které nezajišťovalo žádnou kontinuitu aktivit.

5.3.2 Aktivita

Úloha kraje by měla spočívat v definování vizí a strategií rozvoje CR, zprostředkování spolupráce především sousedních krajů a monitoringu a kontrole destinačního řízení. Jeho nejdůležitější funkce by však měla spočívat ve financování a kofinancování destinačního řízení.

Výbor pro rozvoj cestovního ruchu by měl být poradním orgánem kraje a do budoucna by měl nahradit Komisi pro cestovní ruch Zlínského kraje. Kromě výše uvedených úkolů by měl zabezpečit provázanost aktivit kraje s celostátními koncepcemi, administrovat projekty a agendu CR a koordinovat řídicí struktury destinačního řízení Zlínského kraje.

5.3.3 Financování

Vzhledem k faktu, že se jedná o krajskou organizaci, měla by být financována Zlínským krajem. Vyloučeny nejsou přirozeně ani zdroje z fondů EU, státních fondů a programů, sponzoringu a individuálního dárcovství a grantů.

5.4 Shrnutí

Podpora rozvoje cestovního ruchu na území Vsetínska by měla být zajištěna na třech úrovních. Úlohou lokální úrovně by měly být především činnosti realizačního a kontrolního

charakteru. Zabezpečení těchto aktivit je svěřeno dobrovolným sdružením obcí (mikroregionům), případně jimi zřízeným organizacím. Na subregionální úrovni by měly být prováděny činnosti koncepčního, strategického a řídicího rázu. Žádná z dosavadních institucí se nejeví jako dostatečně vhodná, proto je navrženo založení nové společnosti s pracovním názvem Destinační management Valašska. Jedním z předpokladů úspěšného fungování navrženého modelu je kvalitní vazba na krajskou úroveň. K tomu by mělo dopomoci zřízení tzv. Výboru pro rozvoj cestovního ruchu Zlínského kraje, ve kterém budou jak zástupci kraje, tak i regionů. Měl by být poradním orgánem kraje a mimo jiné zajišťovat financování podpory CR.

ZÁVĚR

Cestovní ruch může bezesporu napomoci vyváženému rozvoji regionů a zlepšování hospodářské struktury. Vzhledem k dynamickému vývoji trhu cestovního ruchu je často poukazováno na nevyhovující úroveň dosavadní organizace cestovního ruchu. Cílem této diplomové práce proto bylo analyzovat institucionální zabezpečení cestovního ruchu na území okresu Vsetín, zhodnotit jeho úroveň a případně navrhnout vhodná opatření, která by přinesla větší efektivitu jeho podpory.

K vytvoření teoretického základu pro hlubší zformování problematiky řízení cestovního ruchu bylo nutno v první části práce přiblížit politiku cestovního ruchu. Ovlivňování politiky cestovního ruchu by mělo být prováděno koordinovaně, důvodem pro to je jednak komplementární charakter služeb v cestovním ruchu, jednak fakt, že na cestovní ruch působí více veřejných politik (např. zahraniční, politika životního prostředí, prostorové plánování).

Zkušenosti ze zahraničí potvrzují, že klíčovým principem úspěchu řízení cestovního ruchu je spolupráce poskytovatelů služeb. Tato forma řízení typická silnými a dlouhodobými vazbami mezi spolupracujícími subjekty je označována pojmem destinační management. Pro destinační management je doporučováno strategické řízení a fungování na podobných manažerských principech jako mají podnikatelské subjekty. V zájmu úspěšné koordinace aktivit cestovního ruchu je často iniciován vznik společnosti – organizace cestovního ruchu. V první kapitole jsou obecně nastíněny funkce této společnosti, dále možnosti její právní formy a financování.

V práci je často zdůrazňován důležitý požadavek oprávněnosti zavádění principu destinačního řízení do praxe. Tímto požadavkem je dostatečný potenciál cestovního ruchu v daném území. Kapitola druhá věnující se analýze předpokladů pro rozvoj cestovního ruchu na Vsetínsku potvrdila, že území disponuje vhodnými podmínkami, avšak tyto nejsou rozmístěny rovnoměrně. Největší význam má přírodní potenciál sledované destinace, a to zejména v oblasti Vsetínských vrchů, Beskyd a Javorníků. Z toho vyplývají hlavní funkce sledované destinace, kterými jsou pěší turistika, cykloturistika a zimní sporty. Nejvýhodnější podmínky pro tento typ turistiky se nachází v severní a severovýchodní části okresu. Analýza ukázala, že v těchto místech je současně nejvyšší koncentrace ubytovacích kapacit.

Vytvoření kvalitního destinačního managementu je během na dlouhou trať, navíc pro něj neexistuje jediný univerzální návod. Efektivní organizační struktury jsou budovány na různých úrovních, rozdílné může být složení účastníků, kteří na řízení participují a v neposlední řadě mohou být rozdílné také výsledné aktivity. V zemích, které jsou obecně považovány za vyspělé turistické destinace, probíhalo budování destinačního managementu v několika fázích zhruba od 50. let 20. století. Z tohoto důvodu byla do práce zařazena kapitola věnující se politice cestovního ruchu v Rakousku.

Na celostátní úrovni nemá Rakousko v oblasti cestovního ruchu vyhrazeny téměř žádné pravomoci, vystupuje pouze v roli koordinátora a podporovatele příjezdového cestovního ruchu. Výhradní pravomoci jsou svěřeny devíti spolkovým zemím. Administrativní struktura cestovního ruchu v jednotlivých spolkových zemích vychází ze speciálních zákonů upravujících podmínky činnosti a rozvoje cestovního ruchu, z čehož plyne, že je v různých zemích odlišná.

Gros diplomové práce však představuje analýza konkrétních poměrů v cestovním ruchu na Vsetínsku. Byli identifikováni klíčoví aktéři politiky cestovního ruchu a definovány jejich vzájemné vazby. Poněkud stranou zájmu zůstala centrální úroveň politiky cestovního ruchu, zkoumány byly pouze její zásahy do činností v regionech. Jedním z významných zásahů bylo rozdělení České republiky do 15 turistických regionů.⁹⁹ Tyto regiony byly definovány jako oblasti, pro které je typický určitý druh turistiky, proto většinou nekorespondují s územně – správním členěním. Od počátku bylo toto vymezení kritizováno, kategorické požadavky na zrušení těchto regionů především ze strany zástupců obcí a měst se objevují dodnes.

Mezi nejvýznamnější nositele politiky cestovního ruchu patří kraje a obce. Přestože bylo možné vysledovat v jejich činnosti úspěchy a pozitivní trendy, neodpovídá jejich podpora cestovního ruchu požadavkům moderního řízení destinace.

Cestovní ruch na Vsetínsku má také jiné aktéry, mezi které se řadí především Valašské království, Regionální agentura cestovního ruchu Beskydy – Valašsko, Destinační Management Moravskoslezský, KČT a CHKO Beskydy.

⁹⁹ Rozdělení prosadila Česká centrála cestovního ruchu v letech 1998-99.

Z poznatků získaných při zpracování této nejobsáhlejší části vyplynulo, že dosavadní organizační zajištění cestovního ruchu na Vsetínsku není rozhodně vyhovující. Sice se cestovní ruch snaží ovlivňovat poměrně velký počet institucí, které spolu i mnohdy spolupracují, avšak jejich fungování se nejeví jako příliš efektivní. Jejich přístup je často konkurenční a tím zákonitě vede k duplicitním činnostem a plýtvání prostředků.

Proto byl navržen nový model organizačního zajištění, který se snaží v co nejvyšší možné míře využít dosavadních vazeb a prokázané iniciativy místních aktérů. Tento model doporučuje podporu cestovního ruchu na třech úrovních (lokální, subregionální a regionální). U každé z nich definuje jeho nositele, vytyčuje rozsah doporučovaných aktivit a uvádí možnosti financování.

Při formování konečné podoby modelu muselo být přistoupeno často na kompromisní řešení, především při volbě zájmového území nově navržené organizace Destinační management Valašska.

Navržený model není jistě v mnoha ohledech ideální, ale byla bych ráda, kdyby poznatky shromážděné v této práci mohly přispět do současné intenzivní diskuze o institucionálním zajištění cestovního ruchu v regionech.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A DALŠÍCH PRAMENŮ

Literatura

1. BIEGER, T., LAESSER, CH.: *Neue Strukturen im Tourismus – Der Weg der Schweiz*. Bern/Stuttgart/Wien: Paul Haupt Verlag. 1998.
2. BÍNA, J.: *Hodnocení potenciálu cestovního ruchu v obcích České republiky*. Urbanismus a územní rozvoj, 2002, č. 1. s 2 – 11.
3. BÍNA, J. A KOL.: *Hodnocení potenciálu cestovního ruchu na území ČR*. 1. vyd. Brno: Ústav územního rozvoje. 22s.
4. DOHNAL, V.: *Rajonizace cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Merkur, 1985. 167 s.
5. HARABIŠ, T.: *Projekt Valašské království – expanze Valašského království*. 1. vyd. Frenštát pod Radhoštěm: Valašské království s. r. o., 2001, 20 s.
6. HAVRLANT, J.: *Slabé stránky a problémy rozvoje cestovního ruchu v regionu Beskyd*. In Sborník Aktivní cestovní ruch – strategický faktor rozvoje regionů. 1. vyd. Ostrava: Repronis Ostrava, 1999. s. 51-63. ISBN 80-86122-39-5.
7. HOLEŠINSKÁ, A.: *Kvalita poskytovaných služeb turistickými informačními centry*. In Sborník VII. Mezinárodní kolokvium o regionálních vědách. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004. s. 27-33. ISBN 80-210-3549-8.
8. HRALA, V.: *Geografie cestovního ruchu*. 3. upravené vyd. Praha: Idea Servis, 1997. 109 s. ISBN 1866-026-97.
9. HRALA, V.: *Geografie cestovního ruchu*. 2. vyd. Praha: VŠE v Praze, 2000. 110 s. ISBN 80-245-0099-X.
10. KIRÁLOVÁ, A.: *Marketing destinace cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: EKOPRESS, s. r. o., 2003. 173 s. ISBN 80-86119-56-4.
11. KIRÁLOVÁ, A.: *Vytváření organizací cestovního ruchu (OCR) v turistických regionech*. Pracovní text. 20005.
12. KOLEKTIV AUTORŮ: *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 4. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2004. 447 s. ISBN 80-86473-80-5.
13. MALÁ, V.: *Základy cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: VŠE, 2002. 97 s. ISBN 80-2450-439-1.
14. MALÁ, V.: *Cestovní ruch (vybrané kapitoly)*. 1. vyd. Praha: VŠE, 1999. 83 s. ISBN 80-7079-44-37.

15. MARYÁŠ, J.: *Regionální difference podnikatelské aktivity fyzických osob v pohostinství a ubytování*. In Sborník V. Mezinárodní kolokvium o regionálních vědách. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2002. s. 317 – 319. ISBN 80-210-3008-9.
16. NĚMČANSKÝ, M.: *Odvětví cestovního ruchu – vybrané kapitoly 1. díl*. 1. vyd. Karviná: Slezská univerzita v Opavě, 1999. 278 s. ISBN 80-7248-034-0.
17. NĚMČANSKÝ, M.: *Odvětví cestovního ruchu – vybrané kapitoly 2. díl*. 1. vyd. Karviná: Slezská univerzita v Opavě, 1999. 535 s. ISBN 80-7248-034-0.
18. *Okres Vsetín – Rožnovsko – Valašskomeziříčsko – Vsetínsko*. 1. vyd. Hvězdárna Valašské Meziříčí, Muzejní a vlastivědná společnost v Brně a OkÚ Vsetín. ISBN 80-86298-09-4.
19. PÁSKOVÁ, M., ZELENKA, J.: *Cestovní ruch – výkladový slovník*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002. 448 s.
20. SRB, J., ZELENKA, J., PÁSKOVÁ, M.: *Řízení turistické destinace a trvale udržitelný rozvoj cestovního ruchu – modelová studie*.
21. ŠAUER, M.: *Institucionální podpora cestovního ruchu z hlediska kraje*. In. Sborník VI. Mezinárodní kolokvium o regionálních vědách. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2003. 179-193. ISBN 80-2103-28-96.
22. ŠUMPÍKOVÁ, M., KRBOVÁ, J., PŘIBYL, J.: *Podpora regionálního rozvoje na úrovni krajů*. In. Sborník VI. Mezinárodní kolovium o regionálních vědách. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2003. 179-193. ISBN 80-2103-28-96.
23. *Turistický průvodce – Valašsko*. 1. vyd. Vsetín: Okresní úřad Vsetín, 2000. 192 s. (bez ISBN).
24. VAŠKŮ, P.: *Řízení regionálního cestovního ruchu*. In Sborník Aktivní cestovní ruch – strategický faktor rozvoje regionů. 1. vyd. Ostrava: Repronis Ostrava, 1999. s. 161 – 167. ISBN 80-86122-39-5.
25. VYSTOUPIL, J.: *Možnosti veřejné podpory malého a středního podnikání v cestovním ruchu (Pilotní příklad Jihomoravský kraj)*. In: Vybrané aspekty kvality podnikatelského prostředí jako výchozího faktoru efektivnosti regionálních rozvojových projektů. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2002, s. 121-151.
26. VYSTOUPIL, J.: *Státní a regionální politika cestovního ruchu – možnosti efektivnosti jeho veřejné podpory*. In: Případová studie k problémům

regionálního rozvoje cestovního ruchu. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2001, s. 93-123. ISBN 80-210-2572-7.

27. VYSTOUPIL, J.: *Problematika cestovního ruchu v současných programových dokumentech regionálního rozvoje v ČR*. In Sborník II. Mezinárodní kolokvium o regionálních vědách. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2000. s. 131-143. ISBN 80-210-2317-1.
28. VYSTOUPIL, J., ŠAUER, M.: *Základy cestovního ruchu*. Distanční studijní opora. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2005.
29. ŽÍTEK, V.: *Regionální ekonomie a politika*. Distanční studijní opora. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 156 s. ISBN 80-210-3478-5.

Články v časopisech

30. SRB, J.: *Řízení turistické destinace a trvale udržitelný rozvoj cestovního ruchu*. COT Business, 2003, č. 1. s. 1 – 8.
31. JAHODOVÁ, N.: *Infocentra vytvářejí image obcí*. COT Business, 2003, č. 3. s. 19.

Internetové články

32. DANĚK, J.: *Mikroregion Hornolidečsko*. In Sborník Konference Rozvoj venkova a management mikroregionů. Dostupné z: http://www.cpkp.cz/data/stm/s106/sbornik_240505.pdf
33. HARABIŠ, T.: *Projekt Valašské království – Propagace cestovního ruchu regionu Beskydy a Valašsko*. Veřejná správa, 1999, č. 5. Dostupné z: http://www.mvcr.cz/casopisy/s/1999/99_05/harabis.htm
34. HAVRLANT, J.: *Potenciál, projekty a možnosti rozvoje cestovního ruchu v pohraničním regionu Beskyd*. In. Sborník Konference Cestovní ruch, regionální rozvoj a školství. Tábor: JČU, 2003. Dostupné z: http://www.ta.jcu.cz/katedra/konference/cdrom03/sekce2/01_havrlant.doc
35. HESKOVÁ, M., TICHÁ, L.: *Destinační management na příkladu vybraných mikroregionů ČR*. Dostupný na: www.horac.kcr.zf.jcu.cz/katedra/konference/cdrom04/prispevky/heskova_ticha_cz.doc

36. CHARBUSKÝ, M.: *Kam směřovaly obce?* Veřejná správa, 2003, č. 35.
Dostupné z: http://www.mvcr.cz/casopisy/s/2003/0035/pri_1.html
37. CHARBUSKÝ, M., STEJSKAL, J., VLASÁK, T.: *Cestovní ruch jako směr strategického rozvoje obcí.* Veřejná správa, 2004, č. 40. Dostupné na:
http://www.mvcr.cz/2003/casopisy/vs/0440/pril_info.html
38. KŘÍŽOVÁ, L.: *Vznik krajů postavil náš systém do trochu jiného světla. Rozhovor s Petrem Kratochvílem, vedoucím odboru regionalistiky ČCCR.* Veřejná správa, 2002, č. 1-2. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/casopisy/s/2002/0102/rozh.2.html>
39. KRATOCHVÍL, P.: *Turistické regiony pro zahraničí, turistické oblasti pro Česko.* Veřejná správa, 2004, č. 44. s. 8 -12.
Dostupné z: http://www.mvcr.cz/2003/casopisy/vs/0444/pril2_info.html
40. KŘÍŽOVÁ, L.: *Efekt nemůžeme očekávat hned – Co se v uplynulých letech udělalo pro rozvoj cestovního ruchu? Rozhovor se Zdeňkem Zerzánem, předsedou Komise cestovního ruchu při SMO ČR.* Veřejná správa, 2001, č. 36.
Dostupné z: http://www.mvcr.cz/casopisy/s/2001/0036/36rozh_smo.html
41. PÁSKOVÁ, M., MATOUŠKOVÁ, A., HÁJEK, T.: *Analýza a zhodnocení úrovně řízení cestovního ruchu.* Příloha časopisu Obec a finance, 2001, č. 4.
Dostupné na: <http://www.cestovni-ruch.cz/zakony/analyzamzp.doc>
42. PÁSKOVÁ, M., SRB, J. : *Strategické plánování rozvoje cestovního ruchu – jen divadlo pro Brusel?* COT Business (on-line). 2002, č. 4.
43. PÁSKOVÁ, M.: *Regulace cestovního ruchu jakožto výzva pro strategické plánování komunit.* COT Business, 2002, č. 1.
44. RUMPEL, P. *Projekt Valašské království.* Veřejná správa, 2001, č. 15. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/casopisy/s/2001/0015/15pril2.html>
45. ŠÍP, J., VYSTOUPIL, J.: *Metodika analýzy hodnoty území venkovského prostoru v intencích trvale udržitelného rozvoje cestovního ruchu jako základní nástroj nové rajonizace ČR.* In Sborník Konference Cestovní ruch, regionální rozvoj a školství. Tábor: JČU, 2005. Dostupné z:
http://www.ta.jcu.cz/katedra/konference/cdrom05/prispevky/sip_vystoupil_cz.doc
c
46. VAJČNEROVÁ, I., KYSILKOVÁ, B., RYGLOVÁ, K.: *Úloha image v destinačním managementu – konkrétní aplikace v Olomouckém kraji.* In Sborník Konference Cestovní ruch, regionální rozvoj a školství. Tábor: JČU, 2005.
Dostupné z:

- http://www.ta.jcu.cz/katedra/konference/cdrom05/prispevky/vajcnerova_kysilkova_ryglova_cz.doc
47. VAŠKŮ, P.: *Beskydy a Valašsko společně – posun v propagaci*. Veřejná správa, 1999. č. 28. Dostupné z: http://www.mvcr.cz/casopisy/s/1999/99_28/vasku.html
48. VITÁKOVÁ, M.: *Týmová práce i podpora – stát pouze koordinátorem*. Veřejná správa, 2002, č. 11. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/casopisy/s/200/0011/11zahr.html>
49. VYSTOUPIL, J., ŠAUER, M., METELKOVÁ, P., HOLEŠINSKÁ, A.: *Management a marketing v destinaci Jižní Morava*. In Sborník Konference Cestovní ruch, regionální rozvoj a školství. Tábor: JČU, 2004. Dostupné z: http://www.ta.jcu.cz/katedra/konference/cdrom04/prispevky/vystoupil_kol_cz.doc
50. VYSTOUPIL, J., ŠAUER, M., METELKOVÁ, P., HOLEŠINSKÁ, A.: *Management a marketing v destinaci Jižní Morava*. In Sborník referátů z 9. mezinárodní vědecké konference. Dostupné na : <http://www.kcr.zf.jcu.cz/katedra/konference/cdrom04/html/prispevky2.html>

Ostatní tištěné prameny

51. Strategie regionálního rozvoje České republiky. 2000.
52. Stratégia rozvoja cezhraničného cestovného ruchu v Euroregióně Bílé – Biele Karpaty na roky 2002 – 2006.
53. Zákon č. 248/200 Sb., o podpoře regionálního rozvoje.
54. Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích.
55. Zákon č. 128/2000 SB., o obcích.
56. Marketingová komunikace turistického potenciálu Olomouckého kraje pro rok 2005.
57. Monitoring mikroregionů a rozvojových dokumentů mikroregionů. Ústav územního rozvoje Brno.
58. Projekt organizace cestovního ruchu (destinačního managementu) Olomouckého kraje. Reklamní a marketingová agentura m-ARK. Olomouc.
59. Program rozvoje cestovního ruchu Zlínského kraje. 2003.
60. Akční plán rozvoje cestovního ruchu Zlínského kraje. Leden – červen 2003. Institut rozvoje podnikání, s. r. o. a Enterprise plc, s. r. o. 43 s.

61. Standardy propagace cestovního ruchu Valašska. Destinační Management Moravsko - Slezský , o. p. s. Ostrava. 125 s.
62. Koncepce rozvoje cestovního ruchu ve Zlínském kraji. 2004.
63. Prezenční listina ze setkání subjektů působících v cestovním ruchu ve Zlínském kraji dne 24. 3. 2004.
64. Strategický plán mikroregionu Rožnovsko. RRA VM. 2006
65. Plán činnosti Sdružení Mikroregionu Rožnovsko na rok 2006.
66. Důvodová zpráva – Založení Agentury pro rozvoj Mikroregionu Valašskomeziříčsko – kelečsko o. p. s. Městský úřad Valašské Meziříčí. 2006.
67. Územní plánu velkého územního celku Beskydy (schválen Usnesením vlády č. 298 dne 25. 3. 2002).
68. Marketingová strategie rozvoje cestovního ruchu v turistickém regionu Severní Moravy a Slezska.
69. Informace o okrese Vsetín za rok 2000. Okresní úřad Vsetín. 2001.
70. Aktualizace strategického plánu rozvoje města Valašské Meziříčí. Pracovní verze. Centrum pro komunitní práci Východní Morava. 2005.
71. Výroční zpráva o činnosti odboru kanceláře starosty za rok 2005. Městský úřad Rožnov pod Radhoštěm. 2006.
72. Výroční zpráva Krajského úřadu Zlínského kraje 2003.
73. Výroční zpráva Krajského úřadu Zlínského kraje 2004.

Ostatní internetové články

74. Termíny, definice v CR. Ministerstvo životního prostředí. Dostupný na: WWW: [http://www.env.cz/AIS/web-pub.nsf/\\$pid/MZPKBFB10090](http://www.env.cz/AIS/web-pub.nsf/$pid/MZPKBFB10090)
75. Počet obyvatel podle oblastí, krajů a okresů v 1. pololetí 2005. Dostupné na: [http://www.czso.cz/eng/edicniplan.nsf/t/82004E24DD/\\$File/4001q214.pdf](http://www.czso.cz/eng/edicniplan.nsf/t/82004E24DD/$File/4001q214.pdf)
76. Obyvatelé vyjíždějící do zaměstnání a škol, Sčítání lidu, domů a bytů 2001 <http://www.czso.cz/sldb/sldb2001.nsf/tabx/CZ0723>
77. Aktivita horské služby. Dostupný z: <http://www.horskasluzba.cz/go.php?p=5&clanek=468>
78. Marketing destinace cestovního ruchu, Doc. Ing. Alžběta Kiralova, CSc., Český Krumlov 28. 11. 2003, dostupný z: <http://www.ckrumlov.cz/data/aktual/mesto/53>

79. Seznam památek UNESCO. Dostupný z: <http://www.unesco-czech.cz/odkazy.htm>
80. Beskydy v zimě. Dostupný z:
<http://www.cot.cz/index.php?page=200&jazyk=1&id=5315>
81. Seznam národních parků. Dostupný z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam_n%C3%A1rodn%C3%ADch_park%C5%A1F#.C4.8Cesko
82. Statistická ročenka Zlínského kraje. Dostupný z:
<http://www.czso.cz/kraje/zl/publ/2003/rocenka/data/html/tabulky.htm#02>
83. Hraniční přechody. Dostupný z:
<http://www.czso.cz/kraje/zl/publ/2003/rocenka/data/tabulky/72010811.xls>
84. Ubytování podle okresů. Dostupné z:
<http://www.czso.cz/kraje/zl/publ/2003/rocenka/data/tabulky/72010801.xls>
85. Program rozvoje územního obvodu Zlínského kraje.
86. Program rozvoje cestovního ruchu Libereckého kraje.
87. Program rozvoje cestovního ruchu Zlínského kraje. Dostupné z:
<http://www.kr-zlinsky.cz/vismo/dokumenty2.php?ID=210216>

Ostatní použité webové stránky

88. www.atur.cz
89. www.mdcr.cz
90. www.rra-vychodnimorava.cz
91. www.cara.cz
92. www.beskydy.cz
93. www.kr-zlinsky.cz
94. www.mdcr.cz
95. www.cot.cz
96. www.atic.cz
97. www.horskasluzba.cz
98. www.unesco-czech.cz
99. www.ckrumlov.cz
100. www.cestovni-ruch.cz

101. www.czechtourism.cz
102. www.valasske-kralovstvi.cz
103. www.magconsulting.cz
104. www.env.cz
105. www.uur.cz
106. www.mesta-obce.cz
107. www.vsetin.cz
108. www.roznov.cz
109. www.valasskemezirici.cz
110. www.velkekarlovice.cz
111. www.karolinka.cz
112. www.hornilidec.cz
113. www.hornolidecko.cz
114. www.valasskabystrice.cz
115. www.hornovsacka.cz
116. www.meziricko.cz
117. www.kr-zlinsky.cz
118. www.kr-moravskoslezsky.cz
119. www.e-slovensko.cz
120. www.businessinfo.cz

SEZNAM TABULEK

- Tabulka č. 1: Ubytovací kapacity ve Zlínském kraji v roce 2003
- Tabulka č. 2: Ubytovací kapacity ve Zlínském kraji vzhledem k počtu obyvatel v roce 2003
- Tabulka č. 3: Ubytovací kapacity ve Zlínském kraji vzhledem k rozloze v roce 2003
- Tabulka č. 4: Obce podle celkové ubytovací kapacity (počet lůžek) v roce 2003
- Tabulka č. 5: Obce podle funkce zatížení v roce 2003
- Tabulka č. 6: Hodnoty turistické funkce v okrese Vsetín
- Tabulka č. 7: Nejvýznamnější lyžařské areály
- Tabulka č. 8: Hraniční přechody se Slovenskou republikou
- Tabulka č. 9: Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v roce 2003 (dle počtu příjezdů)
- Tabulka č. 10: Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v roce 2003 (dle počtu přenocování)

SEZNAM OBRÁZKŮ

- Obrázek č. 1: Zlínský kraj
- Obrázek č. 2: Česká republika dle okresů

SEZNAM GRAFŮ

- Graf č. 1: Hromadná ubytovací zařízení ve Zlínském kraji podle okresů v roce 2003
- Graf č. 2: Rozložení celkového počtu lůžek ve Zlínském kraji podle okresů v roce 2003

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Seznam obcí v jednotlivých mikroregionech okresu Vsetín

Příloha č. 2: Pořadí obcí dle celkové ubytovací kapacity (počet lůžek) v roce 2003

Příloha č. 3: Hodnocení možných právních forem destinační společnosti

Příloha č. 4: Hlavní aktéři cestovního ruchu na Vsetínsku a jejich funkce

Příloha č. 5: Seznam uskutečněných rozhovorů s pracovníky v cestovním ruchu na Vsetínsku (únor – březen 2006)

Příloha č. 6: Vzájemná spolupráce jednotlivých aktérů na Vsetínsku

Příloha č. 7: Modelový návrh organizační struktury

SEZNAM ZKRATEK

ATIC	Asociace turistických informačních center
ATUR	Asociace turistických regionů
CR	cestovní ruch
ČD	České dráhy
ČCCR	Česká centrála cestovního ruchu
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DM	destinační management
EU	Evropská unie
HUZ	hromadná ubytovací zařízení
CHKO	Chráněná krajinná oblast
IC	informační centrum
KČT	Klub českých turistů
KÚ	Krajský úřad
MAS	Místní akční skupina
MěÚ	Městský úřad
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MSP	Malé a střední podniky
OCR	organizace cestovního ruchu
OIR	objekt individuální rekreace
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
RA CR	regionální agentura cestovního ruchu
RRA VM	Regionální rozvojová agentura Východní Moravy
SOH	Sdružení obcí Hornolidečska
TIC	turistické informační centrum
VK	Valašské království
ZK	Zlínský kraj

Příloha č. 1: Seznam obcí v jednotlivých mikroregionech okresu Vsetín

1. Mikroregion Vsetínsko (sídlo Vsetín)

Vsetín, Bystřička, Francova Lhota, Halenkov, Horní Lideč, Hošťálková, Hovězí, Huslenky, Jablůnka, Janová, Karolinka, Kateřince, Lačnov, Leskovec, Lhota u Vsetína, Lidečko, Liptál, Lužná, Malá Bystřice, Nový Hrozenkov, Pozděchov, Prlov, Pržno, Ratiboř, Růžka, Seninka, Střelná, Ústí u Vsetína, Valašská Polanka, Valašská Senice, Velké Karlovice, Zděchov, Študlov, Valašské Příkazy.

2. Mikroregion Hornovsacká dráha (sídlo Karolinka)

Halenkov, Hovězí, Huslenky, Janová, Karolinka, Nový Hrozenkov, Ústí, Velké Karlovice, Vsetín, Zděchov.

3. Mikroregion Valašskomeziříčsko – kelečsko (sídlo Valašské Meziříčí)

Branky, Choryně, Jarcová, Kelč, Kladruby, Kunovice, Lešná, Loučka, Mikulůvka, Oznice, Podolí, Police, Střítež nad Bečvou, Valašské Meziříčí, Velká Lhota, Zašová.

4. Mikroregion Rožnovsko (sídlo Rožnov pod Radhoštěm)

Dolní Bečva, Horní Bečva, Hutisko – Solanec, Prostřední Bečva, Rožnov pod Radhoštěm, Valašská Bystřice, Vidče, Vigantice, Zubří.

**Příloha č. 2: Pořadí obcí podle celkové ubytovací kapacity (počet lůžek)
v roce 2003**

Pořadí	Obec	Ubytovací kapacita
1.	Horní Bečva	3557
2.	Rožnov pod Radhoštěm	3071
3.	Velké Karlovice	2853
4.	Prostřední Bečva	1873
5.	Vsetín	1652
6.	Hutisko-Solanec	1536
7.	Dolní Bečva	1507
8.	Valašské Meziříčí	1357
9.	Bystřička	1240
10.	Valašská Bystřice	1024
11.	Nový Hrozenkov	901
12.	Karolinka	748
13.	Velká Lhota	720
14.	Huslenky	457
15.	Růžďka	438
16.	Jarcová	432
17.	Malá Bystřice	396
18.	Francova Lhota	386
19.	Janová	330
20.	Hovězí	324
21.	Zděchov	310
22.	Oznice	300
23.	Pozděchov	281
24.	Halenkov	279
25.	Kelč	276
26.	Lužná	265
27.	Pržno	252
28.	Hošťálková	239
29.	Kateřinice	236
30.	Valašská Senice	228
31.	Liptál	216
32.	Mikulůvka	204
33.	Zašová	200
34.	Ratiboř	186
35.	Zubří	178
36.	Vidče	176
37.	Prlov	172
38.	Lešná	155
39.	Střítež nad Bečvou	128
40.	Lidečko	106
41.	Valašská Polanka	100
42.	Jablůnka	88
43.	Lačnov	88
44.	Študlov	88
45.	Horní Lideč	80
46.	Lhota u Vsetína	80
47.	Střelná	80
48.	Loučka	72
49.	Podolí	64
50.	Police	60
51.	Vigantice	55
52.	Choryně	52
53.	Seninka	48
54.	Branky	40

55.	Ústí	40
56.	Kunovice	28
57.	Leskovec	20
58.	Kladeruby	4
59.	Valašské Příkazy	4

Příloha č. 3: Hodnocení možných právních forem destinační společnosti

Kritéria/právní formy	Váhy	SPO	PO	DSO	o. p. s.	s. r. o.
Financování ze strany obcí	25	3	1	3	4	5
Financování z veřej. zdrojů	20	4	3	1	2	5
Autonomie řízení	15	3	5	4	2	3
Zapojení privátního sektoru	15	1	5	5	2	1
Realizace neziskových aktivit	10	2	2	2	1	5
Realizace komerčních aktivit	10	2	4	4	3	1
Způsob založení	5	2	2	1	4	4
Celkové hodnocení	100	2,65	3,05	2,95	2,60	3,65

Pramen: Srb, J. Řízení turistické destinace a trvale udržitelný rozvoj cestovního ruchu

Poznámka:

SPO - Sdružení právnických osob

PO - Příspěvková organizace

DSO - Dobrovolný svazek obcí

o. p. s. - obecně prospěšná společnost

s. r. o. - společnost s ručením omezeným

Celkové hodnocení: 1- nejlepší, 5 – nejhorší.

Příloha č. 4: Hlavní aktéři cestovního ruchu na Vsetínsku a jejich funkce

Akteři	Funkce
Zlínský kraj	Koncepční činnost, systém podpory, financování, propagace, Projekt Společná prezentace turistických regionů Zlínského kraje.
Mikroregion Vsetínsko	Prostorově zastřešuje 4 mikroregiony, nyní aktivity pouze na projektu Čistá Bečva.
Mikroregion Hornovsacká dráha	Sdružování prostředků, společné podávání projektů, vzájemná informovanost.
Mikroregion Rožnovsko	Sdružování prostředků, společné podávání projektů, vzájemná informovanost.
Mikroregion Hornolidečsko	Sdružování prostředků, společné podávání projektů, vzájemná informovanost.
Mikroregion Valmez-kelečsko	Sdružování prostředků, společné podávání projektů, vzájemná informovanost.
Valašské království	Marketing, produktové balíčky, vydávání novin, image Valašska, účast na veletrzích.
RA CR Beskydy – Valašsko	Marketing, zabezpečení informačního systému CR, účast na veletrzích.
Destinační Management Moravskoslezský	Sběr informací, propagace, veletrhy, mapy, pro Mikr.Vsetínsko zpracování studie Vytvoření standardů propagace CR Valašska.
RRA Východní Moravy	Pomoc obcím a mikroregionům při podávání projektů, příprava na LEADER.
CHKO Beskydy	Ochrana krajiny, prosazování šetrných forem turistiky.
Klub českých turistů	Značení turistických tras, vydávání map, organizace výletů.

**Příloha č.5: Seznam uskutečněných rozhovorů s pracovníky v cestovním ruchu na Vsetínsku
(únor – březen 2006)**

	Jméno	Funkce	Poznámka
1.	Marie Řezníčková	MěÚ Vsetín, Odbor školství a kultury	Bývalá pracovnice oddělení CR, Okresní úřad Vsetín
2.	Eva Kašparová	MěÚ Vsetín, Kancelář starosty	Bývalá pracovnice Informačního centra Vsetín
3.	Ing. Eva Kršková	Sdružení obcí Mikroregionu Vsetínsko, projektový manager	
4.	Ing. Vladimíra Divílková	Krajský úřad Zl. kraje, vedoucí oddělení CR	
5.	Ing. Petra Zbranková	Krajský úřad Zl. kraje, oddělení CR	
6.	Ing. Hana Skácalová	MěÚ Valašské Meziříčí, vedoucí odboru školství, kultury a sportu	
7.	Mgr. Petr Gross	MěÚ Rožnov p. R., odbor kanceláře starosty	
8.	Eva Braková,	Enterprise, plc, s. r. o.	E-mailová a telefonická komunikace.
9.	Ilona Zámečníková	CHKO Beskydy	E-mailová a telefonická komunikace.
10.	Mgr. Eva Torčíková	RA CR Beskydy – Valašsko, ředitelka	E-mailová a telefonická komunikace.
11.	Miroslav Koňářík	Velké Karlovice, starosta	
12.	Jiří Jurečka	Velké Karlovice, místostarosta	
13.	Michaela Kleinová	IC Valašského království Rožnov p. R., ředitelka	
14.	Ing. Zuzana Vašutová	Hotel Galík, Velké Karlovice	
15.	Marie Sábelová	Obecní úřad Halenkov, referentka	E-mailová a telefonická komunikace.

Příloha č. 6: Vzájemná spolupráce jednotlivých aktérů na Vsetínsku

	Zlínský kraj	Mikr. Vsetínsko	Mikr. H. Draha	Mikr. Rožnov.	Mikr. HorLideč.	Mikr. Val-Kelč.	Valašské království	RA CR Besk-Val.	DM Mor.Slez.	RRA VM
Zlínský kraj	X		■ ●	● ■	● ■	● ■	≡ ■ ●	■ ●	Δ ■	
Mikroregion Vsetínsko		X	Ω	○	○	○		ΔΔΔ ■	■	
Mikroregion Hornovsacká dráha	● ■	Ω	X	○	○	○	■	■ ΔΔΔ		—
Mikroregion Rožnovsko	●	○	○	X	○	○	≡ ■ ΔΔΔ	■ ΔΔΔ	■	—
Mikroregion Hornolidečsko	■ ●	○	○	○	X	○	■	■ ΔΔΔ		—
Mikroregion Valmez-Kelečsko	■ ●	○	○	○	○	X	■	■ ΔΔΔ		—
Valašské království	■ ≡ ●		■ ≡ ΔΔΔ	≡ ■ ≡	■ ≡ ΔΔΔ	■	X	■	■	
RA CR Beskydy – Valašsko	■ ●	ΔΔΔ ■	■ ΔΔΔ	■ ΔΔΔ	■ ΔΔΔ	ΔΔΔ ■	■	X	■	
Dest. Management Moravskoslezský	■ Δ	■					■ Δ	■	X	
RRA Východní Moravy			—	—	—	—				X

Legenda

●	Financování
■	Společná propagace
Δ	Sběr dat
⌘	Inzerce v novinách Valašského království
■	Studie Vytvoření standardů propagace cestovního ruchu Valašska
▲	Deklarována spolupráce
ΔΔΔ	Společná účast na veletrzích ČR
≡	Provozování turistického informačního centra
○	Deklarována spolupráce
—	Příprava projektů (především LEADER)
Ω	Převzetí aktivit

Příloha č. 7: Modelový návrh organizační struktury

